The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Editor in U.S.A. — A. ZVĒRIŅŠ
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

102.-103./227.-228. n-rs. TREŠDIEN, 1953. G. 30. DECEMBRĪ

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00
SLUDINĀJUMU MAKSA:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 sleja

Daudz gaismas un prieka tautiešiem Jaunajā gadā!

FRANCIJAI JAUNS VALSTS PREZIDENTS

Pēc 13 dažādām nobalsošanām Francijas parlaments beidzot vienojies par jaunu prezidentu, Vincenta Oriola vietā izvēlot 71 gadu veco Renē Kotī. Kotī bijis Francijas parlamenta loceklis jau 30 gadu, bet līdz šim vienmēr darbojies aizmugurē un tikai tagad, pirmoreiz savā mūžā nonācis visas pasaules acīs.

Francijā jau tagad Kotī no saukts par „godīgo vīru", un franči uz viņu liek visas savas cerības Francijas kādreizējā nozīmīguma atgūšanai pasaules politikā.

Jauno Francijas valsts prezidentu oficiāli amatā ievedīs 1954 gada 17. janvārī. Pūrā jaunais prezidents gan nesaņems neko citu kā vienīgi galvas sāpes. Un to būs atliku likām. Vispirms jau tas pats divi gadi vecais Eiropas armijas jautājums. Ja Kotī grib Francijai nodrošināt vietu vadošo pasaules nāciju vidū, tad viņam nepieciešams amerikāņu atbalsts, un amerikāņu atbalstu joprojām var nodrošināt, vienīgi ratificējot Eiropas armijas līgumu.

Bez tam, protams, jaunajam prezidentam būs jāizvēl jaunais ministru prezidents, jo līdzšinējā ministru prezidenta Lanjēla valdība automatiski beidz eksistēt līdz ar jaunā republikas prezidenta ievēlēšanu. Nav neiespējama varbūtība, ka, lai vienreiz nostabilizētu Francijas valdību lielāku pasākumu īstenošanai, jaunievēlētais prezidents ministru prezidenta amatu piedāvā līdzšinējam valsts prez. Oriolam, kas savā sociālistu partijā stāv augstu pāri visām iekšējām nesaskaņām; protams, ka šādā gadījumā Kotī plāns būtu sociālistu partijas līdzdalība Eiropas armijas plāna ratificēšanā. Nav zināms, vai līdzšinējais Francijas republikas prezidents Vincents Oriols gribēs ielaisties šādos plānos vai ne. Pēc Kotī domām, Oriols Francijā ir palicis viens no tiem retajiem politiķiem, kam vēl joprojām ne tikvien viņa partija, bet arī visa tauta būtu gatava sekot.

Padomju jūras spēki uztrauc Zviedriju

New York Times ziņo, ka padomju kara flote Baltijas jūrā pastiprināta ar jauna tipa iznīcinātājiem. Tie ir līdzšinējo iznīcinātāju ppārlabojums, to ātrums ir 36 mezgli. Tie apgādāti ar jaunākām radara ierīcēm un stipri apbruņoti ar pretgaisa un parastiem lielgabaliem un 8 torpēdu aparātiem. Pēc zviedru izlūkdienesta ziņām paredzēts pavisam būvēt 12 šādas vienības.

Padomju flotei Baltijas jūrā ir 8 smagie kreiseri. Trīs no tiem pievienoti pēdējā laikā. Viens no tiem — Admiral Makarov — ir agrākais vācu kreiseris Nirnberg, 7.600 tonnas, kura kaujas spējas zviedru flotes aprindās nevērtē augsti. Krieviem Baltijas jūrā ir 100—120 zemūdeņu, 150 motortorpēdlaivu un ap 250 mīnu meklētāju. Staļina kanālis, kas savieno Somu jūras līci ar Baltu jūru, atļauj Baltijas jūras spēkus vajadzības gadījumā ievērojami palielināt.

Zviedru flotes autoritātes ir nobažījušās par padomju flotes pieaugumu Baltijas jūrā. Zviedrijai ir trīs vidējā un smagā tipa kreiseri, 13 iznīcinātāji, 8 torpēdlaivas 26 motortorpēdlaivas, 24 zemūdenes un 45 mīnu meklētāju. Zviedru flotes izbūves programma noslēgsies 1960. gadā.

PASAULES ATOMU KLĒTS ATSLĒGA

Reiz pirms kaujas, kādu upi pārejot, Olivers Kromvels lika saviem vīriem pie sirds: „Paļaujieties uz Dievu, bet turiet savu šaujampulveri sausu."

Gadsimtu laikagriežos no Kromvela līdz mūsu dienām daudz kas ir mainījies. Mēs paši šo maiņu lepni saucam par progresu un tas nozīmē, ka vārošās darvas vietā mēs uz savu ienaidnieku galvām gāžam degošu fosforu, ka akmeņu metamo vietā mēs šaujam ar daudzstobrainiem raķetlielgabaliem un ka bruņās tērptu jātnieku darbu kaujas laukā tagad padara bruņām klātas mašīnas.

Viss ārējais ir mainījies. Bet iekšķīgi cilvēks ir palicis apmēram tas pats. Cilvēka domāšana, kaut arī pieskaņota divdesmitā gadsimta trešajam ceturksnim, neko daudz neatšķiras no Kromvela dienām. Tas skaidri redzams kaut vai nesenajā Sav. Valstu prezidenta Eizenhauera runā Apvienotajās Nācijās. Tikai ar maziem pārgrozījumiem viņš atkārtoja Kromvela vārdus: „Paļaujieties uz Dievu, bet turiet atombumbvežus gatavus ienaidnieka uzbrukuma atsišanai." Un nemaz nebūtu jābrīnās, ja pirms tūkstoš gadiem kāds Viduslaiku valdnieks vai karavadonis būtu sacījis to pašu, tikai ar dažiem sīkiem, savam laikam raksturīgiem grozījumiem: „Paļaujieties uz Dievu, bet turiet savus šķēpus gatavus!"

Nav diezgan, ja mēs tikai gatavojamies ko darīt un paļaujamies, lai sliktais nenotiktu. Nav diezgan, ja mēs cerībām sirdīs, rokas klēpī salikuši, gaidām atnākam labākas dienas. Laiks ir tik īss! Ja mēs kādreiz gribam šīs labākās dienas sasniegt, tad mums jāsteidzas, tam pretī. Ceļa izvēle ir atstāta mūsu pašu zināšanā, tādēļ mums ir jābūt noteiktā skaidrībā, pa kuru ceļu mēs gribam iet.

Laikmetā, kurā mēs dzīvojam, ir divas dažādas pasaules, kas steidzas uz priekšu pa diviem dažādiem ceļiem. Austrumu pasaule ir izvēlējušies agresijas ceļu, kamēr kāda cita ceļa galā stāvēdams, Rietumu miera eņģelītis, sarunu dubļos iestidzis, nosvīdis vicina savu palmu zaru — un uz priekšu netiek.

Kamēr Austrumi, agresijas ceļu iedami, jau ir paspējuši atņemt brīvību neskaitāmām tautām. Rietumu miera politika nevienai tautai šo brīvību nav spējusi atdot.

Šī tipiskā Rietumu politika krasi izpaudās Eizenhauera runā Apvienotajās Nācijās. Organizēt atomu klēti . . . nevis karam, bet gan miera laiku progresam . . . kopēju sadarbību . . . pastāvīgu mieru..

Kādēļ gan lai Padomju Savienība ber savus atomus pasaules klēti? Ja jau vienreiz krieviem izdevās amerikāņu atomnoslēpumus nozagt, tad taču tagad viņi neies savā laupījumā dalīties.

Komūnisti jau sen kā atteikušies no savas „kas ir mans, tas, ir tavs" pamatdomas, kas kādreiz teorijā izklausījās tik pievilcīga un daudzsološa daudzām grūtdieņu ausīm. Tagad komūnisti ir aizgājuši līdz „kas ir mans, ir mans, un kas ir tavs, ir arī mans" galējībai. Nekas netiek dots. Tiek tikai ņemts. Kopš Otrā Pasaules kara jau nu gan ir pagājis pietiekami ilgs laiks, lai arī Rietumu miera mīļotāji to būtu iemācījušies saprast.

Komūnisti nebērs savus atomus pasaules apcirkņos. Bet ja šāda internacionāla atomu klēts kādreiz patiesi tiks nodibināta, tad Padomju Savienība būs pirmā, kas ar vislielāko steigu mēģinās pagatavot šīs atomu klēts atslēgas duplikātu.

Parallēli cerībām par tālāku progresu miera laika apstākļos, parallēli patstāvīgam mieram pasaulē, sadarbības veicināšanai un dzīves līmeņa pacelšanai, parallēli visam labam, cēlam, īstam un patiesam — Rietumiem vienmēr jābūt gataviem. Rietumi gan domā, ka **viņu militārās** varenības priekšā ienaidnieks neuzdrošināsies jaunu **karu sākt. Bet droši viņi par to** nav. Skaidri viņi to nezina. Tādēļ mums jāpaļaujas uz Dievu, bet jābūt sagatavotiem šādai varbūtībai. Ar atomrūpniecību Rietumi par vairākiem gadiem ir aizsteigušies priekšā Padomju Savienībai. Bet tā domā tikai viņi. Ar tādām cerībām viņi tikai paši sevi mierina. Un tai pašā laikā Rietumiem jābūt nepārtraukti gataviem. Viņiem jāpaļaujas uz Dievu, bet tai pašā laikā arī jātur atombumbveži kaujas gatavībā iespējamā ienaidnieka uzbrukuma atmaksai.

Neziņu pilnā satraukumā dzīvodami, Rietumi paļaujas tikai uz Dievu un ir gatavi rīkoties — bet nerīkojas un pirmo sitienu atstāj ienaidnieka rokās. Rietumi sevi nostāda tādā stāvoklī, kur viņiem jātēlo tā vīra doma, kad, tas, mājai degot, izgāja laukā un, ceļos nometies, lūdza Dievu, lai tas sūtītu lietu. Un māja nodega.

Bet tai pašā laikā bija arī kāds cits vīrs, kas, pirmās dzirkstis pamanījis, savai degošajai mājai ar steigu lēja virsū ūdeni un, liesmas apslāpējis, izgāja laukā un, ceļos nometies, lūdza Dievu un pateicās, ka Tas viņam devis spēku, drosmi un saprašanu, kā ar rijīgo uguni cīnīties.

Jau astoņi gadi kopš Otrā Pasaules kara beigām mēs redzam šaudīgās uguns mēles Austrumu pamalē, un šais astoņos gados mēs pat neesam vēl lāgā izšķīrušies par vietu, kur vajadzētu rakt aku, lai būtu ūdens šīs uguns dzēsanai. P.

AUGSTĀKĀ „ATZINĪBA" BERIJAM PAR VEIKUMIEM

Kādēļ izjuka gūstekņu pārliecināšana?

No Panmundžomas ziņo, ka sabiedroto un komūnistu militārās vadības Korejā pašreiz iepazīstoties ar diviem ziņojumiem, kuŗos minēti dažādi iemesli gūstekņu pārliecināšanas komisiju nesekmīgai darbībai. Vaino kā dienvidkorejiešus, tā arī komūnistus.

Sagaida, ka neitrālā repatriācijas komisija Korejas kara gūstekņu jautājumu kārtošanu turpinās apmēram šādā garā:

1. Repatriācijas komisija nepretosies Apvienoto Nāciju prasībai atzīt gūstekņu pārliecināšanu par izbeigtu.

2. Tai pašā laikā atbalstīs komūnistu priekšlikumu par pārliecināšanas atjaunošanu.

3. Līdz ar to izpelnīsies jaunus Dienvidkorejas uzbrukumus Indijai.

Gaŗākā apsūdzības rakstā neitrālās repatriācijas komisijas priekšsēdis (indietis) sadarbībā ar Polijas un Čechoslovakijas pārstāvjiem paskaidro, ka visi Apvienoto Nāciju rokās esošie kara gūstekņi atradušies nepārprotamā Seulas valdības ietekmē.

Tai pašā laikā mazākuma opozicijā esošie Zviedrijas un Šveices pārstāvji nākuši ar pretrakstu, pārliecināšanas neveiksmē vainodami komūnistus, uzsverot, ka pēdējo paņēmieni, atsevišķu gūstekņu pārliecināšanu turpinot stundām ilgi, atbaidījuši pārējos.

Bet ko tad darīt ar gūstekņiem? Apvienotās Nācijas atzīst, ka pārliecināšanas komisiju darbība oficiāli beigusies 23. decembrī.

Ja līdz 1945. gada 22. janvārim abas puses nevar panākt vienošanos par Korejas politiskās konferences sasaukšanu, tad, sākot ar 22. janvāri, visi Apvienoto Nāciju rokās esošie gūstekņi, atzīstami par civilistiem. Tan nepretojas arī indieši, paskaidrojot, ka pēc 22. janvāŗa viņiem nav nekādu legālu iemeslu tālākai gūstekņu paturēšanai ieslodzījumā.

Pāvests runā par Eiropas apvienošanu

No Vatikāna ziņo, ka savā piecpadsmitajā gadskārtā Ziemassvētku uzrunā Pāvests Pijs XII esot steidzinājis Eiropas apvienošanas domas īstenošanu kā vienīgo iespēju miera saglabāšanai zemes virsū.

Savā runā 400 milj. pasaules katoļu valdnieks esot uzsvēris, ka tikai Eiropas apvienošana var pārvarēt visas pašreizējās grūtības un plaisas, kas radušās dažādo valstu starpā. Pāvests gan arī saredzēja ziņāmu risku šādā Eiropas apvienošanas mēģinājumā, bet pēc viņa domām pasaulei šāds risks būtu jāuzņemas, un šāda riska pārvarēšana būtu labākais pierādījums Eiropas apvienošanas lielajai nozīmei.

POLITISKĀ VARA PSRS PĀRIET ARMIJAS ROKĀS

No Maskavas ziņo, ka par valsts nodevību nošauts bijušais Padomju Savienības drošības policijas un atomattīstības vadītājs, iekšlietu ministrs Lavrentijs Berija kopā ar sešiem citiem komūnistu valsts nodevējiem.

Ar Berijas krišanu, kas nāca drīz pēc Staļina nāves, iezīmējas kāds pagrieziens Padomju Savienības dzīvē, virzienā uz lielkrievu koloniālā imperiālisma pastiprināšanu. Ar to Maskavas komūnisma pārveidošanās no internacionālās šķiru cīņas ideoloģijas krievu imperiālistiskā kustībā ir sasniegusi savu kulminācijas punktu.

Politiskā vara Padomju Savienībā tagad esot pilnīgi pārgājusi armijas rokās. Kā viens no vislabākajiem pierādījumiem šādām pārmaiņām ir maršala Koņeva militārā tribunāla priekšsēža loma Berijas prāvā. Līdz ar to liekas pierādījies arī Rietumu līdzšinējais pareģojums, proti, ka Maļenkovs no Berijas atkratīties varēja tikai ar armijas atbalstu. Nākotnē var sagaidīt, ka Sarkanarmijas vadošo maršalu domām būs liela ietekme Padomju Savienības iekšpolitikā un arī ārpolitikā.

Kaut vai runājot par to pašu maršalu Koņevu. Pēdējais ieguva lielu slavu Otrā Pasaules kara laikā, bet pilnīgi pazuda no skatuves.

Atliks ārlietu ministru konferenci

No Vašingtonas ziņo, ka Sav Valstis saziņā ar Angliju un Franciju nolēmušas nepretoties Pad. Savienības priekšlikumam par Berlīnē paredzētās četru ārlietu ministru konferences atlikšanu līdz 1954. gada 25. janvārim.

Amerikāņu ārlietu ministrija gan uzsver, ka stingri pretošoties tālākiem konferences atlikšanas mēģinājumiem un ka tai jāsākoties 25. janvārī.

Pirms komūnistu priekšlikuma konferences sākums bija paredzēts 4. janvārī.

Maļiks brauc mājās

No Londonas ziņo, ka Padomju Savienības sūtnis Londonā Jēkabs Maļiks, pēc sarunām ar Anglijas ministru prezidentu Čerčiļu un ārlietu ministru Īdenu izlidojis uz Maskavu.

Londonas diplomātiskās aprindas domā, ka Maļika brauciens ir saistīts ar 25. janvārī paredzēto ārlietu ministru konferenci.

pieaugot nelaikā Berijas varai. Tas pats sakāms arī par pārējiem augstākiem Sarkanarmijas virsniekiem. Varētu domāt, ka sakarā ar Berijas nāvi trīs ievērojamākie Padomju Savienības militāristi no jauna iegūs savu Otrā Pasaules kara laika nozīmīgumu.

Šie trīs vīri ir maršali Žukovs un Vasiļevskis un admirālis Kuzņecovs. Protams, ka arī paša Sarkanarmijas sauszemes bruņoto spēku virspavēlnieka Koņeva stāvoklis tagad būs stipri vien uzlabots.

Kopš Berijas apcietināšanas 1953. gada jūnijā Sarkanarmijā notikušas vairākas zīmīgas paaugstināšanas, un vairākos gadījumos augstāki armijas virsnieki pārņēmuši Berijas drošības policijas funkcijas.

Pagājušā vasarā Padomju Savienības gaisa spēka virspavēlnieks Zigarevs tika paaugstināts maršala pakāpē, un tai pašā laikā par maršalu iecēla arī Sarkanarmijas artilerijas komandieri Nedelinu.

Vairākos gadījumos Sarkanarmijas virsnieki pārņēma līdzšinējos drošības policijas uzdevumus. Pat Kremļa apsardzība tagad no drošības policijas pārgājusi Sarkanarmijas rokās.

Gruzīņus piemeklējis ļauns liktenis

Mēs vēl labi atceramies, ka komūnisma valdīšanas pirmajos gados latviešiem Maskavā bija tāda loma, kas tālu pārsniedza viņu skaitlisko samēru. Bet pamazām latviešu komūnistus nobīdīja pie malas, un pēc Tuchačevska sazvērestības 30.-tos gados tos pilnīgi „nolikvidēja." No kara laikā iegūtās informācijas mēs tagad zinām, ka toreiz visā Padomju Savienībā sākās nežēlīgas latviešu vajāšanas. Daudzi tūkstoši latviešu Pad. Savienībā samaksāja ar savām dzīvībām par to, ka tie bija latvieši. Latviešu kultūras pasākumi tika iznīcināti. Toreiz latvieši baidījušies pat sarunāties latviski ar saviem bērniem. Kad pienāca 1940. g., tad Maskavas rīcībā bija palikuši tikai saujiņa otrās šķiŗas latviešu komūnistu, kuŗus varēja izmantot saviem nolūkiem okupētajā Latvijā.

Gruzīņi bija otrā tautība, kas, lai gan skaitā maza, tomēr savas intelligences un savas vecās kultūras dēļ (kas daudz vecāka par krievu kultūru) prata ieņemt vadītāju vietu Maskavā. Pēc Staļina nāves, kas pats bija gruzīns, viņa tautietis visuvarenais Berija mēģināja nostiprināt savas pozicijas, uzsākot jaunu mazākuma tautībām labvēlīgāku kursu. Tas nepatika lielkrieviem, kas aizkulišu cīņā Kremlī guva uzvaru un „nolikvidēja" Beriju ar visu viņa jauno kursu un viņa domu biedriem, no kuŗiem lielākā tiesa ir viņa tautieši — gruzīņi.

Komūnistu lieluzbrukums Indoķīnā

Komūnistu trieciens vērsts pret Saigonu. Laosa pāršķelta uz pusēm. Komūnistu spēki sasnieguši Taizemes robežu. Amerikāņu palīdzība Indoķīnā steigā palielināta.

No Saigonas ziņo, ka komūnistu vietminiešu vienības sākušas lieluzbrukumu Indoķīnā, pārsteidzot franču un iedzimto sabiedroto armijas nesagatavotas šāda lieluzbrukuma atvairei. Komūnistu armijas komandieris Ho či Mins esot devis rīkojumu ienaidnieku iznīcināt, un, kā pašreiz izskatās, tad viņa karavīri arī cenšas paklausīt sava vadoņa pavēlēm.

Spēcīgas, labi apgādātas un labi apbruņotas komūnistu vienības jau paspējušas lauzt Laosas dienvidos esošās ostas pilsētas Na Phao aizsardzību. Komūnistu uzbrukuma galvenais spiediena centrs tiek vērsts pret franču vienībām, kas pašreiz ir komūnistu vienīgais šķērslis ceļā uz Saigonu un Kambodžu. Bez Na Phao franči ir bijuši spiesti atstāt arī stratēģiski svarīgo Laosas pilsētu Thakhehu. Laosu jau tagad komūnistiem izdevies pārgriezt divās daļās un komūnistu spēki pat aizsnieguši Taizemes robežu.

Lai kaut kā palīdzētu grūtībās nonākušajiem frančiem, amerikāņi uz Indoķīnu steigā izsūtījuši savas lielākās tansportlidmašīnas, lai tās ar amerikāņu apgādes materiāliem salāpītu pajukušās franču un to sabiedroto rindas.

Sakarā ar jauno komūnistu lieluzbrukumu Indoķīnā amerikāņu admirālis Radfords izteicies, ka tas nemainīšot amerikāņu nostāju Tālajos Austrumos. Formoza, tāpat kā līdz šim arī nākotnē saņemšot amerikāņu palīdzību. Ja arī komūnisti esot nonākuši pie Taizemes robežas, tad pēc viņa domām vietminieši Taizemes robežu pāriet neuzdrošināšoties. Bet, ja tas tā tomēr notiktu, arī tad, pēc admirāļa Radforda domām, tas neņūtu par iemeslu jaunam pasaules karam.

Militāro lietpratēju acīs komūnistu uzbrukums Indoķīnā rādās ļoti nopietns, tik nopietns, ka vienā otrā vietā jau dzird pa šaubu pilnai balsij, vai Francijai vispār kādreiz ir cerības komūnistus sakaut.

Politiķi toties militāristu pesimismā negrib dalīties un domā, ka komūnistu lieluzbrukums ir momentāns pēdējo spēku demonstrējums, kuŗam noslāpstot, komūnisti mēģinās ievadīt pamiera sarunās ar Franciju.

VĒL DZIĻA IR NAKTS, TUMSA UN SNIEGI LATVIJAS MEŽOS. VĒL SMAGĀ KLUSUMĀ AIZVADĪTI ZIEMASSVĒTKI, UN PIENĀCIS JAUNAIS GADS. LATVIETIS DZIMTENĒ, LATVIETIS TRIMDĀ UN BAIGĀ TĀLUMĀ LŪGS VISVARENO ŠAI NAKTĪ, LAI TAS JAUNAJĀ GADĀ IEDEDZ BRĪVĪBAS ZVAIGZNI LATVIJAS DEBESĪS UN NO VISDZIĻĀKĀ MEŽA BIEZOKŅA IZSAUC SAULAINĀ DIENĀ AIZSAUTO STIRNU, SALĀ UN BADĀ PĀRMOCĪTO MEŽA VĪRU.

Nākošais LA numurs iznāks 1954. gada 6. janvārī.

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt.
Draugi grib mūs asimilēt.
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRĪNBERGS

VAIRĀK TICĪBAS JAUNĀ GADĀ

J. GRODNIS

Ir pagājis 10 gadu, kopš atstājām mūsu dzimtenes krastu. Vētrās un negaisos daudz esam klīduši pa plašo pasauli. Ar katru gadu kļūst tumšākas un miglainākas mūsu acis, un grūtāki tām kļūst saskatīt mūsu brīvās Latvijas saulītes atblāzmu Dzintarjūras krastos. Visa latviešu tauta pārdzīvo cīņu par izturību. Cīņu par latviešu tautas būt vai nebūt nākotnē. Archibīskapa Grīnberga teikto vārdu: „Mūsu ienaidnieki mūs grib iznīcināt, mūsu draugi grib mūs asimilēt, bet mēs paliksim latvieši" patiesība ir tik spēcīga, ka uzmācas bailes, kas un cik latviešu paliks pāri Latvijas jaunajā rītā? Latvijā tos iznīcina un samaļ Kremļa cilvēku maļamās dzirnavas. Vērojot mūsu trimdas latviešu dzīvi šinī kontinentā, ar nožēlu jāsecina, ka bīstami lielā skaitā latviešus Savienotajās Valstīs un Kanadā nomāc cīņa par materiālo labklājību un dažbrīd pilnīgi iznīcina idejisko cīņu par savu valsti, par savu tautu, par visa latviskā saglabāšanu. Cik bieži dzird vārdus, kas sirdi griež asāk par zibens dūrienu: „Ko es tur meklēšu? Ko man tā Latvija gan varēs labāku dot par to, ko gūstu šeit? Neticu, vai vispāri tā būs kādreiz brīva? Kas mani tur gaida — smags darbs ar mazāku ieguvumu" u. t. t.

Ka Latvija būs brīva, par to nu nevajadzētu nevienam šaubīties, jo mūsu zemes atbrīvošana ietelp visas cilvēces, civilizācijas, kultūras un saimnieciskās pastāvēšanas nākotnes plānos. Mūsu atbrīvošanas ideja cīņa saskan ar brīvās pasaules cīņu par totālu komūnisma iznīcināšanu pasaulē. Nav cita ceļa un nebūs cita ceļa. Tici, latvieti, arī tu tam!

Jā, mēs pirmos divi desmitus gadu, veidojot Latvijas valsti no nekā — no pilnīgas nabadzības un tukšuma — esam grūti strādājuši — tas tiesa. Ka par mūsu smago, sīvo darbu neguvām tādu materiālo ieguvumu kā šodien šeit, tas arī tiesa. Bet tas citādi nemaz arī nevarēja būt, jo neatkarīgajai Latvijai dzimstot, mums nebija no juridiskās atzīšanas no pasaules lielajiem rietumos, ne dz mazākā materiālā balsta zem kājām. Bija tikai ideja un ticība nākotnei. Ticība visu pārvarēja un uzvarēja!

Nav bijis daudz vieglāk arī šim bagātajam kontinentam tā attīstības sākums. Nav arī šeit bijuši visu laiku šādi materiālās labklājības ziedu laiki. Ir pārdzīvotas saimnieciskās krizes, bezdarbs un posts. Arī nākotnē tas viss vēl var atkārtoties.

Mazā Šveice ir Dieva radīta dadas skaistuma zeme. Tās eksistencē tūrisms dod lielu daļu no ienākumiem. Dievs rūpējies arī par mūsu mīļās zemītes saimnieciskām izredzēm nākotnē, piešķirot tai 3 dabiskas ostas — Rīgas, Liepājas un Ventspils — un radot to par tīru transita zemi. Nākotnes Latvija nevarēs būt un nebūs ar dzelzs priekškaru pie Zilupes un Indras noslēgta, kā tas bija pirms Otrā Pasaules kara. Nākotnes Krievija nevarēs un nebūs viena viengabalaina Lielkrievija, kā tas bija un ir šodien. Tur būs daudzas lielas un mazas republikas. Pēc izšķirīgas cīņas ar pasaules komūnismu pilnīgi pārvērtīsies Eiropas un Āzijas Krievijas komūnisma pārvaldīto territoriju seja. Nākotnē Latvijas ostām un Latvijas zemei būs sevišķa nozīme kā transita zemei starp Rietumu un Austrumu pasauli. Arī tev, latvieti, būs daudz dažādu iespējamību nākotnē. Arī tu varēsi šejienes kapli un lāpstu apmainīt dzimtenē pret citiem materiālās labklājības cīņas ierocīem. Arī tu ar savām valodu zināšanām būsi ļoti nepieciešams jaunajā pasaules pārveidošanas vai, labāk teikt, pārkārtošanas darbā.

Nenokar galvu, nezaudē ticību! Dolars nav bijis mūsu senču un nevar būt arī mūsu dzīves elks. Mūsos rit citas asinis. Paklausīsimies tanīs. Šis materiālisms var tikai uz brīdi aizmiglot mūsu gaišās eiropiešu acis. Vai tu nejūti, ka tu neiederies šinī vidē? Vai tu neredzi, ka še technika iznīcina kultūru? Neaizmirsīsim, ka mēs nedzīvojam, lai strādātu, bet gan strādājam, lai dzīvotu,un dzīvot nozīmē veltīt sevi ne materiālismam, bet gan gara pasaulei. Mūsu gara pasaules šūpuli Dievs kāris pie Dzintarjūras krastiem. Tur citādi spīd saule. Citādi dzied māmiņa un vecmāmiņa. Citādi dzied putni nu smaržo puķes. Atceries to kaut īsu brīdi un tici tās nākotnei!

Niagāras latv. sestdienas skolas skolotāji un skolas vecāku padome. No kreisās: Elzāne, Celma, Šlesere, Šteinbacha, Šūbiņa. II rindā: Ligers, Grigors un Menska. Iztrūkst Zvaunis.
Foto J. Ligers

INGUS NĀRUNS ANGAŽĒTS OTRAM KONCERTAM CBC

Ievērojot to, cik tālu mēnešiem uz priekšu ir izplānoti slaveno solistu koncerti CBC raidītājā, divi angažmenti viena mēneša laikā ir atzīmējami kā Ingus Nāruna sevišķs panākums. Svētdien, 24. janvārī 1954. gadā, no plkst. 6.30 —7.00 vakarā, viņš koncertēs izcilo mākslinieku pusstundā (Distinguished Artists Trans-Canada Program), ko pārraida visi Kanadas raidītāji no krasta līdz krastam. Programmā Bēthovena la mažora sonāta un daži Tālivalža Ķeniņa jaundarbu pirmatskaņojumi.

PASKAIDROJUMS

LPB Kanadas kopas apkārtrakstā uzdota nepareiza kopas pr-ka H. Tichovska adrese: Pareizi jāraksta — 129 Indian Rd., Toronto.

BAZNĪCAS PĀRVALDE SĀK DARBU

Janvāra mēnesī uzsāks darbu latviešu ev.-lut. pagaidu pārvalde Kanadā. Viens no tās galvenajiem uzdevumiem būs izstrādāt attiecīgu satversmes projektu, veikt visus sagatavošanas darbus nākošajai draudžu delegātu un mācītāju sanāksmei un vadīt visas lietas līdz tam laikam, kad varēs nodot vadību ievēlētai pārvaldei. Pagaidu pārvalde kārtos arī saimnieciskās lietas, apspriedīs jautājumus, kas skar draudžu dzīvi utt., noturot regulāras sēdes katru mēnesi. Pagaidu pārvaldē ieiet archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis, māc. A. Briedis, mag. iur. K. Kampe un O. Dzērvītis.

PATEICĪBA

Izsaku sirsnīgāko pateicību Hamiltonas latv. biedrības korim, 1. Kanadas dziesmu sv. Rīcības komitejai un draugiem par atbalstu un laba vēlējumiem sakarā ar acu operāciju. Esmu atkal redzīgs!
Hamiltonā. Jānis Cīrulis

LONDONAS LATVIEŠU SKOLAS

liels, sirsnīgs paldies HLB korim par skolai nodotiem $36.00, ko tas bija saņēmis par piedalīšanos 1. latv. dziesmu svētkos šoruden Toronto. Novēlam KLB korim dievpalīgu tālākā darbā.

Niagāras latviešu bērni. Rūpīgi sagatavotajos bērnu priekšnesumos bija dziesmas, deklamācijas, mūzikāli priekšnesumi, tautu dejas u. c.

Kā jau katru gadu, arī šogad Ziemassvētku vecītis ieradās ar savu smago dāvānu maisu. Vakara noslēgumā bērni kavējās rotaļās un tautiskās dejās.

LONDONA, ONT.

Tradicionālais Ziemassvētku eglītes vakars Londonā notika luterāņu baznīcas zālē 19. decembrī. Kā parasts Londonā visas latviešu organizācijas to rīkoja kopīgi. Māc. V. Šēfers noturēja svētbrīdi. Tad mazpulka dalībnieki uzveda Grimmu pasakas „Sarkangalvīte" dramatizējumu L. Zandersones režijā. Vilka tēlojums bija tik raksturīgs, ka daži mazākie bērni izbijās. Pēc tam bērnu dārza pulciņš Irmas Epneres vadībā iepriecināja vakara dalībniekus ar bērnu vecumam piemērotiem priekšnesumiem. Tiem sekoja sestdienas skolas jaunākās grupas deklamācijas — tēlojumi skolotājas A. Rutules vadībā. Skolēnu vidējā grupa sniedza deklamācijas un tautas pasakas „Kas vainīgs?" dramatizējumu, ko bija sagatavojusi skolotāja L. Cauka. Dažas vecākās grupas skolnieces spēlēja klavieres. Pēc tam Ziemassvētku vecītis apdāvināja bērnus, bet pieaugušie bija parūpējušies par pašapdāvināšanos. Vakara beigās visi sēdās pie klātiem galdiem, par ko bija parūpējušās Dāmu komitejas. Vakars bija labi apmeklēts; tā dalībnieku vidū bija daudz bērnu.

Ps.

Skolas vecāku sapulcē ievēlēja sekojošus vecāku pārstāvjus skolas padomē 1953.-54. māc. g.: prof. P. Ķikauku, E. Luidmaņa kundzi, V. Ozola kundzi, B. Sirmgalvja kundzi un K. Smiltnieka kundzi. Sapulcē vecāki noklausījās skolas pārzines ziņojumu par mācību gaitu un kasieres pārskatu par 1952.-53. māc. g. Par telpām, kur notiek mācības, izdots $220.00, pārējo daļu $100.00 segusi H. L. B-ba. Vecāki sapulcē nolēma skolas maksu 1953.-54. māc. g. $5.00 no ģimenes, kas nokārtojama 2 maksājumos, katra pusgada beigās. Šī vecāku dotā skolas nauda segs apm. divi trešdaļas no īres maksas. Piezīmējam, ka ne skolas pārzine, ne skolotāji par savu darbu skolā nesaņem nekādu atalgojumu.

Londonas Latviešu Jaunatnes Pulciņa pirmā sanāksme notika 13. decembrī lietuviešu zālē. Piedalījās 20 jaunieši, latviešu kopas pārstāvis prof. A. Dreimanis, DV pārstāvis V. Miķelsons un luterāņu draudzes pārstāvis E. Ūdris. Diemžēl dievkalpojuma dēļ ierašties nespēja katoļu draudzes pārstāvis. Sanāksmi atklāja prof. A. Dreimanis. Par sanāksmes vadītāju ievēlēja A. Bangu un par protokolistu E. Cauku. Pēc paredzamās pulciņa darbības iztirzāšanas vēlēja pulciņa valdi pirmajam darbības gadam. Aizklātās vēlēšanās par priekšsēdi ievēlēja Gunāru Brikmani, kasieri Ēviju Cauku un sekretāru Agri Bangu. Kandidātos palika Anita Atara un R. Zacharēvičs. Biedru naudu nolēma 25 centi mēnesī. Kā pirmo nolēma sarīkot Ziemassvētku groziņu vakaru. Sapulces izdevumu segšanai vāca ziedojumus, kuri ienāca $11.55. Pulciņš nolēma dibināt tautisko deju grupu. Darbībā paredzēti literāri vakari, teātra izrāde, vakarēšana un sporta nodarbības. Pulciņš centīsies sadarboties ar jaunatnes pulciņiem citās pilsētās. Sanāksmi beidzot, luterāņu draudzes pārstāvis E. Ūdris silti apsveica jauno pulciņu un novēlēja tam labāko nākotnei. Pulciņa adrese ir: priekšnieks E. Brikmanis, 864 Hellmouth Ave, London, sekretārs A. Banga, 81 Wilson Ave London, Ont.

Londonā 1953. g. 19. decembrī salaulāts Guntars Brikmanis ar Martu Putniņu.

Jānis Cināts un Ludmilla Kuzeļs 19. dec. salaulāti Toronto United baznīcā. J. Kreiļa uzņ.

MĀKSLINIECISKO SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

30. janvārī operdziedones E. Zebranskas koncerts.
27. februārī, sestdien, plkst. 8,00 vak. sv. Andreja baznīcā, Toronto pirmās ev.-lut. draudzes kora gadskārtējais koncerts ar T. Ķeniņa kantātes „Kurzemes kareivim" pirmuzvedumu autora vadībā. Solisti: operdziedātāja H. Lūse un baritons P. Geistauts. Pie ērģelēm E. Ozola — Timermane.

CITI SARĪKOJUMI

1. janvārī, 62 Claremont St. TLB un TLSpK Jaungada balle.
3. janvārī, plkst. 4 pp. sv. Miķeļa katedrāles zālē LKKCK kultūrfilmu izrāde. Ieeja brīva.
3. janvārī, 1954. gadā, plkst. 4.30 notiks TLBS skolas Eglītes vakars. Uzvedīs M. Timmas Ziemassvētki mežā.
9. janv., pl. 7 vak., Mednieku un Makšķernieku kluba Zaķu balle 1330 A Bloor St. W.
4. janvārī, 1954. gadā, plkst. 5 p. p. Andreja baznīcā Veras Keišes baleta skolas eglītes vakars ar jautru programmu.
15. janvārī, 22 College St., TLB Dīdzanča gadskārtējais sarīkojums ar programmu.
22. janvārī Preses balle.
1954. g. 12. februārī Nakts Latiņu kvartālā.
22. Preses balle.

AIZRĀDĪJUMS

LA abonenti, kas apgāda sienas kalendāru no pasta saņēmuši bojātu, lūgti to pieteikt. Izsūtīsim citu. **DV apgāds.**

LASĪTĀJU VĒSTULES

„AUGŠA" VAI „APAKŠA"?

Jāņa Klīdzēja raksts LA 28. novembra numurā patiešām būtu apsveicams, ja tas būtu vērsts pret atsevišķām personām, kaut viņu vārdi arī nebūtu minēti. Visiņu un lielībnieku tiešām ir saradies daudz, varbūt attiecīgi to ir pat vairāk kā citās tautās. Tāda doma, diemžēl, krasi noraidīta, un raksts adresēts visai sabiedrībai. No raksta izriet, ka vecākie cilvēki zinot un saprotot mazāk nekā jaunākie, jo cilvēka attīstība apstājoties „puikas" gados. Tāpēc esot aplam, ka „augšas" tonis nākot no vecāko paaudžu aprindām, kuŗus no viņu „puiku" laikiem atdalot daudzi gadi. Šis atzinums ir vēl nedzirdēts un pārsteidzošs. Ja cilvēka gara attīstības kulminācijas punkts būtu „puikas" gadi, tad konsekventi visā sabiedrībā būtu jānotiek lielām pārmaiņām — kultūras limenis sāktu slīdēt uz leju, progress pārvērstos regresā, jo cilvēka gara augšupejas ceļš būtu daudz īsāks par lejupejas ceļu, paaudzes tiektos atpakaļ uz alu cilvēku un pērtiķi, līdz beidzot atkal pazustu dzīvnieku chaosā.

Bet varbūt tomēr vēl tik traki nav. Kālab gan cilvēka gara attīstībai būtu jāapstājas „puikas" gados? Runa taču nav par defektīviem vai vergu darba nometnēs iesīdzītiem. Normālos apstākļos vecākam cilvēkam taču vienmēr ir bijis vairāk laika kā jaunākam, tātad arī vairāk iespēju mācīties, jo sevišķi pārbaudot teorētiskās atziņas praksē, kas prasa daudz laika un ir absolūti nepieciešami pareiza sprieduma un īstu vērtību iegūšanai. Ka vairāk piedzīvojušu cilvēku prāts tiek augstāk vērtēts par mazāk piedzīvojušo, mēs redzam uz katra soļa — visās skolās, no bērnu dārza līdz universitātei, tie, kas māca, ir vecāki, tie, kas mācās — jaunāki, lielu rūpniecības kombinātu priekšgalā, valsts vadībā redzam sirmgalvjus. Vai līdzīgi neskaitāmi fakti neliecina, ka „puikas" gados cilvēka gara attīstība tomēr nesasniedz augstāko stāvokli?

Ja Jāņa Klīdzēja raksts, kā domā Rēzeknietis, ir tomēr arī revanšs jauno vārdā vecīšiem par nevisai taktiskiem aizrādījumiem, tad jāatzīst, ka viņš takta ziņā pēdējos tālu pārspējis — paceldams jaunos padebešos, kā īsto gaismas avotu, bet vecos nolīdzinādams ar zemi, kā bārdu, kam nav pat salmu kūļa vērtības. Revanšējies viņš gan ir jauno vārdā, — all right, — bet nav teikts, ka tas būtu noticis arī jauno uzdevumā. **R. K. Milvokos**

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

KANADA

Edvīna un Kiras meitiņa, Harijs Pavelsons, Jēkaba un Magdas dēliņš, Uldis Siksna, Elmara un Dzidras dēliņš, Rolands Uldis Muižnieks, Arvida un Valentīnas dēliņš, Velta Šmoteka, Franča un Bertas meitiņa un Edvīns Augusts Gailītis, Augusta un Zelmas dēliņš.

Svētdien, 3. janvārī, plkst. 4 p. p. Sv. Miķeļa katedrāles zālē LKKCK rīko savu kārtējo kultūras filmu izrādi. Šoreiz paredzēta filma par Rietumkanadas kalniem. Ieeja brīva.

Dainas kora un Kalvja kopīgajā Jaungada sarīkojumā viesus gaida daudzi pārsteigumi. Tos sola kā dekorators Kārlis Langenfelds, tā programmas izpildītāji, kas izpauž tikai to, ka par Veco gadu ienācis daudz sūdzību, kas tikšot celtas gaismā. Jaungada balle notiks 95 Danforth Ave un atlikušās biļetes varēs pirkt arī pie ieejas.

Sv. Andreja baznīcā jaunā gada sākumā paredzēts atjaunot augšējās zāles grīdu. Grīdas atjaunošana izmaksās ap 1.000 dolaru.

SVĒTKU EGLĪŠU MIRDZUMĀ

Toronto mākslinieku kopa savu eglīti slēgtā vakarā ar nedaudzu viesu piedalīšanos nodedzināja kā viena no pirmajām, jau 11. decembrī. Šai vakarā netrūka ne dziļas sirsnības, ne īstas jautrības, nedz arī laba humora ar patiesi māksliniecisku dzirksti.

*

Toronto 17. dec. eglīti dedzināja Latviešu studentu kopa. Eglītes vakarā bija pulcējušies ap 100 akadēmiskās saimes locekļu. Svētbrīdi noturēja mācītājs A. Lūsis. Programmā ar deklamācijām piedalījās B. Tīruma un J. Dzeguze, bet ar klavieru prieknesumiem pianistes Leinvēbere un Didrichsone.

*

Studenšu Prezidiju konventa kopas eglīte notika piektdien, 18. decembrī, glītajās un mājīgajās Toronto universitātes telpās. Eglītes vakars bija pulcinājis ap 30 Toronto dzīvojošās prezidiju konventa locekles, kas pārstāvēja 10 konventus. Vakara dalībnieces ar uzrunu sveica seniore E. Ezere (Daugaviete). Fil. M. Tūteres slimības dēļ izpalika mūzikālie priekšnesumi, bet savas dzejas lasīja Ingrida Viksna. Sekoja pārrunas pie kafijas tases.

*

Latviešu daiļamatnieki dedzināja eglīti 19. decembrī TLB telpās. Garīgo daļu vadīja māc. A. Lūsis. Ziemassvētku vecīša maiss bija pilns ar skaistiem daiļamatnieku izstrādājumiem. Vakars noritēja latvisko tradīciju garā, piedaloties ap 40 viesiem.

*

Īsti gaišs eglīšu mirdzumā bija 20. decembris, kad eglītes dedzināja 4 vietās. Sv. Jāņa draudzes bērnu eglīti ievadīja bērnu dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā. Vakara programmā bija deklamācijas un E. Ošiņas - Bērziņas baleta studijas bērnu baleta priekšnesumi. Ziemassvētku vecītim bija daudz darba, lai izdalītu dāvanas ap 200 bērniem.

*

Arī sv. Andreja draudzes bērnu eglīti ievadīja bērnu dievkalpojums, kur piedalījās ap 160 bērnu. Rīkotāji bija rūpējušies par plašu un skaistu programmu. Piedalījās E. Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēkņi ar baleta priekšnesumiem, bet B. Tīrumas režijā uzveda tautas pasakas dramatizējumu „Maizes klaips". Ieradās arī Ziemassvētku vecītis ar dāvanām.

*

Toronto latviešu baptistu draudze svētku dievkalpojumam un eglītei pulcējās savas baznīcas telpās. Dievkalpojumu vadīja mācītājs R. Ekšteins. Bērni un pieaugušie deklamēja, bija dziesmas un klavieru priekšnesumi. Pēc dievkalpojuma svētdienas skola, jaunatnes un māsu pulciņš kavējās pie svētku galdiem. Eglītes vakars bija labi apmeklēts.

*

Ceturtā eglīte šai vakarā dega latviešu YMCA'a, piedaloties arī LSAK, TLSK, DV sporta kopai un jaunatnes pulciņam Lāpa. Skaisti dekorētās telpās ieradās negaidīti daudz jaunatnes, ap 180 personas. Svētbrīdi noturēja latviešu YMCAs biedrs dibinātājs māc. A. Lūsis. Programmā ar deklamācijām piedalījās Indra Gubiņa un režisors Voldemārs Pukāts, dziedāja dubultkvartets Kalvis un spēlēja pianiste Dombrovska.

YMCA's valdes vārdā viesus apsveica Z. Zentiņš, bet jaunatni uzrunāja latviešu sporta dzīves vadītājs Kanadā R. Plūme un Lāpas priekšsēdis T. Kronbergs. Vakars turpinājās pie bagāti klātiem galdiem līdz vēlai vakara stundai.

*

Arī LKKCK savu eglīti dedzināja otro svētku vakarā. Eglītes vakarā kā viesis bija ieradies arī Sv. Miķeļa katedrāles rektors D. Kite. Uzrunu teica profesors B. Kokins. Programmā bērni uzveda Mežezera „Zaķa un eža skriešanās" un J. Poruka „Ziemassvētki". Dziedāja Bramptonas un Hamiltonas bērnu tercets un duets. Bija arī deklamācijas un Ziemassvētku vecis ar dāvanām. Dzejniece Biruta Senkēviča par jauki nolasītām „Ziemassvētku ieskaņām" saņēma ziedus. Valdes loceklis J. Grodnis pateicās visiem par eglītes vakara labo izdošanos. Eglītē bija ieradušās ap 300 personas un to rīkoja LKKCK Bramptonas, Hamiltonas un Toronto vienības. Pēc programmas viesi kavējās pie latviski klātiem galdiem.

*

Svētdien, 27. decembrī eglīti savās telpās dedzinādja TLB. Ar deklamācijām uzstājās A. Sauvemegi un L. Vasariņa. Ziemassvētku vecītis bija ieradies ar dāvanu maisu. Dāmas bija rūpējušās par bagātu klātiem galdiem.

MONTREĀLA

Montreālas Latviešu skolas eglītes vakars notika 19. decembrī YMCAs telpās. To sarīkoja skolas vecāku padome un šim mērķim līdzekļus bija ziedojušas visas Montreālas latviešu draudzes un organizācijas. Lai gan draudžu rīkotie bērnu eglītes vakari jau bija notikuši, arī šis sarīkojums bija apmeklēts un tajā piedalījās pārī par pussimtu ārpusskolas esošo bērnu.

Svētvakara garīgo daļu vadīja Trīsvienības draudzes māc. A. Gaudiņš. Plašajā priekšnesumu daļā Latviešu skolas bērni piedalījās ar deklamācijām, klavieru un akordeona priekšnesumiem un kora dziesmām. Sevišķi pēdējās skolotāja Ž. Luča vadībā izskanēja braši un izpelnījās visu klātesošo nedalītu atsaucību. Kā jau tas bija sagaidāms, kulmināciju vakara priekam sagādāja Ziemassvētku vecīša ierašnās, kuŗa lielajā maisā atradās dāvanas ne tikai visiem skolas un ārpusskolas bērniem, bet arī visiem skolotājiem un atsaucīgajiem draudžu un organizāciju pārstāvjiem. Tālāk sekoja azaids un rotaļas. Lielā sirsnībā stundas aizritēja ātri, un mazie negribēja vien šķirties un doties mājās. Arī pieaugušie uz brīdi aizmirsa sveso pilsētu un jutās kā sendienās bērnībā dzimtenē. Aiz loga lēni lidoja sniega pārslas, bet eglītes piesmaržotā telpā dzirdi izskanēja Klusa nakts, svēta nakts. Uz māju par piemiņu katrs varēja paņemt pašu bērnu zīmētās skaistās programmas. Nevar neatzīmēt, ka lielu daļu mazo prieka sagādāja arī latviešu saldumrūpnieka Celmiņa šim vakaram ziedotie saldumi.

20. dec. Latviešu skolas skolnieku koris bija aicināts piedalīties Internacionālās YMCAs starptautiskā dziesmu vakarā, kuŗā piedalījās vēl divi pieaugušo kori. Mūsu bērni nodziedāja 4 latviešu dziesmas un izpelnījās vislielāko piekrišanu. YMCAs vad. Teilors izteica atzinību par bērnu disciplinēto stāju un labo priekšnesumu.

Latviešu skolā mācības notiek katru sestdienu no pl. 2—4 pp. un tajā mācās 50 bērnu. Bez skolas pārziņa E. Mazuša par audzinātājiem darbojas vēl 5 skolotāji. Mācību pārtraukums ir līdz 9. janvārim, kad skola parastā laikā un vietā atsāks darbu. Varētu tikai vēlēties, lai vēl vairāk vecāki atrastu par iespējamu sūtīt bērnus latviešu skolā. Par to latvisko garu un biedriskumu, kāds mazajiem rodas šajās pāris stundās iknedēļas kopdzīvē, ikviens varēja pārliecināties tikko notikušajā eglītes vakarā. **M. O.**

HAMILTONĀ

Hamiltonas latviešu draudzē laulāti Ernests Elms un Emīlija Valtenberga.

NIAGĀRĀ

Niagāras latv. sestdienas skolas vecāku padomes rīkotais eglītes vakars notika 17. decembrī.

Sarīkojumā bija pulcējušies visi

DAUGAVAS VANAGI

ZIEDOJUMI

Lielais Dievs, kas Likteņus lemi,
Saulei uzlekt un norietēt liec,
Sargā Latviju — Dzintara zemi,
Viņas naidniekus drupās triec!

Ar šādu moto vecais Kanadas mežu dēls Jānis Džons Džoness ir piesūtījis DV Kanadas valdei savu ziedojumu trūkumcietējiem. Vācijā $5.00, ko atlicinājis no sava niecīgās kara invalida pensijas, pie kam vēl šinī gadā divas reizes ilgāku laiku atradies slimnīcā. Bet savu ticību Latvijas augšāmcelšanai viņš nav zaudējis un ar savu novēlējumu sūta Daugavas Vanagu biedriem un tautiešiem Kanadā kuplus, svētīgus Ziemassvētkus un gaišu, jauku bagātu Jauno gadu, nobeidzot savu vēstuli ar vārdiem," Dievs, svēti Latviju un visus tautiešus Latvijā un ārpus tās.'

DV Kanadas valde, Daugavas Vanagu organizācijas loceklim Džonam Džonesa kungam izsaka visu Daugavas Vanagu vārdā sirsnīgu pateicību par ziedojumu un vēlējumiem un novēl arī viņam spēku un veselību, un vēl ilgi iepriecināt mūs ar savu ticību un gaišajiem vārdiem brīžos, kad pagurst rokas un pelēkā ikdiena māc.

DV Kanadas valde

DV MONTREĀLAS NODAĻAS AKTUĀLITĀTES

S. g. 29 novembra pilnsapulcē ievēlētā valde konstruējās šādā sastāvā:

1. Nodaļas pr-ks: Jānis Ļavs. 2. Pr-ka vietn. un aprūpes d. vad.: Otto Zilkalns. 3. Sekretāre: Velta Dzirne. 4. Kasieris: Voldemārs Ozoliņš. 5. Biedrzinis un sarīk. d. vad.: Oļģerts Strazdiņš.

Dāmu komit. pr-ce. O. Udrovska.

PATEICĪBA

Par invalīdu mītnei Bērzainē ziedotām mantām: drēbēm, grāmatām, laikrakstiem, žurnāliem, gleznām, skaņu platēm, naudu, utt. Bērzanies saime lūdz sekojošus ziedotājus Kanadā un ASV pieņemt sirsnīgu pateicību:

A. Ceplīti, Vankuverā; N. Mateasi, Toronto; Alīdi Andersoni, Brūklinā; A. Augustānu, Roksberīja, Mass.; Jūli Egli, Redlaids, Kalif.; māc. Vald. Freimani, Bostonā, Mass.; Edgaru Kaulēnu, Filadelfijā, Pa.; K. O. Leimani, Kalamazū, Mič.; Mildu Rideri, Kantonā, Ohio; K. Sirmbārdi, Springfildā, Ohio; M. Teichmaņa ģimeni, Massillonā, Ohio, Elzu Žebransku, Ņujorkā; Margarētu Zeļģi, Brūklinā.

Visiem ziedotājiem Bērzaines saime novēl priecīgus Ziemassvētkus un sekmēm bagātu Jauno gadu.

KARTĪŠU ZIEDOJUMI

Ziemassvētku kartīšu ziedojumu vākšanas akcijā 1953. g. Ziemassvētkos Grūtdienīem Vācijā ir ziedojuši:

$1.00 V. Veidemanis, M. Kaminskis, E. Lūķis, A. Veiss, B. Ķikuts, Br. Ivsiņš, A. Krauklis, K. Purmalis, A. Zvidris, T. Minkevičs, L. Brokhuzens, H. Bečs, J. Lūsis, V. Ivsiņš, A. Zommers, K. Fogelis, O. Ieviņš, E. Krūzēns, D. Catlas, V. Golts, A. Krieķis, A. Strāls, J. Tontegode, V. Alders, P. Balodis, L. Puris, B. Kappa, A. Jēkabsons, E. Mākulis, J. Sudnovs, H. Ruža, L. Puris, B. Kappa, A. Jēkabsone, K. Klibais, A. Cauka, J. Ķerks, A. Daugavietis, P. Daugavietis, K. Jēkabsons, L. Jansons, J. Brikmanis, J. Jēlnieks, A. Štāls, A. Apšiņš, P. Celms, A. Jankovskis, A. Grīnbergs, K. Deksnis, B. Stabausis, P. Cīrul, V. Viškers, K. Irbītis, J. Kalvāns, K. Kleinbergs, R. Dādleris, V. Rieksts, G. Treilobs, L. Kibermanis, E. Grava.

$2.00 A. Grasmanis; $3.00 A. Blumfelts - Blūms; $3.00 R. Šers; $3.00 P. Siliņš; $2.000 A. Līdums; $2.00 Dz. Taube; $3.00 J. Budže, $2.00 E. Toms; $2.0 E. Kanaviņš; $2.00 P. Riekstiņš; $2.00 E. Pape; $5.00, J. Rinmanis; $5.00 I. Današevičs; $3.00 A. Grundšteins; $2.00 A. Vītols; $10.00 A. Radomiška; $3.00 G. Zeilers; $3.00 I. Richters; $10.00 M. Bērtiņa; $2.00 G. Reboks; $2.00 J. Spidans; $3.00 V. Daksis; $5.00 F. Ābeliņš; $2.00 St. Purmalis.

Izsakām visiem ziedotājiem, kas ar savu ārtavu palgdzējuši iepriecināt mūsu aprūpējamos tautiešus š. g. Ziemassvētkos Vācijā, sirsnīgu Daugavas Vanagu paldies.

Lūdzam atvainot, ka katram kvīti neesam sūtījuši, jo tā ietaupam pasta izdevumus, un DV Kanadas valdei nav algota darbinieka, kas šo darbu varētu veikt. Lūdzam uzskatīt ziedotāju vārdu ievietošanu laikrakstā par ziedojumu kvitējumu. **DV Kanadas valde**

(Turpinājums sekos).

ZIEDOJUMI

Trūkumcietējiem un kara invalīdiem Vācijā novembra mēnesī ziedojuši:

Arnolds Kvēps $15.00 (vienas stundas algas ziedojums par 1953. g.); Sukse Afons un Ludmila — $2.00; Sukse Alvīne $1.00; Sproģis Artūrs un Berta $2.00.

Saņēmēju vārdā ziedotājiem sirsnīgi pateicas **DV Toronto nodaļa**

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wrioth Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās

Ziemassvētku vecis pie Toronto Sv. Jāņa draudzes bērniem 20. decembrī. J. Kreiļa uzņ.

Latviešu Nacionālais Fonds Skandināvijā

PATUR SAVU NEATKARĪBU

VĒLĒŠANĀS UZVAR FONDA LĪDZSTRĀDNIEKI

Pēc asas vēlšanu cīņas Zviedrijas latviešu politisko preteškibu augstspriegumā, kas pastāv vienmēr, šoreiz vēlēšanas sasniedza pat zināmu vārīšanās temperātūru, kurā tomēr atkal Nacionālais Fonds pilnīgi nodrošināja turpmākiem 2 gadiem rīcības brīvību un patstāvību. No 4 sarakstiem, kas piedalījās vēlēšanās — Daugava Vanagi, Liberālo aprindu saraksts, Nacionālie darbinieki, majorītāti ieguva **Fonda līdzstrādnieku saraksts ar 15 vietām Fonda padomē** (pavisam 32; no tām 2 Dānijā un 1 Norvēģijā. Pēdējā šogad vēlēšanās nepiedalījās). Fonda līdzstrādnieku saraksts vēlēšanās izgāja ar Veroniku Strēlerti, Andreju Eglīti, T. Reiteru, Dr. Ģinteru, doc. J. Rutku, doc H. Biezo, prof. Bokalderi un citiem, kas visus šos gadus bijuši Fonda ideju un darba galvenie īstenotāji, sevišķi tas attiecas uz mag. oec. A. Landsmani, Dr. Ģinteru, Andr. Eglīti. Fonda līdzstrādnieku saraksts viens pats ieguva 317 balsis un 707 balstiesīgiem Zviedrijā, Nacionālie darbinieki 118; Daugavas Vanagi 72 Liberālo aprindu saraksts 108 Fonda atbalstītāju skaits 1953. g. tāpat kā visus pēdējos gadus, nostabilizējies nedaudz pāri tūkstotim, un pašreiz Zviedrijā vien sa sniedz 1013; Dānijā 50; Norvēģijā 15.

Balstiesīgie skaitās tikai tie kas līdz noteiktam vēlēšanu komisijas termiņam samaksājuši Kr. 12 par 1952./53. gadu (kopā Kr 24). Pārējie paliek atbalstītājos bez balstiesībām. Lielākais Fonda atbalstītāju skaits bija 1948. gadā — 1547; pēdējos gados no Fonda atbalstītājiem izceļojuši uz Kanadu, ASV un Austrāliju 355 Fonda atbalstītāji. (Pavisam Zviedrijā šodien ir ap 3500 latviešu).

Pēc vēlēšanām Nacionālā Fondā redzēsim arī jaunas sejas, kā piem. no Liberālo aprindu saraksta prof. L. Āboliņu, doc. J. Āboliņu, Rasmu Grīnu, no Nacionāliem darbiniekiem Ansi Kurmi.

Šķiet, Nacionālajam Fondam Skandināvijā, kas ir vecākā un lielākā politiskā informācijas organizācija, būs arī visvairāk uzkrāto brīvo līdzekļu, kas šodien **dolaros uzrāda ap 4000.**

Tāpēc arī Fondam nav trūcis „precinieku" no abām Zviedrijas latviešu padomēm, bet reālitāte nu ir tāda, ka Fonds var pastāvēt tikai balstoties uz visiem sabiedriskajiem slāņojumiem, kādu atbalstu tas arī saņem, atskaitot soc.-dem., ar kuriem arī Zviedrijā nopietni nerēķinās, jo tie skaitliski šeit nepārsniedz 5 ģimenes. Šajās Fonda vēlēšanās, tāpat kā pirmajās (1948. g.), visvairāk balsu ieguva Andrejs Eglītis un Veronika Strēlerte.

Nākošajā darba posmā Fonds nāk ar pilnīgi jaunu programmu.

Z.

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

Vecajā Eiropā bija paradums Jaungadu gaidot liet laimes. Zēnu gados laimes liešanai upurējām i savus alvas zaldātiņus, i labākos zekserus — bikšu pogas. Kad aiz čaugainā lējuma novietoja sveci, spokainā ēna uz sienas dažam rādīja kuģi, citam zirgu vai grāmatu. Ja attēls līdzinājās zarainam kokam, tas nozīmēja žagarus, un tas vairs nu nemaz neizskatījās pēc laimes...

Jaunā pasaule šādas izdarības Veco gadu izvadot nepazīst. Pagaidām. Gan jau kāds uzņēmīgs latvietis pēc gadiem būs celmlauzis arī šajā nozarē, un reiz Nujorkā vai Toronto, puikas uz ielu stūriem pārdos alvas cūciņas, pakaviņus vai zvaigznītes laimes liešanai ar noslēptiem laimneša pantiņiem tanīs...

Šai paražai ir arī sava simbolika: ikviens ir savas laimes kalējs! Katrs savas nākotnes architekts! Novēlēsim, lai tas tā arī būtu jaunajā 1954. gadā! Būsim savas laimes kalēji: neiesim nolaistiem deguniem savās ikdienas gaitās, celsim galvu augstāk un vērosim sev labākus dzīves un darba apstākļus.

*

Ceļš uz mūsu labklājību vispirms jānogludina ar svešas valodas labāku apgūšanu. Kaut arī pēc garā un neierastā darba cēliena esam noguruši kā dzinējsuņuki, pāris jaunus vārdus, īpatnējāko frazeoloģiju tomēr var iepaukot arī visvecākajās smadzenēs, kas gada 364 dienās jau dos krietnu krājumu. Neskaitāmi neklātienes kursi, ar mājās pārlasīšanām, lekcijām un sagatavojamiem uzdevumiem, dod iespēju maz pamazītiņām piesavināties technisko rasēšanu, rēķinvedību u.t.m.l. priekšmetus, kāda māka paver durvis uz „baltā krādziņa" darbinieka darba vietu. Kurš šīs iespējas atliek no dienas dienā, apliecina tikai sava rakstura vājumu.

Bet Jaunajā gadā mums jābūt laimes kalējiem arī latviešu tautai nekad nebūs par daudz stāstīts Amerikas kontinenta „mazajam cilvēkam" par mūsu izmocīto dzimteni, boļševiku varmācībām, kaut tikai atstāstot šajos jautājumos saviem tuvākiem darba biedriem to informāciju, ko ik nedēlas izlasām savā trimdas laikrakstā. Šī sabiedriskā noskaņošana Jaunajā gadā jāiedzīvina un jāaktivizē. Šo darbu Latvijas labad var darīt ikviens un katrā vietā. Kalsim labāku rītdienu sev, bet brīvības rotu Latvijai!

Kò nesīs 1954. gads? Neviens to nepateiks. Paregojumi būs tikai tukši vārdi. Ja tie nepiepildīsies, ikviens tos atgādinās, ja piepildīsies — visi tos aizmirsīs. Kā arī nebūtu, mūsu liktenis saistīgs ar sarkanā kolosa pastāvēšanu. Ja Krievijā nenotiek kādas visai krasas pārvērtības tās starptautiskās attieksmēs un iekšpolītikā, Kremļa imperiālismu un komūnistisko diktātūru jo drīzi apmirdzēs asinaini kāvi. Tad lēni, bet noteikti tuvosies sarkanās drāmas beigu cēliens. Nākamie notikumi jau parādīs savas ēnas.

Veselību, izturību un panākumus Jaunajā 1954. gadā! Paliksim ioprojām krietni l a t v i e š i! Jau tas vien, ka mēs turpinām brīvo latviešu dzīvi un savās sirdīs slēdzam Latvijas ideju, ir drauds sarkaniem varmākām. Mūsu cerības nenodils arī nākošajā gadā! Dieva zinā stāv laiks, kad pavērsies atceļš uz mūsu īstajām mājām. Tad mēs celsimies no mājvietām savām un atsāksim savu pārtraukto dzīvi. Trimdā pavadītie gadi tiks dāvināti mūsu mūža dienu pagarināšanai. Vieglas gaitas trimdas smagumā arī 1954. gadā!

Kursiķis

Jānis Klīdzējs

PUIKAS UN BĀRDAS

IV

Kā gan ir ar mūsu spējām un nespējām, nākamajiem laikiem pretī ejot? Ja nu visu to mēs spētu iepriekš zināt, tad nekad mums nevajadzētu pašiem sev pārmest vienu vai otru trūkumu.

Varbūt mēs neesam ne sliktāki, ne arī labāki par tiem, kas ar saviem simtiem miljonu cilvēku masu un ar savu materiālo spēku un svaru iespaido visas cilvēces un visu sagaidamo gadu desmitu, varbūt arī simtu, gaitu un likteni.

Tomēr — mēs nevaram dzīvot viņu vietā, viņi nespēj dzīvot mūsu vietā un liktenī. Tāpēc vispirms mums jāskatās un jāvērtē pašiem sevi.

Mūsu dzimtā zeme un Latvijas dvēsele, kaut pati apsegta ar asinīm un ar nakti, kādu cilvēku gara acis vēl nekad agrāk nav redzējušas, tomēr nav mūs palaidusi trimdas ceļos tukšus, nabagus un bez mantojuma. Katram no mums ir daudz dzimtene līdzi devusi, bet tikai ne katrreiz mēs atceramies pēc visa tā bez liekulības pasniegties. Mēs bieži vien gribam, lai kuru katru atsevišķo no mums gandrīz vairāk godinātu un pieminētu nekā visu mūsu kopējo sākumu — Latviju.

Latvija mazāk priecātos par mūsu izlietām asarām 18. novembrī un 14. jūnijā, bet daudz vairāk tā spētu priecāties par to, kādi cilvēki mēs topam un esam, vai no mums veidojas tāds redzīgu un drosmīgu cilvēku materiāls, kas gribēs un spēs prasīt savu Latviju sev atpakaļ arī tad, kad svešajā pasaulē tam piederēs lielāki nami nekā tiem piederēja Latvijā.

Nekādi pārvarīgi brīnumi ideālisma virzienā ar mmus nevar notikt. No tiem pašiem ikdienas cilvēkiem, kādi mēs esam un paliekam, jādabū ārā tā gaismas cerība, ka mēs nekļūsim tikai par paši sevis barotu gaļu. Ja riebums pret šī tipa cilvēku, kāds visā pasaulē un arī pie mums arvien vairojas un pieņemas skaitā un spēkā, mūsos paliks un uzturēsies, mūsu cilvēka uguns un nospiestās Latvijas balss mūsos sauks, kamēr vien mēs dzīvosim. Un tad mēs nemaz tik bezgala ilgi nestaigāsim ar sava sakocējušā prestiža bomi pār pleciem. Varbūt spēsim atzīt arī to, ka arī citiem galvas uz pleciem nav tikai cepuru uzlikšanai.

Ja reizēm ir radušās varbūt pat spraigākas pārrunas arī latviešu vecākās un jaunākās paaudzes starpā, tad tas nav nācies tikai pastrīdēšanās prieka dēļ, vai tāpēc vien, ka asāka domu izmaiņa paaudžu starpā ir periodiska un dabiska. Šīm pārrunām mūsu paaudžu starpā ir vairāk nekā lokālā nozīme vien. Šīs pārrunas ir tikai atbalsu simptomi no tā jaunā laika, kas rūgst, top un nāk, un no tiem jaunajiem cilvēku tipiem, kas pasaulei pieteic, ka cilvēka dvēselē dzimst jaunas, vēl nebijušas ugunis, un dzimst arī vēl jaunas un nekad nebijušas tumsas. Mēs vēl nezinām šodien, vai šie jaunā tipa cilvēki un jaunās ugunis un tumsas viņu dvēselēs cilvēku un pasauli atmodinās jaunām cerībām un gaismai un pacels ceļam uz kalnu, vai arī vēl dziļāk novilks lejā un tumsā.

Tātad te vecākās paaudzes bāršanās un jaunās paaudzes domu neievērošana ir pilnīgi bezcerīga. Tā vietā vecākā paaudze labāk darītu, ja mācītu jaunajiem Dievu meklēt un lūgt. Bet kā lai viņi to spētu iemācīt jaunajai paaudzei, kad viņiem pašiem, mūsu vecākajai un vidējai paaudzei, nekad vēl pa īstam nav bijis sava Dieva, ja atskaita to tīri praktisko, nabadzīgo Dievu, kas ir ticis latviešu mājās paaicināts tīri oficiāli 3 reizes mūžā: kristību, laulību un bēru gadījumos. Arī valsts svētkos Dievs latviešu svinībās ir ticis ielūgts, bet — ne ar mazāku ne arī lielāku nepieciešamību, kā tika ielūgti un pagodināti, teiksim, mūsu valsts augstākie ierēdņi.

Varbūt vis teiktais izklausās pārspīlēti šokējoši. Šīs apceres autors būtu priecīgs, ja kādam laimētos pierādīt pretējo.

Vēl tālāk gribas teikt, ka mūsu vecākā un vidējā paaudze ir bijusi un ir piesātināta ar svina smagu un pelēku materiālistisko pasaules uzskatu vairāk nekā šī paaudze, kam šodien ir tikai 20 vai 25 gadi.

Varbūt viss teiktais izklausās galvojums?

Palasiet tā rūpīgāk mūsu trimdas gadu literātūru un dažādus rakstus un apceres. Nelasiet tos tikai kā nevainīgu laika kavēkli, bet palasiet tos kā vielu, kas neredzami un netieši veido cilvēka domas un garu, un tā no dienas dienā, no gada gadā. Un tā mēs, neuztraukdamies un apmierināti, vārāmies paši savā sulā un topam par tiem, kas esam — kas gan neiet atpakaļ, bet kas arī nolemti netikšanai jaunos apvāršņos un palikšanai uz vietas.

Iznāktu it kā tāds paskumīgs apceres nobeigums par divu paaudžu satikšanos uz 20-tā gadsimta otrās puses iesākuma laipas. Tik nelāgi neliktos tomēr, ja mēs zinām un gribam apzināties, ka dažu cerību un bezcerības mēs nesam paši sevī.

Pirms kāda gadu simta cilvēki apņēmīgi iecerēja pašu spēkiem nodibināt paradīzi zemes virsū. Tomēr beidzot viņi atkal sāk atzīt, ka pašu spēkiem vien ir spējuši sev radīt tikai labi organizētu elli.

Jaunais laiks, kas top, un jaunā laika cilvēks, kura dvēsele ne mazāk sāp kā viņa koncentrāciju nometnēs verdzinātā miesa, meklē kādu izeju no tēvu radītās elles. Viņš grib sākt meklēt un atrast Dievu no jauna.

Mēs, nobriedušie, latviešiem neaizskaramā un svētā speka ideologi, kas savu taukumiņu, lai tas izskatītos vakareiropejiskāks, reizēm ieziežam ar franču sinepēm, pieliekam klāt pa graudiņam angļu mentola un pasniedzam tautai. Vai nu tur ies daudz prasīt, vai tas ir pa prātam un vai garšo? Mūsu vadošā domātāju, literātu un mākslinieku „skola", tā to jau Latvijā nu reiz ir nolēmusi, un tā mēs turpinām tik uz priekšu. Ko tur vairs domāt un pārdomāt, kas reiz jau ir izdomāts! Kāda mums tur daļa, kā tur pašlaik dara un domā pasaulē, jo mēs taču esam latvieši!

Par tiem jaunu ceļu un Dieva meklētājiem mēs tikai pasmaidām: — Nezin, kas tiem vientiešiem atkal sameties? Tie atkal grib kaut ko sludināt... Solidas un īstas mākslas uzdevums ir tikai konstatēt to, ko redz, un, ja redz, tad parādīt: kas ir, tas ir; kas nav, tā nav...

Par tiem vientiešiem — kā jau par vientiešiem — tu nekad nevari īsti būt drošs. Viņi var pavērt savas dīvainās mutes un pavisam pēkšņi ievaicāties: — Bet kā īsti ir ar jums pašiem? Vai jūs esat vai neesat? Līdz šim ļoti maz pazīmju, ka jūs būtu...

Aizsaulē aizgājušās tautskolotājas pieminai

Detmoldas pilsētas slimnīcā š. g. 27. novembrī pēc triekas lēkmes mirusi ilggadīgā Cēsu pilsētas tautskolotāja Paula Grīsle. Daudzi, jo daudzi viņas skolnieki, kas tagad izkaisīti visās pasaules malās, atcerēsies viņas atklāto, sirsnīgo, atsaucīgo dabu, viņas humoru, gaišo skatu un krietnās paidagoga spējas. Maldoņa ģimnazijas absolvente, viņa savas skolotāja gaitas sāk Rīgā 1917. g., bet jau ar 1915. gadu viņas īstā mājū un darba vieta kļūst skaistās Cēsis. Šeit viņa vispirms strādā bēgļu skolās, tad ilgākus gadus P. Neija privātģimnazijā, pēc tam 20 gadus Cēsu pilsētas II un I tautskolā, mācot latviešu valodu. Kara viesuļi pārtrauca viņas iemīļoto darbu, bet jau 1945. gadā redzam viņu atkal skolotājas darbā Detmoldā. Tad seko daži gadi angļu Militārās pārvaldes dienestā Bīlefeldā, bet pēdējās mūža dienas viņai vēl lemts pavadīt skolotājas darbā Augustdorfas ģimnazijā. Trimdas gadi Paulai Grīslei nebija viegli. Tuvinieku un draugu zaudējums, nopietni veselības traucējumi aptēnoja viņas dzīves vakaru. Lai viņas pīšļiem viegla atdusa zem Teutoburgas meža šalcošajām priedēm!

-ra.

PATEICĪBA

Paldies rakstniekam J. Klīdzējam par rakstu „Puikas un Bārdas" un pareizo mūsu trimdas cilvēku un laikmeta uztveri, pretstatā kāda V. B. kunga Toronto LA š. g. 16. dec. numurā ievietotajai vēstulei. Negribas ticēt, ka šis V. B. arī pēc savas bārdas noskūšanas kaut cik mainītos. **E. Kronis**

SAVIENOTĀS VALSTIS

VAŠINGTONĀ

Sakarā ar to, ka vairāki Amerikas latviešu Apvienības valdes locekļi bija nodarbināti materiālu un pierādījumu vākšanā Kerstena komitejai, centrālās valdes sēdes nebija sasauktas kopš 26. septembra. Pēc šī pārtraukuma ALA's centrālās valdes nākošā darba sēde notiks 9. un 10. janvārī, ALA's sekretāriāta telpās Vašingtonā. Tā kā darba kārtībā uzkrājušies daudz jautājumu, nebūs iespējams sēdi nobeigt vienā dienā, un tādēļ sēdes turpinājums paredzēts nākošā dienā.

MILVOKOS (WIS.)

Daugavas Vanagu apvienības gada svētku un eglītes vakarā svētrunu teica māc. A. Ziņģis, dziedāja A. Pulciņa-Karpa un apvienības vīru koris V. Aparjoda vadībā, bērnu un jauniešu grupai M. Valteres-Einbergas sagatavojumā skandējot vienu no Z. Lagerlevas Kristus leģendām. Pēc apvienības priekšnieka V. Aparjoda īsa darbības pārskata sveicienus nodeva DV ASV valdes pārstāvis un Čikāgas apvienības pr-ks Aug. Vanags, kā arī citu Milvoku latviešu organizāciju pārstāvji. Runām un dziesmām beidzoties, mazajiem prieku sagādāja Ziemassvētku vecis, bet lielie to guva pāris sirsnīgās sadraudzības stundās.

Daugavas Vanagu gadskārtējā Ziemassvētku ziedojumu akcijā grūtdieniem Eiropā tautieši Milvokos uz sarakstiem saziedoja 490.00 dol. — 160 dol. vairāk nekā iepriekšējā gadā, no kuriem 340 dol. nosūtīti uz Vāciju DV valdei, 40 dol. atsevišķām personām, bet 110 dol. latviešu pārstāvībai Austrijā. Čītīgākie vācēji uz saviem sarakstiem bija ieguvuši vairāk par 35 dol.

Viskonsinas latviešu biedrības Vecgada vakara sarīkojums notiks 31. decembrī pl. 9 Džefersona zālē, W. Fond du Lac avenijā.

Tālavas gaidu un Gaujas skautu vienību kopējs eglītes vakars būs sestdien, 2. janvārī plkst. 5 North Ave, auditorijas lielājā zālē.

Milvoku pilsētas šacha meistarībā, kurā piedalījās 50 spēlētāju, labus panākumus guva latvieši: — Nik. Kampars ar 7,5 punktiem — no 9 iespējamiem —, nezaudējot nevienu partiju, izcīnīja 2. vietu, Vold. Cirants, kas plašākā turnīrā piedalījās pirmoreiz, ieguva 5,5 p. un 13. vietu un L. Gaigals ar 5 p. arī ierindojās starp sekmīgākajiem. Diemžēl, pēdējais tūliņ pēc turnīra atstāja Milvokus, aizbraukdams uz Losandželosu; rosīgā Gaigala iztrūkums Milvoku karaliskās spēles pratēju, īpaši latviešu vidū, būs visai manāms.

GRAND RAPIDI (MICH.)

Mežkopju un mežu darbinieku biedrības Mičigēnas grupa, kura apvieno 18 biedrus, vienā no saviem sanāksmēm pārrunāja jautājumu par intensīvākas sadarbības izveidošanu, lai galvenokārt uzturētu možu veco mežu darbinieku garu un biedriskumu. Pārrunās atzīts, ka ikdienas maizes darbs fabrikās, dažādie pienākumi sabiedrībā un rūpes ģimenē tā nogurdina cilvēku, ka tam vienkārši aptrūkst spēka un laika. Tādēļ sabiedriskā darba pienākumus nevajadzētu nevienam uzlikt uz ilgāku laiku, bet tikai uz vienu gadu, kā tas vispār še parasts. Jaunie darbinieki ar jaunu enerģiju ķertos pie darba un tas sekmīgāki veiktos. To ievērojot, nolēma, ka grupas vadību katru gadu rotācijas kārtībā dos Grand Rapidos un Kalamazū dzīvojošie biedri. Šogad grupas darbību vada G. Cepurītis no Grand Rapidiem.

V. Z.

Ziemassvētku eglītes vakarā Toronto Sv. Andreja draudzē 20. decembrī. J. Kreiļa uzņ.

MĀRA VISAS PILSĒTAS UZMANĪBAS DEGPUNKTĀ

15 g. v. Māra Asare Grand Rapidos, plašā sacensībā par temu „I speak for Democracy" iegūst 1. vietu. Viņa uzstājās radio un televīzijas raidījumos un pilsētas valdes sēdē.

Nereti savā ziņā diezgan maznozīmīgi notikumi, kas risinās tikai vienā sabiedrības daļā, pēkšņi kādu no šīs sabiedrības locekļiem izvirza visu uzmanības degpunktā un liek par to runāt veikalos, autobusos un darba vietās. Pēdējās pāris nedēļās tāds „uztraukums" Grand Rapidos radās, kad 15 g. vecā, blondā Māra Asare, kura mācās Centrālā vidusskolā, ieguva 1. vietu domrakstu sacensībā „I speak for Democracy". Drīz viņu sāka ielenkt un vajāt avīžu reportieri, televīzijas un radio ļaudis. Ja arī visai šai lietai bija zināma sensācijas piegarša, uz ko tik kāri šīs zemes ļaudis, taču nenoliedzami, ka latviešu vārds Grand Rapidos atkal tika daudzināts un pieminēts. Veikalu pārdevēji, autobusu šoferi un darba kollēgas, nonākot saskarē ar latviešiem, pēc visa šī lielā „trača" allaž apprasījās par Māru Asari. „Jā, brīnišķīga meitene," bija vai visu vienprātīgs spriedums. Manā darba vietā gan kāds pukojās, ka viņš šeit esot dzimis un nodzīvojis 40 gadu, bet vēl ne reizi neesot iekļuvis avīzēs. Tagad, kad visa tā burzma pāri un dažādas uzstāšanās un pirmās ugunskristības godam izturētas,

Māra Asare

Māra var atvilkt elpu un šo to par saviem panākumiem pastāstīt arī latviešu avīžniekam. Māras tēvs — Jānis Asaris Grand Rapidos iepircis māju, kas izveidota par latviešu mītni. Par saviem panākumiem, kas nākuši tīri necerēti un negaidot, Māra stāsta:

„Viss sākās ar to, ka mani izraudzīja reprezentēt mūsu skolu sacensībā „I speak for Democracy". Piedalījās pavisam 12 vidusskolas, šajā sacensībā izvirzījās 4 labākie, no kuriem viena biju es. 21. novembrī šie 4 finālisti stājās komisijas priekšā un runāja televīzijā. Šī komisija atzina manu runu un priekšnesumu par izcilāko. Nekādas augstākas problēmas tajā necilāju, bet runāju par mūsu tautas un valsts dzīvi, saviem vērojumiem sabiedrībā, presē, apskatot demokratijas jēdzienu no sava viedokļa. Liekas, šoreiz tas bijis visu panākumu atslēga. 24. novembrī atkal man vajadzēja par to pašu temu runāt televīzijā, bet 25. novembrī viesoties un runāt pilsētas valdes sēdē, kas notika pilsētas vecākā Goebela vadībā. Sakarā ar izcilo panākumu sajā sacensībā no Junior Chamber saņēmu naudas balvu un radio aparātu. Tālāk man jāpiedalās sacensībā visas Mičiganas valsts apmērā un pēc tam ASV mērogā."

Māra Asare dzīvi piedalās dažādos skolas klubos, bet tas nekavē viņu rosīgi darboties arī vietējā Skrundas gaidu vienībā, kurā viņa ir karodzniece. Tīri aplinkus kārtā izdodas iegūt informāciju, ka mācībās un skolas darbā Māra guvusi izcilas sekmes. Pašreiz viņa apmeklē vidusskolas priekšpēdējo klasi, pēc skolas beigšanas domā studēt medicīnu, bet vistuvāk viņai teātris un drāmatiskā māksla. Viņas mīļākie latviešu rakstnieki: Skalbe, Akurāters, Jaunsudrabiņš, Aleksandrs Grīns. Māras vecāki dzīvojuši Liepājā. Kad ieminos, vai viņa atceras šo pilsētu un zemi, skan pārliecinoša atbilde:: „Domāju, nav skaistākas vietas virs zemes..." Bet kad uzdodu parasto, šinī zemē tik daudz dzirdēto jautājumu — kā viņai patīk Amerikā? Māra pasaka, lai atļaujot uz šo jautājumu neatbildēt, kas gan nebūt nav domāts, kā šīs zemes nonicināšana.

Kad redzu, ka pa durvīm ielavījies raibs Angoras sugas kaķis, vēroju, ka tam šinī mājā nav grūtas dienas: „Tas mums ar kaimiņiem uz pusēm," — piebilst Māra, un intervija beigusies.

V. Zirnītis

Jaunieši Dienvidkalifornijā rāda priekšzīmi

VEIDOJAS KOREJAS KARA VETERĀNU UN JAUNIEŠU DRAUDZĪBA

Dienvidkalifornijas latviešu jaunatnes pulciņš 12. decembrī Herman Son telpās Losandželosā rīkoja latviešu Korejas kaŗa veterānu godināšanu. Kā goda viesi bija aicināti bez veterāniem arī visi citi latvieši, kas pašlaik atrodas ASV kaŗa pulkos Dienvidkalifornijā. Par Korejas kaŗu referēja komūnistu aizvestā ģenerāļa Hartmaņa dēls Juris Hartmanis. Referents ar faktiem pierādīja, ka ir nepareizi Korejas kaŗu uzskatīt par kaut kādu policijas akciju, kā to daudzi dara, jo Korejas kaŗā korejiešu tauta viena pati ir zaudējusi 2.000.000 cilvēku un Sav. Valstīm tas ir izmaksājis vairāk kā Pirmais Pasaules karš, jo AN spēki no saviem lielgabaliem ir izšāvuši vairāk šāvienu kā amerikāņi Otrā Pasaules kaŗā. Kā Korejas kaŗa ieguvumu var uzskatīt faktu, ka amerikāņu tauta, kas visu laiku ir cīnījusies par mieru, ir beidzot atmodusies un ar šausmām sākusi vērot sava iedomātā drauga, komūnistu, patieso un drausmīgo seju. Komūnisti šo ASV atmodināšanu jau tagad uzskatot par zaudējumu un nožēlojot. Pēc referāta pulciņa priekšniece L. Dzirkale veterāņus iepazīstināja ar citiem jauniešiem.

Vai nu tā bija sagadīšanās; vai arī latvieši tiešām ir tik labi karotāji, bet puse no veterāņiem kā savu dienesta pakāpi varēja minēt seržantu. Arī visi pārējie bija instruktori. Veterāns R. Mazītis to izskaidroja sacīdams, ka latviešiem labāk patīk pavēlēt nekā pavēlēs klausīt, un tādēļ puikas esot centušies. Pēc iepazīstināšanas tiem nācās uzklausīt dažādādus jautājumus, uz kuriem veterāņi atbildēja. Visvairāk jautāts tika ASV gaisa spēku seržantam Helmūtam Butlēvicam, kurš nebūdams ASV pavalstnieks, pašlaik pilda ļoti atbildīgu posteni San Bernardīno radara stacijā. H. Butlēvics atbildēja, ka viņš kā latvietis baudot pilnīgu FBI uzticību un tādēļ varot būt šai amatā kaut arī patiesībā tur esot vajadzīga pavalstniecība.

Kad jauniešu interese par Koreju bija apmierināta un sāka skanēt Olafa Stumbra uzsāktā dziesma Es kaŗāi aiziedams, pulciņa valdes loceklis J. Skadulis klātesošos aicināja iegādāties lozes loterijai. Loterijas ienākumus pulciņa valde nodos kā Ziemassvētku dāvanu pulciņa loceklei Baibai Peciņai, kuras vecākus komūnisti aizveda baigajā 1941. g. 14. jūnijā naktī. Baibai toreiz bija tikai divi gadi. Kopš savu vecāku aizvešanas Baiba ar savu vienu gadu vecāko brāli dzīvo pie māsīcas Dzidras Razevskas, kura pašlaik ir vienīgā maizes pelnītāja pieciem cilvēkiem. Katrs saprātīs, ka vienas sievietes rokām nav viegli apmierināt piecu vajadzības un tādēļ Dienvidkalifornijas Latviešu Jauniešu pulciņš ar šo izlozi grib palīdzēt sagādāt viņiem priecīgākus Ziemassvētkus. Vislielāko pārsteigumu vakara dalībniekiem sagādāja liktenīgā sagadīšanās, ka Baiba uz savām sešām lozēm vinnēja arī abus laimestus: Anaheimā dzīvojošo Korejas kaŗa veterāņu dāvāto Japāņu pūra lādi un pulciņa dāvāto torti. Baiba pašlaik apmeklē Junior High School un savā klasē ir viena no labākām skolniecēm. Gribu uzsvērt, ka Dienvidkalifornijas Latviešu Jauniešu pulciņš jau kopš savas dibināšanas par savu pienākumu ir uzskatījis atcerēties tos latviešu jauniešus, kam klājas grūtāk kā citiem, un nav bijis pulciņam neviens sarīkojums, kur nebūtu vākti ziedojumi, lai tiem palīdzētu. Pulciņš ir mazs un nav pa spēkam palīdzēt visiem, kam palīdzība ir vajadzīga, bet vai tādu pašu darbu nevarētu veikt arī citi pulciņi, lai kopīgiem spēkiem veiktu to darbu, kas nav pa spēkam vienam.

I. Dižgalvis

DARBA PIEDĀVĀJUMS

Meklē sekretāri, kas prot spāņu un angļu valodu un mašīnrakstīšanu. Pieteikties pie L. Eiches pēc pl. 6 vak. MI 3343, Toronto, vai arī darbā: GL 2414, local: 25.

CEĻA VĀRDI

Lieli laupītāji bieži ir ieguvuši simpatijas, zagļi ļoti reti, krāpnieki nekad.
Ķīniešu sakāmvārds

Visdrošākā zīme par īstas zinātnes un filozofijas izpratnes trūkumu ir vēlēšanās visu dzīvi pavadīt zinātnē un filozofijā.
Leopardi

Zemiskumu nevar samīt, tas ir jau pārāk zems.
Balzaks

Meli ir cilvēka dabas netikumu pamats.
Dante

Gudrais bieži šķiet citiem muļķīgs, bet vienmēr par gudru sevi ieskata nerrs un stulbenis.
Konfūcijs

Lielais K. RAUDIVES romāns

DIEVA ZĪMOGS

TIKAI IESIETI EKS. CENA $4.00

Šai romānā K. Raudive, kas Eiropas kritikā ieguvis izcilu ievērību, tēlo pirmtraģisku latviešu sievietes likteni. Darbība norisinās Latvijā, Parīzē un Anglijā Otrā Pasaules kara sākumā. Romāns ar savu spriego darbību, kas romāna varoņus, latviešu dzejnieci un ārstu, ierauj sveštautiešu vērpetēs, ar savām psiholoģiskām problēmām, nenovēršamo traģiku un dzejisko spēku ne mirkli neļauj atslābt lasītāja interesei.

Raudivem — runājot Hamsuna vārdiem — sirds un māksla, viņš salīdzināms ar amerikāni Tomasu Volfi, viņš ir tikpat iekšķīgs un kaislīgs . . .“ (Bücherlese, 1. 11. 51.)

DRUVAS APGĀDĀ IZNĀKUŠI

INGRIDAS VĪKSNAS

STĀSTI UN NOVELES

DĀVANA

ERIKA DZEŅA vāks un illustrācijas

Tikko iznākusi un dabūjama

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont. Tel. EM 8-0792

LŪDZ PASTEIGTIES!

Dabūjamas Trīs Vinteru skaņu plates latviskai deju mūzikai — Trīs vītušas rozes — Pasta baloditis — Rudzupuķu zieds — Par vēlu, draugs u. c.

Grāmatas, keramika, svecītes, svečturi, Eiropas termometri u.c.

Dr. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS

Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)
no pl. 9—11 un no 5—7, izņemot trešdienas. Tel OL 1681

Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. P. BĀRDIŅŠ

740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto

no plkst. 5—7 vakarā. Tel. kabinetā RA 7203, mājās KE 5628

Dr. GUNDARS DRILLIS

M.D. — L.M.C.C.

780 Main St., East, HAMILTONĀ

DZEMDĪBU PALĪDZĪBA

pieņem no 2—4 un 7—8 un pēc vienošanās, tel. 9-6634

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ar ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē
SPECIĀLISTS IEKŠĶIGĀS, SIEVIEŠU UN VENERISKĀS SLIMĪBĀS (158)
3537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal
Runā vāciski un krieviski Pieņem no 3—9 vakarā

LATVIEŠU UZŅĒMUMS AUTOREMONTA DARBNĪCA

CROSSTOWN GARAGE

Hamiltonā, 388 Cannon St., E., tel. 7-2871

Izpilda visus auto remonta darbus, kā amerikāņu, tā anglu mašīnām. Pārdošanā motoru eļļas, riepas un citas auto daļas.

Eiropas KRĀSOTĀJS ar praksi Kanadā izdara visādus krāsošanas darbus par ziemas cenām.

Zvanīt no 6—7 vak., HA 1501, Toronto

GREGORY CHARLAP

B.A.M.Sc., M.C.L.

ADVOCATE, BARRISTER and SOLICITOR

Biedrs pie augstākās tiesas, runā vācu un slavu valodas.
Birojā UN 6-8791 MONTREAL, P.Q. Mājās AT 1858
University Tower Bldg., 660 St. Catharine St. W., Room 604.

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708
TORONTO (552)

Dr. I. ŠEGAMOGAS

(lietuvietis). Dipl. chirurgs, Kanadas Royal College chirurģiskajā nodaļā. Lietuvas Universitātes chirurģiskās nod. asistents

4906 Wellington St.,
Verdun, Que.

Tel. birojā YO 3611, mājā PO 6-9964

Runas stundas: 11—12, 2—4, 6—9, svētdienās 11-1 vai arī pēc norunas

Runā vāciski un krieviski
(556)

Dr. T. L. GRANOVSKY

ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski

514 DUNDAS St., W.

Spadina stūrī.

Zvanīt EM 8-9038, Toronto
(168)

Dr. B. DOBAI

ĀRSTS-CHIRURGS

465 Bloor St. W. Toronto, Ont.
Kabinetā pieņem no 10—12 un 3—7 pp un pēc norunas pa tel.

MI 8821

RENTGENA UZŅĒMUMI

Dr. D. SAMU

Pieņem slimniekus
316 St. CLAIR Ave, W,
pie Spadina Rd.
Diplomēts iekšķīgās un ādas slimībās
Tel. MI 8669

Jau 34.000 žīdu pametuši Palestīnu un atgriezušies Eiropā

Joda Izenbārts reiz bija iecienīts košergaļas tirgonis Vīnē. Kad Hitlers „pievienoja“ Austriju Lielvācijai, arī priecīgā Vīnē sākās žīdu vajāšanas. Jodu ar ģimeni sūtīja no vienas koncentrācijas nometnes uz otru. Visi viņa radi tika nogalināti, bet Jodam kaut kā izdevās savu ģimeni saglābt. Kad šausmu murgs bija pāri, Joda, līdzīgi citiem saviem tautas brāļiem, nolēma pamest savas izpostītās dzīves pelnus un doties uz apsolīto senču zemi Izraēlu. Joda pievienojās Izraēlas ieceļotāju pulkam.

Nule Joda ar vairākiem citiem rūgti pievīlušamies izraēļiem aizturēja vācu policija par neatļautu ieceļošanu Vācijā. Minchenes Fērenvaldē, kur vēl pastāv DP nometne Vācijā žīdu bezpavalstniekiem, Joda paskaidroja: „Kad es ierados Izraēlā, man neatļāva strādāt kā miesniekam — es esot par vecu. Mani norīkoja strādāt akmens lauztuvēs. Mūs gan nesita, nelamāja, bet citādi dzīve maz atšķīrās no koncentrācijas nometņu dzīves.“

„Es esmu vācietis,“ iestādēm deklarēja otrs Izraēlas bēglis, „Berlīnē dzimušais Ārijs Krēmers, „es vēlētos atsākt savu dzīvi tur, kur tā šeit pārtrūka 1933. gadā. Kas gan man varēja būt kopējs ar tiem aziātiskiem un afrikāniskiem žīdiem, kuri tagad pārpludinājuši Izraēlu?“

Kaut gan pārējie DP nometnes žīdi naidīgi noskaņoti pret atpakaļ ieceļotājiem, vācu iestādes ir pretimnākošas šiem nabaga cilvēkiem, un pat tiesa viņus par nelegālu ieceļošanu sodīja tikai ar 10 dienām arestā, to pašu nosaciti atliekot.

Izraēlu jau pametuši 34.000 ieceļotāju un pašreiz izceļošanā no šīs apsolītās zemes ir dzīvāka nekā ieceļošana. Izraēlas finanču ministrs Eskols par to ironiski piezīmē:

„Izceļotāji nav pelnījuši simpatiju. Ar naudu, ko viņi izdod emigrācijai, viņi labi varēja iekārtoties arī šeit.“

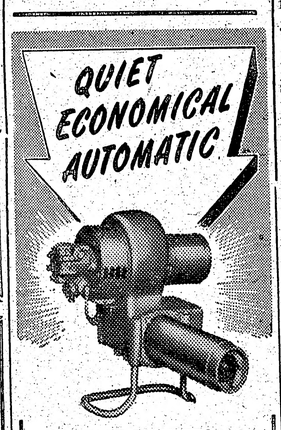

FAIRBENKS-MORSE

UN CITU LABĀKO FIRMU EĻĻAS APKURES

Latviešiem 10% atlaide
Nomaksa līdz 24 mēn.
Garantija 1 gadu

Sniedzam paskaidrojumus latviešu valodā. Labojam un iekārtojam visu veidu ūdens, gaisa un tvaika apsildīšanas sistēmas, kā jaunbūvēs, tā arī vecajās mājās

GARNEY & Co

15 BARTON AVE
Toronto, ME 2554

JAPĀŅU UZBRUKUMA AIZKULISES PĒRĻU OSTAI

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ“ NO JAPĀNAS

Kādreizējais japāņu kara flotes virsnieks pirmo reiz pēc 12 g. atklāj, ka viņš darbojies kā spiegs Havajā ar pieņemtu vārdu.

Virsnieka vārds ir Takēro Jošikava, 42 g. v. un pašlaik viņš dzīvo mazā Ehimes prefektūras ciemā. Viņš atzinies, ka strādājis 8 mēnešus Japānas konsulātā Havaju salās zem pseudonima: „Tadaši Morimura“. Pa to laiku viņš piegādājis japāņu kara flotes ģenerālstābam informāciju, kuru izmantoja uzbrukuma izvešanai pret Pērļu ostu.

Jošikavas karjēra sākās 1935. g. ar virsnieka grada saņemšanu flotē, bet pēc īsa laika viņam bija jāatstāj dienests veselības dēļ. 1937. g. viņu izsauc uz kara flotes ģenerālstābu Tokijā, kur viņš iemācās angļu valodu un tiek piekomandēts amerikāņu nozarē Nr. 3 (slepenā dienestā) sekcijā.

Gadus vēlāk, 1941. g. martā, viņu komandē uz Havaju salām, ar uzdevumu izspiegot amerikāņu kara floti.

Šis japāņu konsulāta ierēdnis „Morimura“ bieži apmeklē japāņu restorānu Sunčoro Aiēra uzkalnā, no kurienes var pārredzēt Pērļu ostu. Viņš arī piedalās ekskursiju lidojumos no Oāhu salas un atpūtas izbraukumos.

Kādā novembra dienā 1941. g. ar 2 flotes virsnieku starpniecību, viņš saņem 97 punktu garu aptaujas lapu no japāņu flotes ģenerālštāba. Šie virsnieki, iebraucot Havaju salās, „oficiāli“ ceļoja kā japāņu kuģa apkalpes locekļi. Viens no tiem, komandieris Nakašima, ģenerālštāba loceklis, bija zēnu uzraugs (head boy), otrs leitn. Ivāsa, kas vēlāk Pērļu ostas uzbrukumā apkalpoja miniatūrzemūdeni, bija kuģa zēns.

Balstoties uz vairāk kā pusgada laikā ievāktajām ziņām, Jošikava komandierim Nakašinam nodeva sekojošu infarmāciju:

1. Ir gandrīz nenoliedzami, ka amerikāņu flote svētdien, 7. dec., tiks savesta vienkopus.

2. Tādēļ, ka šī gada laika nemierīgā jūra plosās Havaju salas ziemeļos, flote noturēs manevrus 500 jūdzes dienvidos no Havajas.

3. Pērļu Ostas ieejas vārtos nav pretzemūdeņu aizsprostu. (Tikai šajā punktā Jošikava kļūdījās).

4. Četrstūrains objekts (radara ierīce) tikko nesen piestiprināts kreiseru mastiem.

Kad Japānas — ASV sarunas 26. novembrī tikpat kā pārtrūka, flotes ģenerālstābs nolika 8. dec. par uzbrukuma datumu.

Pērļu ostas uzbrukuma dienā FBI apcietināja Jošikavu un pārveda uz Arizonas valstī ierīkotu nometni 1942. g. martā. Viņš atgriezās Japānā tā paša gada augusta mēnesī ar izmaiņas kuģi Asamu Maru un strādāja kara flotes ģenerālstābā līdz kara beigām.

Nu varam mierīgi aizvērt vēstures grāmatas asiņaino lappusi, jo jauni notikumi gaida savu cieņas pilno vietu . . .

NOTIKUMI JAPĀNĀ GADU MIJĀ

Lai gan krievi visādi mēģina maskēt savu agresīvo nostāju pret Japānu, tomēr tas viņiem lāga neizdodas. Nupat no Padomijas atgriezās pirmie 811 bijušie kara gūstekņi, starp kuriem daži ir ģenerāļi un daudzi kādreizējie slepenā dienesta locekļi, kuru novērojumi Krievijā liecina, ka komūnisti turpina kaldināt Japānas iekarošanas plānus.

Krievi izbūvējuši jaunas bazes Sachalinā un tur nepārtraukti papildinot militāros spēkus.

Japānas attieksmes ar Koreju nav vēl sevišķi uzlabojušās. Pārtrauktās sarunās japāņi neuzsākšot, iekāms prez. Singmans Rī nesamazināšot reparāciju milzīgo summu. Dienvidkoreja no Japānas prasa 200.000.000.000 miljardu jēnu.

Pēdējās dienās Japānas — Korejas attieksmes gan mazliet uzlabojās, jo Dienvidkoreja atbrīvoja gandrīz vai visus sagūstītos japāņu zvejniekus. Bet te, liekas, korejiešus būs ietekmējusi japāņu pirmās flotes (krastu aizsardzības spēku) pēkšņā pārcelšanās uz dienvidu salu Kiušu — Sasebo, kur japāņu flote atjaunoja bazi kādreizējā imperiskās kara flotes novietnē. Šī flote pašreiz izdara manevrus netālu no Rī līnijas, lietojot kaujas municiju.

Japānas aizsardzības virspavēlnieks Kimura ar divām fregātēm apmeklēja Takešimas salu, kur nolemts ierīkot bazi, jo salas iedzīvotāji esot lūguši aizsardzību. Kimura teica, ka japāņu flotes spēki esot vienādi ar Korejas spēkiem, bet gaisa spēki Dienvidokrejai esot daudz pārāki. Dienvidkoreja aizturējusi tikai 44 zvejas kuģus, turpretim sarkanā Ķīna tagad radot nopietnāku problēmu, jo sagūstījusi 150 japāņu motorlaivu. Arī nacionālā Ķīna piespiedusi 41 zvejas laivu palikt Formozā.

Japānas iekšējās problēmas mazliet samazinājušās ar to, ka valdība nostabilizējusies liberāļu partijas līdera Ješidas vadībā. Pirmā decembrī, japāņu parlamentam sanākot uz otro ārkārtējo sesiju, prez. Ješidas liberāļu partijai pievienojās 25 agrāk atšķēlušies biedri. No 466 sēdekļiem Apakšnamā liberāļu partijai pieder 224. Augšnamā liberāļiem ir 95 locekļi. Japānas valdība un liberāļu partija pašreiz mēģina parlamentā iegūt absolūtu vairākumu, jo nākošās ciņās par Japānas bruņoto spēku oficiālu atzīšanu, paplašināšanu un konstitūcijas septītā punkta grozīšanu prasīs absolūtu vairākumu.

Japānas valdība ir gājusi par tālu, lai tagad atkāptos. Tautas neatkarības gars ir pilnīgi atmodies: tauta prasa pilnīgu suverēnitāti un visu, kas ar to saistīts.

Tokijā, decembrī.

Hugo Atoms

Atjautīgie un acīgie brīvās Japānas zēni „inspicē“ ASV 16. armijas korpusa sakaru centru.

Hugo Atoma foto.

Dr. S. V. FEINMAN

Vines universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LL 5739.

Pieņem 1.30 — 3 pp. un 6—8 vak.

251 CRAWFORD St.

(Dundas stūrī) Toronto.

Runā vāciski up krieviski

Dr. MICHAEL BALKANI

spec. sieviešu slimībās un dzemd palīdzībā.

202 St. CLAIR AVE pie Avenue Rd. Toronto, pieņem slimniekus.
Tel. RA 9632 un HU 8-7841

Latviešu dāmas! Eiropas friziere

KAPSI'S HAIR STYLING
113 MAC PHERSON AV.

Starp Yonge St. un Avenue Rd

Pirmklasīgs darbs pie. ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. KI 4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

DV NIAGARA FALLS NODAĻA

rīko 1954. g. 1. janvārī, plkst. 20.00,
Ungāru zālē, 1760 Buchanan Ave.

JAUNGADA BALLI

BUFETE DEJA

Ieeja $1.00 Apmeklēt lūdz valde

Dr. med.

K. ŽYMANTIENE

Ārste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1189 Bloor St. W. Toronto (ieeja no 613 Brock Ave).

Pieņem katru dienu no 1—4 un 5—8 un pēc vienošanās. OL 6851

Runā latviski un vāciski

Dr. JANIS REKAI un Dr. PAULS REKAI

Budapeštas Vispārējās Slimnīcas chirurģisko un iekšķīgo slimību nodaļu bijušie galvenie ārsti

219 St CLAIR Ave, W.
Toronto, Ont

Iepriekšēja telef. pieteikšanās
RA 0237 — MI 2395 — PR 3675
Runā vāciski (522)

Aiz dzelzs priekškara

KĀDAS GRĀMATAS PAREDZĒTAS IZDOT?

Par šo jautājumu 6. decembrī Rīgas radiofonā runāja Izdevniecību un poligr. rūpniecības galv. pārvaldes pr-ks b. Putniņš.

Liela vērība tiks piešķirta tulkojumiem latviešu valodā. Beigs iespiest Čechova rakstu izlasi, turpinās izdot Gorkija rakstus un sāks iespiest Ivanova darbus. Bez tam paredzēts jaunā tulkojumā izdot Tolstoja „Anna Karēņina“ un Erenburga „Devītais vilnis“.

Tāpat vērību piešķirs latviešu rakstnieku darbu tulkošanai krievu valodā. Putniņš minēja, ka krieviski izdos izlases veidā Apsīšu Jēkaba, Persieša un Sudraba Edžus rakstus. Pašlaik spiestuvei jau nodots V. Lāča romāns „Uz tālo krastu“ krieviskais tulkojums.

„Vairāk kā līdz šim,“ teica b. Putniņš, „izdos uzskatāmās aģitācijas materiālus.“ Tātad — okupētā Latvijā pastiprinātā kārtā tiks pārpludināta ar komūnistu propagandu. Raksturīgi, ka paredzētas 84 grāmatas par PSRS Kompartijas Centrālkomitejas lēmumiem attieksmē uz lauksaimniecības stāvokļa uzlabošanu.

Bez tam Rīgā iespiež virkni mācību grāmatas krievu valodā. Spriežot pēc kādas radiofona reportažas, to skaits ir visai liels un lielā tiráža liecina, ka šīs mācību grāmatas tiek iespiestas ne tikai okupētās Latvijas vajadzībām, bet arī sūtīšanai uz Padomju Savienību. Tā piemēram, Rīgas 3. tipogrāfijā pašlaik iesiešanā atrodas kāda krievu val. mācību grāmata 600.000 eks.

MĀKSLAS IZSTĀDE RĪGĀ

Šogad gadskārtējā mākslas izstādē piedalījušies 99 autori. Vēsturiskus tematus gleznojuši Kirilovs (Ļeņina atbraukšana Rīgā) un Kozlovs (Raiņa apcietināšana). Portreti: Tilbergs (Staļins), Pobodiedovs (Ļeņins), Sorokiņs (Lilita Bērziņa), E. Kalniņa, Viluma un Zviedris gleznojuši dabas ainavas. Skulptūras nodaļā izstādīti Upenieces, Blumbergas, Zevaldes un Bajāra darbi.

STAĻINA KONSTITŪCIJAS DIENAS ATCERE

atbalsojās arī Rīgas radiofonā. Tika nolasīts biedres Makārovas raksts par Staļina konstitūcijas privilēģijām. Visās kapitālisma valstīs dzīves standarts iet uz leju. Angļi un amerikāņi bijuši tie, kas radījuši asiņaino II Pasaules karu. Sociālās apdrošināšanas ministre biedre Paldiņa atkal lielījās par sociālo labklājību padomju zemē. Tajā pašā laikā rūpnīcām bija jāstrādā virs plāna. Tāpat arī kolchozniekiem.

Rīgā, Misiņa bibliotēkā tika atklāta Staļina konstitūcijas dienai veltīta izstāde, kurā atseviška nodaļa bijusi par satelitvalstu konstitūcijām.

ANDREJA UPĪŠA 76. DZIMŠANAS DIENA

tika atzīmēta 5. decembrī. Pēdējos četros gados izdotas 21 Andreja Upīša grāmatas 210.000 eksemplāros. Pēc II Pasaules kara pāvisam izdoti 60 A. Upīša darbi.

OGRES RAJONĀ

kolchoza „Lāčplēsis, kolchozniekiem neiet tik jauki kā to parasti komūnistu propagandā iztēlo. Soreiz atkal atskanējis patiesības vārds, kas izgājis cauri komūnistu cenzūrai. Komsomoļskaja Pravdā 17. novembra numurā lasāms komjaunietes Austras Klāsones raksts, kurā teikts: „Mums nav pat virtuves, kur sasildīt ūdeni.“ Rezultāts esot tas, ka kolchozniecēs - meitenes cenšas pāriet no lopkopības uz laukkopības brigadēm. Lopu farmas atrodoties ap 8 km no kolchoza centra.

LIEPĀJA

Nesen ziņojām, ka Liepājas kurortu ziemas laikā okupējuši cilvēki ar krieviskiem uzvārdiem. Rīgas radiofons 6. decembrī šo ziņu papildina ar atzīmi, ka nupat ieradušās 69 personas no Chabarovskas, Archangeļskas, Aschabadas, Saratovas un Gomeļas.

SĪKĀS ZIŅAS

„Literātūrnaja Gazeta“ asi kritizē žurnālu „Literātūra un Māksla“. Žurnālā nepiedaloties „republikas redzamākie rakstnieki“ un tajā ievietotās kritikas bijušas vājas. — Grāmatu veikalos dabūjams. Em. Melngaiļa darbs „Latviešu folkloras materiāli“, kura 3. daļā sakopotas 4.000 melodijas un teksti. — Krieviski iznācis Pāvila Rozīša romāns „Ceplis“, tāpat publicēts 5.000 eks. „Klavieru skola“, ar tekstu krievu un latviešu valodā. — Maskavā pašlaik mācoties ap 100 latviešu studentu.

Atpakaļ ziemeļos

Toronto iespaidi

Saka, ka pirmie iespaidi esot visdzīvākie un visdziļāk iespiežoties atmiņā. Vai tie ir arī vispareizākie, grūti spriest. Kāds tautietis, kas pēc dažu gadu pavadīšanas Dienvidamerikā pārcēlās uz dzīvi Kanadā un iebrauca Toronto, rakstīja, ka viņu šeit pārņēmis — liels svešums . . . Nemiera tramdīts, viņš klīdis gar ezermalu un sapņojis par palmām. Ja nu tagad, atrodoties šinī pašā pilsētā, kāds jautātu, kā man žēl, grūti būtu atbildēt. Jānim Akurāteram ir kāds jauks stāsts: „Draugi un gadi“. Draugi un gadi — varbūt to žēl visvairāk.

Gadi! Šis vārds jūs dara nemierīgu, lūdzot Kanadas immigranta vīzu, virinot darba vietu durvis, ielaižot savā dzīvoklī apdrošināšanas iestādes aģentu vai pārskirstot laikrakstos darba piedāvājumu sludinājumus. Ja jūs no visa tā jau esat paspējuši gūt kādus iespaidus, tad tiem punktu pieliek kāda pazīņas vienaldzīgi teiktie vārdi: „Šinī zemē konkurences cīņa ir asa un nežēlīga. Jūs esat brīvs cilvēks, bet neviens par jums neinteresēsies, pat, ja jūs to, varbūt, vēlētos.

Varbūt tad arī jums uznāk vēlēšanās iet uz ezermalu un sapņot par palmām. Bet šo vēlēšanos jums liek pārdomāt kāda tautieša diezgan naturāli izteikta errastība, nometot atpakaļ tālruņa klausuli:

„Trakais!“

„Kas tas bija?“

„Atkal kāds trakais!“

„???“

„Jā, padomājiet, viņš meklē pirkt baznīcu!“

„Vai daudz jums šeit ir to — nu, tādu baznīcu pircēju?. . .“

„Ir gan, bet tos ārstē valsts, tāpat kā tuberkulozes slimos. Tāpēc visiem immigrantiem pie ieceļošanas šīs slimības sevišķi rūpīgi pēta.“

*

Amerikāņiem ir kāds ļoti jauks izteiciens: „Take it easy“. — Ņemiet viegli! Viņi to lieto visur, pat atvadoties. Savas izrunas mazajā bērna balstiņā viņi to tik viegli un maigi pasaka, ka svešiniekam tiešām kļūst it kā vieglāk — un viņš cenšas uzņemt dzīvi viegli. Varbūt tāpēc amerikāņus arī gara slimību problēma mazāk satrauc. Un kad kādu dienu uz ielas redzēju pieklājīgi ģērbušos kungu, vidējos gados, kas diezgan paskaņi pats ar sevi sarunājās, es klusībā sevi mierināju: „Take it easy!“ Ja šos vārdus būtu iegaumējis arī šī raksta sākumā minētais Dienvidamerikas tautietis, viņš uz ezermalu nebūtu gājis un palmas drīz būtu aizmirsis.

*

Pirmajās dienās Toronto kāds tautietis, gados vēl gluži jauns, bet jau ar ļoti prātīga un gudra vīra valodu, aizrādīja: „Par Kanadu jauniebraucēji sākumā slikti rakstījuši, bet vēlāk paši par to kaunējušies.“ Lai vēlāk nebūtu jāsarkst arī šo rindiņu rakstītājam, citēju tikai dzirdēto, paliekot malā kā kautrīgs vērotājs.

*

Tie bija gadi, kas palika dienvidu krastā, iegrāmatoti zaudējumos. Un draugi? Arī viņi palika tanī pašā krastā illūzijās par ziemas skaistumu un sniegu, par īsto Ziemassvētku eglīti, kas, ienesta siltā istabā, vēl izstaro ziemas vēsumu un skuju meža svaigumu. Cilvēki iedomājas, ka visu pēc gadiem atkal atradīsim tādu pašu kā kādreiz atstājām. Arī tās ir tikai illūzijas. Jaunie apstākļi, svešās ietekmes laika plūdumā, viss tas rada kādu distanci, kuru pamanām tad, kad atkal atgriežamies. No vienmērīgā, saskaņotā dzīves plūduma izkrītis kaut kas laukā, ko nav iespējams vairs aizpildīt. Brienot Toronto ielās sabraukto sniegu, grūti izjust, ka tas ir tas pats sniegs, kurā dzejnieks Jānis Grots varēja aprakt savu dienu nogurumu un nemieru. Varbūt arī Latvijā pārbraucot mēs šādu sniegu vairs neatradīsim.

*

„Latvietim tropi nav piemēroti. Mums jādzīvo tādos apstākļos, kādos esam dzimuši un uzauguši. Kanadā daudz kas līdzīgs Latvijai,“ teica kāds tautietis jau labi gados un ar sarūgtināta cilvēka sašutumu nobeidza: „Sūtīt mūsu cilvēkus uz tropiem, bija neprāts! Kā to nezināja mūsu pārstāvji?“

Jā, protams, kas gan cits lai būtu vainīgs . . . Kāda tautiete, kas pirms dažiem mēnešiem iebraukusi no tropiem Kanadā, turpretim žēlojās: „Kamēr dzīvoju Kanadā, nevienu dienu neesmu jutusies īsti vesela.“

*

Gadi atsvešina. Tu staigā pa pilsētas ielām un domā, kāpēc neataust īsta diena. Vai arī Latvijā decembra dienas bija tik krāslainas? Un Vācijā? Bet tad tu atminies, ka jau vairākus vakarus un rītus neesi lietojis dienvidnieku acu zāles, kuras tie gan ziedes, gan pilienu veidā, lietoja pret tropu saules pārkairinātām acīm. Gaismas tur tomēr bijis par daudz, tāpat kā siltuma. Tāpēc pirmās Toronto sniegotās dienas varbūt likās tik aukstas, kaut gan torontieši priecājās, ka ar katru ziemu kļūstot siltāks un pilsētā drīz augšot palmas. — Vienmuļība nogurdina, arī tad, ja tā ir skaista. Mūžīgi saulainās dienas pārkairina acis, tāpat kā Toronto veco māju tik vienādie lieveņi, ka cilvēks jau kļūst gluži nervozs, šaudoties kā šautuve no viena lieveņa otrā, kamēr trāpa īstās priekšdurvis un ar atvieglotu „Oh“ un „Ah“ ievelk centrālizētās apkures pārkarsēto gaisu, kas gaitenī izplata tik daudz smaržu un aromātu, cik visā mājā dzīvojošo svešo personu, un ko tās gandrīz vienā stundā gatavo savos mājas pavardos. Varbūt Radītājs, pasauli radot, bijis pārāk aizņemts vai izklaidīgs, ka viņš vienmēr kaut ko deviņ par daudz, vai par maz, vienai daļai cilvēku licis mūžīgi sviedrēties, bet otrai — salt. Arī viņa līdzībā raditais cilvēks, pasaules izveidošanu turpinot, darījis to pašu — sev un trusīšiem ceļot viesnādus mājokļus un pats iekārtojoties tā, lai pēc āra sala — telpās būtu jānovelk krekls.

CEĻOJOŠAIS JAUNSGADS

Kā agrāk, tā arī tagad, visur Jaunais gads uz mūsu vecās labās zemes lodes sācies vienā un tai pašā laikā — tieši 31. decembrī pulksten 24.00 Romiešu laikos Jaunais gads svinēts 1. martā. Dažos Vācijas novados ap Reinu Jaunā gada sākums kādreiz bijis 25. martā, un citur reiz arī 1. aprīlim bijis Jaunā gada gods. Grieķu - katoļu baznīca, kuŗa pieņem, ka pasaule radīta 5509. g. 1. septembrī pr. Kr., šajā datumā Jauno gadu svinējusi vēl 17. g. s. Arī tagad pareizticīgie Jauno gadu svin 6. janvārī. 1793. gada franču revolucionāru kalendārs Jaungadu paredzējis 22. sept. Muhamedāņi, kuŗi gadus skaita no dienas, kad Muhameds bēdzis no Mekas uz Medīnu, Jaunā gada sākumu svin septembrī un turklāt ne vienmēr vienā un tai pašā laikā. Žīdi, pieņemot, ka pasaule radīta 3761. gadā pr. Kr., savu Jauno gadu svin tāpat septembrī un šogad to svinēja septembŗa devītajā dienā. Vēl dažas tautas un dažu 4100 pazīstamo pasaules reliģiju piederīgie Jauno gadu svinējuši un arī tagad vēl dažkārt svin citos laikos.

Protams, ne visur vienādas ir Jaunā gada sagaidīšanas tradicijas. Laimes vēlējumus Jauno gadu sākot lietojuši jau vecie romieši, kuŗi tos bija raduši papildināt ar dāvanām. Šī tradicija ar laiku bijusi izveidojusies par kukuļošanas netikumu, un ķeizars Tibērijs to aizliedzis. Vēlākos laikos dāvināšana pārgājusi uz Ziemassvētkiem, bet šī senā romiešu tradicija vēl mūsu laikos sīksti turas Francijā. Citur pazīstamās Ziemassvētku dāvanas tur pazīstamas ar vārdu „les etrennes" (pirmā nauda), un tās arvien vēl pasniedz Jaungadā.

Arī Jaungada apsveikumu sūtīšana ir samērā veca tradicija. Līdz šim zināmais vecākais Jaungada apsveikums kokgrebuma technikā iespiests un daudzos eksemplāros izplatīts 1440. gadā Parīzē. Mazliet vēlāk šādiem iespiedumiem lietotas arī citas mākslā pazīstamāss technikas. 17. g. s. Jaunā gada apsveikumi iespiesti uz milzīgām loksnēm, un tikai 18. g. s. apsveikumu kartes ieguvušas aptuveni tagadējos apmērus, bet vēl 19. g. s. tās pagatavotas pat no atlasa, zīda un metalliem.

Lielajam cilvēces vairumam tagad pieņemtais Jaunā gada sākums daļēji saistās ar kristīgo reliģiju, un dažās rietumu zemēs Vecgada vakaru dēvē par Silvestra vakaru. Tas šo vārdu ieguvis no pāvesta Silvestra I, kuŗš miris 335. g. 31. decembrī un izsludināts par katoļu baznīcas sēto. Kaut gan tagad gadu maiņu varam svinēt bez kādas iekšējas vai ārējas sadursmes ar reliģiskiem uzskatiem, tad, īpaši viduslaikos, daudzās zemēs baznīcas vadošās personas nav bijušas Jaungada sagaidīšanas draugi tādēļ, ka svinībās pārmērīgi ēsts, dzerts un piekŗoptas ļoti senas pagāniskas zīlēšanas un cita veida tradicijas, kuŗas par spīti visam dažļēji saglabājušās līdz šiem laikiem. Arī mums, latviešiem, nav mazums šo seno tradiciju un Jaungada sagaidīšanas izdarību, kaut gan grūti īpatnēji latviskās šķirot no aizņemtajām.

Kaut mēs piederam vienai tautai, tagad gadu maiņā sakarā ar laika joslām, vairs visi nesvinam Jauno gadu vienā stundā. Ja kāds no nedaudzajiem latviešu kuģiem Vecgada vakarā dotos no Havaju salām uz Salmoinas salu, un tieši 31. decembrī pulksten 24.00 šķērsotu 180 gaŗuma gradu un datumu robežu reizē, tad mūsu jūŗas vilkiem, paceļot glāzes un uzsaucot: „Sveiki Jaunajā gadā!", kapteinim tomēr būtu likumīgs pamats rūkt un sacīt: „Ierauj vēl pa maziņam, un laiks dzīres izbeigt, jo žūpojot pienācis jau 2. janvāris un pulkstenis ir 0.01!" Ja šī datuma robeža šķērsotu kaut kur bieži apdzīvotas vietas, tad rastos daudzi vēl pamatīgāki pārpratumi, bet nedaudzajiem kuģiem šī robeža nav visai svarīga, kaut gan kuģa grāmatās jāatzīmē, šo robežu šķērsojot, „iegūtā" vai — otrā virzienā braucot — „zaudētā" diena, lai, neskatoties uz rūpīgajām atzīmēm kuģa dienas grāmatā, nākošajā ostā nebūtu jākonstatē tāpat kā pirmajiem zemes lodes apbraucējiem, ka „velns nozadzis veselu dienu." Cik zināms, latviešu senais velns ar dienu zādzībām nav nodarbojies, un, liekas, ka arī tagad pekles kungam ir labākas nodarbības, taču kopīgo Jaunā gada svinēšanu tagad mums nolaupījuši bolševiki, latviešu tautu izklīdinot visos zemes vējos.

Kad latvieši Latvijā tieši 31. dec. pulksten 24.00 vēro, kā laika rādītāji pēc Maskavas laika ieslīd pirmajā Jaunā gada minūtē, tad tautieši Vācijā, pēc Vidus Eiropas laika, var pārcilāt pagājušos notikumus un sērst domās pie dzīvajiem un mirušajiem vēl vecajā gadā, jo līdz Jaunajama gadam vēl divi stundas. Londoniešiem Jaunais gads tad jāgaida pat veselas trīs stundas. Nujorkas un daļai Kanadas tautiešiem Jaunais gads jāgaida vēl krietnu līciņu ilgāk, jo pulkstenis rāda tikai 31. decembŗa 16. stundu. Tautiešiem Čikāgā, no darba mājās steidzoties, vēl laiks paķert un iešaut kabatā Jaunā gada sagaidīšanai paredzētās dzērienu pudeles, jo pulkstenis rāda tikai 30. dec. 11. stundu. Tajā pašā laikā Sidnejas un Melnburnas tautieši jau krietni vien izvēdinājuši Jauno gadu karstākajā Austrāliešu gada laikā sagaidot, sakarsušās galvas un, labi izgulējušies, var sākt gatavoties pirmajām Jaunā gada pusdienām, jo laika rādītāji tuvojas 1. janvāŗa pusdienas laikam. Gandrīz tas pats attiecas arī uz Jaunzēlandes latviešiem.

Gluži tajā pašā laikā, kad rīdzinieki ar bažām par nākotni vada Jaunā gada pirmo stundu — Vācijas, Anglijas, Kanadas un ASV tautieši Jaunā gada saņemšanai tikai gatavojas, un Austrālijas latvieši jau Jaunajā gadā dzīvo —

(Nobeigums 6. lpp.)

Anna Riekste

JAUNAJAM GADAM

Nāc Jaunais gads, pie mums ar savu gaismu!
Mēs gaidām tevi tā, kā varbūt vairs neviens.
Sāk lēni sairt spēka pavediens.
Gurst rokas vērpējai, kā jaužot tuvu baismu.

Mēs saucam dienu, kas reiz nestu gaismu.
Ar blāzmu nepietiek, tā uzplaiksnī un dziest.
Mēs nebaidāmies upurēties, ciest,
Un atdot visu siržu kvēlo kaismu.

Par gaismu.

VATIKĀNA GŪSTEKNIS

Pāvests Pijs 12. un viņa darbs cilvēces labad

Kad pāvestam Pijam 12. Čerčils reiz atstāstīja, ka Teherānas konferencē, 1943. gadā, Staļins viņam un Ruzveltam izteicis sarkastisku piezīmi: „Cik tad īsti diviziju esot pāvestam?", Sv. Tēvs smaidīdams sēram Vinstonam atteica: „Ja vēl kādreiz sastapsities, tad pasakiet, lūdzu, manam dēlam Jozifam, ka viņš manas divizijas varēs skaitīt debesīs!"

Šodien Jozifa Staļina dvēsele cieš elles mūžīgās ugunīs, bet viens no pasaules varenākiem, kuŗam nav pat nevienas kareiviskas divizijas, melnā Kadiļakā vizinās pa mūžīgās pilsētas Romas ielām, kur viņu sveic italiešu gaviles: Viva il Papa!

Pijs 12., kas pirms 15 gadiem saucās par nunciju Eiženu Mario Džuzepi Džiovani Pačelli, var būt lepns, ka miljoniem nekatoļu pie viņa meklējuši un atraduši dziļu kristīgu morāli. Neviens no līdzšinējiem pāvestiem personiski tik labi nepazīst Eiropu un Ameriku, kā Pijs 12. Viņš ir laikmetīgs cilvēks, kas iet līdzi civilizācijas progresam (Vatikānā iekārtojis raidstaciju, mūķenēm licis modernizēt tērpus, priesteŗiem ieteicis pievērsties socioloģijas un tautsaimniecības problēmām), atsaucīgs sociālām vajadzībām, izprot reālitātes. Pijs 12. pieder arī pie izcilākiem pasaules garīgiem cīnītājiem pret komūnismu gan morālā, ne politiskā plāksnē. 1948. g. viņš noliedza komūnistiem un viņu atbalstītājiem sv. vakarēdienu.

Šodien, kad pasaules krize vērsta pret Dievu un kristīgiem ideāliem, protestanti un katoļi par spīti dogmātiskām pretešķībām atzinuši, ka var būt sabiedrotie kopēju vērtību aizsargāšanā pret kopēju ienaidnieku.

No priesteŗa līdz pāvestam ir varens dzīves ceļa gabals. Tagadējais pāvests to briljanti nostaigājis. Pēc tam, kad sakarā ar lielo apdāvinātību jauno priesteŗi ieskaitīja Vatikāna dienestā, 1911. g. viņš saņēma pirmo lielo uzdevumu: vadīt Vatikāna delegāciju britu karaļa Džordža 5. kronēšanas svinībās. Pāvests Pijs 10. uzdeva Pačelli nodot karalim viņa personisko vēstījumu. Ceļojumā rūpīgi glabāto pāvesta dokumentu sabojāja ceļa somā saplūsusī joda tinktūras pudelīte. Pačelli no ķezas izglābās visai asprātīgi: jo visu dokumentu notriepa ar jodu, kas pergamentam piešķīra senlaicīgu izskatu. Britu karalis bijis sajūsmināts.

1917. g. Pačelli nozīmē uz Mincheni par pāvesta nunciju archibīskapa pakāpē ar uzdevumu ietekmēt vācu ķeizaru Viļumu 2. miera sarunām ar sabiedrotiem. Kad stūrgalvīgais ķeizars pateica savu katēgorisko „nē!", pār nuncija Pačelli vaigiem ritējušas rūgtas asaras. Pačelli tomēr palika

(Turpinājums 6 lpp.).

Primavera

CILVĒKI, KAS MEKLĒ KĀDU NOZUDUŠU ZVAIGZNI

JAUNGADA NAKTS DIENVIDU KRUSTA ZĪMĒ

Kad pasauli aplido Jaungada nakts, gandrīz uz visas zemeslodes kādā vietā debesīs veŗas cilvēku skati, kas meklē kādu nozudušu zvaigzni. Viņa kādreiz spīdēja vai nu pāri pazīstamas baznīcas torņa smailei, kādai kuplai un vientuļai eglei lauka malā vai virs kādas kūts, kur ziemas pakaišu siltumā rāmi gremoja pienīgās govis un zirgi, viens otram pieglaudušies savas platās pieres, un klusi sarunādamies.

Šo zvaigzni jau meklējam desmito gadu, bet nav ne pazīstamās baznīcas, ne kuplās egles, ne balti apsnigušā kūts jumta. Tikai salti zvaigžņu pulki apspīd kādu svešu zemi, kur cilvēki Jaungada naktī meklē debesīs kādu nozudušu zvaigzni. Kaut kur siltā istabā dzidri iesskanas vīna glāzes, saviļņojas sveču liesmas, un cilvēki, savādu izjūtu pārņemti, skaļi saka: „Laimīgu Jauno gadu!" Tāpat viņi sacīja pirms gada, diviem gadiem, trim... Daži vēl piemetināja: „Uz atgriešanos nākamgad Latvijā!" tad: „...uz drīzu atgriešanos!" un pēdīgi neteica nekā. Vai cilvēki bija jau paguruši Jaungada laimei pakaļdzīdamies? Jeb varbūt viņu laimes jēdziens bija kļuvis citāds, kas neprasīja tik valsīdīgu deklarējumu gadu mijā? Varbūt!

Jaungada naktī lūkojās arī cilvēki kādā tālā zemē, kaut kur aiz ekvātora. Viņi iznākuši pusnaktī baltos virskreklos un vieglām kurpēm kājās, augsti uzrotītām piedurknēm. Silts zvaigžņu mirdzums līst pār oleandru un citronkoku bāli rožainiem ziediem, kas spēji uzzied Jaungada naktī. Šo ziedu reibināti, zvaigznēs veŗas cilvēku skati. Arī viņi meklē kādu nozudušu zvaigzni. Kaut kur augstu, pāri palmu galotnēm, teiksmaini mirdz Dienvidu Krusts, pret kuŗu kādreiz jūrnieki pagrieza savus burenielkus, lai izkāptu mūžīgās vasaras krastā. Silts tropu gaiss kā reibīgs un gurdinošs vīns apskauj Jaungada nakti, kuŗu pārskraida sikspārņu ēnas, piebrēc nakts putnu vienmuļi skanīgās balsis un piestaro fosforizēto vaboļu lidojums. Zālē, kokos, no krūma uz krūmu melnajā naktī spīd šo vaboļu fosforizētā gaisma. Mirdz debess un zeme. Visur ir kāda dzīvība, visur kaut kas čaukst, grab, lien, viens otram uzglūn ar varenu iznīcināšanas kāri. Tropu vasara Jaungada naktī svin savus uzvaras svētkus!

Lieli varžu bari siltos rāvainos ūdeņos, kuŗu asajās zālēs lokās melnas čūskas, bet virs siltajiem ūdens tvaikiem gaisā virpuļo odu mākoņi, piebrēc nakti vienmuļām skarbām skaņām. Garo upes. Milzu zirnekļi vecās zālēs slinki staipa savas spalvainās kājas, ik brīdi gatavi nāvīgām dzēlienam. Bez troksņa no ziedošiem kokiem, kuŗu zaros karājas arī nobrieduši augļi, atraisās vecās lapas, bet tanī pašā naktī izplaukst jaunas, tāpat kā nomestās mizas vietā izaug cita. Kaut kur, pilnīgi bez vēja, skaņi nolūst ziedošs koks, kuŗa cieto stumbru nograuž siki kaitēkļi, jeb tas nogāžas pats zem sava ziedu smaguma. Dienvidu daba nereti aiziet bojā pati savas trakās audzelības un nesāk līdzīgs tam cilvēkam, kādu Dievs radījis pasaules sākumā un bez kādiem mākslīgiem aizsargieročiem iemetis dabas mūžīgajā cīņā kopā ar visu pārējo radību? Tas ir kaut kas līdzīgs tam dzenulim, kas karavīram liek brīvprātīgi pieteikties bīstamos izlūku gājienos ienaidnieka aizmugurē, kur visapkārt slāpstās nāve, kas pārgalvīgam pusaudzim liek uzlīst radio mastā, vai virves žonglētājam kādreiz pa izstieptu virvi pāriet no viena debesskrāpja uz otru. Iemesls pirmoreizi šādā naktī, Eiropas cilvēks jūtas kā trusītis, kas, pieplacis zemei, bīstas pat apbrīnot svešo pasauli, līdz kamēr tas ar viņu sarod, viņš ar to sāmierinās, un beidzot arī iemīl.

Atstājis aiz sevis tropu nakts mistēriju, cilvēks atkal iegriežas apgaismotā istabā. Lēni aizrit pēdējās minūtes. Un tad viņš ir klāt — Jaunais gads! Skan baznīcu zvani, pamostas ielas, debesīs ievijas raķešu loki. Rīb monotonas bungu skaņas, gaišāk atblāzmo ugunssārta liesmas kādas mālu būdas priekšā. Kristalla glāzēs un vienkāršās māla krūzēs uzdzirkst vīns. Cilvēki apmainās laimes vēlējumiem, siltiem rokas spiedieniem un arī skūpstiem, kā tas ir visur, kur Jaunsgada nakts, savā lidojumā ap zemi, sasniedz paša cilvēka iedalīto laika robežu un liek to pāriet skaņi un priecīgi. Varbūt cilvēks to dara tāpēc, lai slēptu savu izmisumu un skumjas par zudušo laika posmu, ko pats nosaucis par gadu. Vienmūļo laika plūdumu cilvēks sadalījis gadu atstarpēs, lai labāk aptvertu šo niecīgo mūžības mirkli, ko kāda skopa roka tam piešķīrusi kā mūžu un atrauj tieši tanī brīdī, kad tas šķiet pasauli tikko sācis iemīlēt.

Kad atkal kāda gadu robeža pārieta, Jaungada nakts debesīs vēl skatu iemet no mājām izdzītais cilvēks. Viņš jau desmito gadu meklē kādu nozudušu zvaigzni.

KAS NOTIKS 1954. GADĀ?

Vācu žurnāls Kristall atkal publicējis slavenā Berlīnes astrologa JOHANNESA VELOVA pareģojumus, šoreiz nākošajam gadam. Līdz šim viņa pareģojumi īstenojušies gandrīz vai visi ar pārsteidzošu precizitāti. Lielos pasaules notikumus 1954. g. viņš zīlē šā:

1954. NEBŪS KRIŽU GADS, KĀDS BIJA 1953. TREŠAIS PASAULES KARŠ NEIZCELSIES. KRIEVIJA PIEKĀPSIES VĀCIJAS JAUTĀJUMĀ; PAŠAI GAIDĀMI SMAGI IEKŠĒJI SATRICINĀJUMI. **MAĻENKOVA HOROSKOPS RĀDA: REVOLŪCIJA!** VĀCIJĀ TURPINĀSIES ŠTIPRS SAIMNIECISKĀS DZĪVES UZPLAUKUMS. ANGLIJA IZŠĶIRĪGI IEJAUKSIES PASAULES ĀRPOLĪTIKĀ

VIENTUĻA PRIEKS

JĀŅA KLĪDZJA PASTĀSTS

1.

Tas nu ir tā: es atkal divas dienas dzīvošu! — atmodies un pēc cigaretes pasniegdamies, domāja Viktors Salums. Ik sestdienas rītu viņš jutās mazliet tā kā svētku noskaņā. Pašam par brīnumu, sestdienu rītos viņš atmodās agri pat tad, kad viņš bija nolēmis un pats sev atļāvis brīvību gulēt, kamēr apniks, tāpat kā viņam jau bija apnikusi strādāšana un nenovēršamā atgriešanās pie koka virpas piecus rītus nedēļā jau divdesmit astoņus mēnešus no vietas.

Par sevi viņam negribējās teikt, ka viņš būtu nelaimīgs; negribējās arī lielīties, ka viņš būtu laimīgs. Viņš runāja, ka viņš dzīvo tāpat kā lielā puse no visas pasaules cilvēkiem: necerēdams pārāk daudz, arī neskumdams veltīgi. Bet divām dienām nedēļā — sestdienai un svētdienai viņš piešķīra izcilu nozīmi: tanīs viņš zināja, ka viņš dzīvo. Tās abas viņš apsedza ar kādu nomoda sapni vai ieceri, paveica kādu savu darbu vai nedarbu un domāja: ir labi cilvēkam vēl kaut ko drīkstēt.

Viktoram Salumam bija gadījies piedzimt jūsmotājas un lielo un cēlo lietu iecerētājas paaudzes laikā. Vēlāk viņam bija gadījies dzīvot tādā laikā, kad visas jūsmas tika apsmietas, ieceres samīdītas un par cēlajām un lielajām lietām ņirdza pat viņa tuvākie draugi.

Un viņš norāvās malā un vientulībā kā pats savas balss nokaunējies dziedātājs. Te nu viņš bija: jau trīs gadi dzīvoja Klusā okeana piekrastē, pilsētā ar 40 tūkst. iedzīvotāju, viens starp svešajiem un trijiem kalniem, kuŗu virsotnes ik vakarus tinās zilā dūmākā.

Saņēma pāris vēstules mēnesī. Visvairāk viņam patika kara drauga Valentīna Kaurāna vēstules, jo tas rakstīja bez saldiem vārdiem un tās sākās apmāram tā: Tu, greizais sātan, piesargies būt pārāk nemierīgs un prasīt man jautājumus, uz kuŗiem šī gadu simta cilvēks nevar atbildēt. Zini, manā pusē aug palmas. Ar šo miera zaru Tev mieru kādreiz nesdams, es tevī varu arī šo to nosist, jo es neesmu Jēzus. Redzi, miera pasaulē būs, arvien mazāk. Labāk mācies iztikt ar nemieru tāpat kā ierakumā iztikām ar sausu maizi, kad nebija ne degvīna, nedz sīpola. Āmen!

Viktors izgāja uz ielas pagriezās pret kalnu pusi un redzēja — tie metas zaļi. Ap Ziemassvētku laiku, te nebija sniega, bet pēc lietus sākās atzelšanas laiks. Te pat decembrī un janvārī cepures nevajadzēja. Varbūt šīs zemes stūŗa labākā daļa bija, tā, ka cilvēkam nevajag cepures — domāja Viktors. Vējš jauca matus un palīdzēja kaut ko jautrāku domāt.

Bet ja būtu sniegs? Vajadzētu gan sniega! Pāris dienas ar sniegu — dziļu, mīkstu un siltu sniegu! Siltu?

Pats nezināja, kāpēc viņam pēkšņi likās, ka sniegs būtu silts.

Par sniegu padomājis, Viktors sāka iet lēnāk un lēnāk.

Un viņā sāka skanēt kādi zvani — dunēdami, saukdami: Sniegi! Sniegi! Sniegi!

Viktors nopūtās: Ja Ziemassvētkos nav sniega, kur gan tad lai pamana cilvēka un Dieva pēdas?

Viņš iegriezās pastā, ielika aploksnē 20 dolaru zīmi un slimājam draugam pie Lībekas rakstīja: „Par visu šo naudu atsūti man sniegu."

2.

No pasta iznākušam, Viktoram bija vieglāk ap sirdi: sniegs Ziemassvētkiem bija pasūtināts.

Tālāk darāmais kā visos citos sestdienu rītos Viktoram bija zināms: jāaiziet veikalu rajonā, jo tur pie lielā „dragstora" durvīm akla sirmgalve spēlēja vecu ermoniku un pie viņas rokas bija piestiprināts skārda trauciņš, kur atcerējās iemest centus. Viktors iemeta savu pusdolaru un steidzīgi pazuda ap stūri, jo viņam negribējās dzirdēt aklās paldies, nedz arī to, lai citi manītu, ka viņš ko dāvina. Viņam bija kauns. Viņam likās, ka nevis viņš dāvina, bet gan, ka aklā dāvina viņam.

Es palīdzu viņai? Nemaz ne! Ar to es palīdzu tikai pats sev un tikai sev! Un es zinu, ka esmu egoists, un es gribu palīdzēt tikai sev: ja es ko esmu devis, tad es ļoti labi jūtos. Tas ir tas, kāpēc es dodu, bet nevis žēlastība! Būtu melis, ja teiktu, ka es tas esmu, kas palīdz. Otrkārt, es dodu tāpēc, ka varbūt, kaut kas līdzīgi var palīdzēt manai mātei, par kuŗu es nezinu nekā ... Varbūt ir kāds neredzams likums pasaulē...

Tā pārdomādams Viktors steidzās projām. Pie stacijas sirms vīrs ar kroplu muguru sēdēja uz ietves un pārdeva zīmuļus. Tam cepurē Viktors atstāja savu otro pusdolaru. Te nu bija jāmetas vēl steidzīgāk projām, jo sirmgalvis viņu jau pazina un katrreiz ļoti skaļi teica savu paldies. Šoreiz Viktors viņam piemanījās klāt no mugurpuses. Bija ļoti apmierināts, ka nedzirdēja skaļo paldies.

Nu viņa parastais sestdienu rīta gājums bija galā.

Nākošais pēc plāna bija iegriešanās bibliotēkā, jo ko gan citu vientulīgs cilvēks var darīt kā palasīt kādu dīvainu grāmatu, kad pašam apnīk kaut ko dīvainu domāt. Arī pēcpusdiena viņam ritēja pēc plāna: parasti viņš gāja uz meksikāņu krogu, un, ja bija īsta noskaņa, pamatīgi iesūca vīnu. Ja tas līdzēja maz, uzlēja pāris glāzes viskija virsū un tad domās pārcilāja visu dzīvē justo un vēl nejusto. Meksikāņu meitenes dziedāja savas sērīgās dziesmas un viesi pie galdiņiem rūca un dūca līdzi. Reizēm arī Viktors jūtās tā, ka viņa krūtis nav gluži bez balss. — ,

Tepat jau bija bibliotēkas nams. No fasādes ar lieliem burtiem runāja latiņu teiciens par gaismu, zināšanām un mīlestību. Viktors pabrīnījās, ka triju gadu laikā viņš to tikai tagad bija pirmoreiz pacēlis skatu tik augstu, ka to redzēja: Laikam esmu ietvē skatīdamies staigājis?

Tas, ko nākušo viņš redzēja, notika tik ātri, ka Viktors to vairs nepaspēja aizkavēt: kāda sirma dāma, ar grāmatām rokās iznākusi uz kāpnēm, sametās, paklupa un noslīdēja pa visiem sešiem betona pakāpieniem un palika gulam. Viņa ievaidējās tikai tad, kad Viktors to mēģināja pacelt. Uz pieres asiņoja nobrāzums.

„Kundze, varbūt, lai aizvedu uz slimnīcu?" Viktors vaicāja, jo tādā reizē nekas cits nevarēja ienākt prātā.

Viņš jau bija apturējis gaŗām braucēju taksi.

„Nē," viņa teica savilkdamās sāpēs, „nē..."

„Varbūt esmu vairāk nobijusies nekā sadauzījusies. Savā mūžā neesmu slimnīcā bijusi. Aizvediet mani mājās, ja jūs tik laipns."

Un viņi brauca.

Piestāja pie smilšu krāsas mājas ar gaiši zaļiem aizkariem logos.

Atpūtusies savā zviļņa krēslā, viņa mēģināja pasmaidīt:

„Esmu Mrs. Pītersen. Jūs bijāt tik jauks. Un ar mani būs labi. Nedrīkst būt slikti, jo — pēc nedēļas Ziemassvētki."

Viktors pateica savu vārdu, novēlēja viņai labus svētkus un taisījās iet.

„Vai jūs neatbrauktu Ziemassvētku pēcpusdienā uz kafiju?" Pītersena kundze teica.

„Paldies. Es varētu atnākt, varbūt"...

„Jums nav mašīnas?"

„Nav".

„Tad — atstājiet tālruņa numuru."

„Nav arī tālruņa..."

Šoreiz Pītersena kundze likās tā kā mazliet izbrīnījusies, bet viņa to labi noslēpa.

„Labi... Tad atstājiet adresi," viņa lūdza.

Viktors uzrakstīja adresi un gāja.

Atskatījies uz namu, kuŗā tāds pēkšņs gadījums viņam bija licis iegriezties, Viktors redzēja, ka augstu pāri pār jumtu slienas trīs lieli bērzi.

Kādi balti, silti, dzīvi koki — Viktors padomāja.

Un gāja.

3.

Lai gan viņam nebija neviena cita, ko ar to varētu iepriecināt, tāpat kā katru gadu uz galda bija maza eglīte. Bez svecītēm, bez rotājumiem, tikai zaļa vientuļnieka eglīte.

Zem tās viņš nolika vēstules, ko bija saņēmis Ziemassvētku nedēļā. Dažu bija lasījis jau kuŗo reizi, jo gribējās ar kādu parunāties. Bija Ziemassvētku diena ap pusdienas laiku.

Dzirdēja, ka kāds piezvana un tad sveša sievietes balss prasa, vai te dzīvo Mr. Salums.

Viktors satrūkās patiesi, jo viņš nemaz negaidīja kādu viesi. Vai varētu būt, ka viņš reibumā būtu kādu meiteni no meksikāņu kroga ielūdzis? Pasargi Dievs! — taču ne... Nekad viņš nebija tā noreibis, ka neatcerētos. Un viņš neko nevarēja atcerēties.

„Mr. Salum, jums viesi!" jau sauca saimniece.

Viņš vēra durvis un redzēja, ka viesistabā stāv jaunava gaišiem, kupliem matiem.

„Esmu Miss Pītersen," viņa tūlīt teica. „Varbūt atceraties — ar manu māti jums bija gadījies tā... nelaimīgi un, varbūt, laimīgi satikties... Priecīgus Ziemassvētkus, Mr. Salum."

Viktors bija apjucis no tiesas. Viņš tikai varēja novēlēt priecīgus Ziemassvētkus pretī un apklusa.

„Esmu mātes uzdevumā un lūdzu būt viņas viesim šodien. Brauksim, vai ne?"

Viņa runāja tik brīvi un droši, ka Viktors citu neko nepaspēja kā atvainoties ieiet istabā paņemt svārku.

Un viņi jau sēdēja mašīnā.

Pārāk mēms Viktors nekad nebija bijis ilgi.

„Kādi saulaini kalni šodien," viņš teica.

„Laika mums diezgan," gaišmate pameta," mēs varam izlaist līkumu gar kalniem, kamēr māte uzvāra un nogaršo kafiju."

Viņi atkal brauca klusēdami pa ieleju gar pašu kalnu malu. Viktors pamanīja kaut ko ilgi neredzētu.

Un šis viņa prieks reizēm stāvēja, reizēm sakustējās pašā kalna muguras augšā un pret debesu zilumu bija redzams un pazīstams tik skaidri.

„Tas tur — ir brīnišķīgi. Patiesi brīnišķīgi. Ilgi neko tik skaistu nebija redzējis!" Viktors iesaucās.

Un viņa sajūsma bija īsta, viņš nemeloja.

„Par ko jūs tur tā jūsmojat?" vaicāja gaišmate. „Mašīnu vadot es nedrīkstu paskatīties un pārliecināties, vai lai jūsmoju jums līdzi."

„Par govīm!" Viktors teica ar to pašu aizgrābtību. „Pašā kalna galā pret debesīm ganās govis. Īstas, dzīvas govis! Ilgi nebiju redzējis..."

„Par ko — jūs teicāt? Ja pareizi sapratu — par govīm?" viņa atvaicāja izbrīnījusies un brīvi un jautri iesmējās.

Viktors sarāvās un juta, ka nosarkuma siltums kāpj līdz pašām ausīm. Esmu gan izgāzies! Tikko iepazinies ar jaunkundzi un — jūsmoju par govīm!

Viņš klusēja un domāja: kā lai laboju savu muļķību? Pēc jūsmošanas par govīm tūlīt sākt jūsmot par viņas mašīnu arī nebūtu vietā.

„Redziet, kaut kur dziļi un pamatīgi manā dvēselē sēd zemnieks. Esmu zemnieka dēls. Esmu ganījis govis. Un kad pēc gadiem atkal redzu šos mīļos lopiņus, man top tik silti ap sirdi."

„Varbūt. Tas var būt," viņa teica. „Es vēl nekad govi neesmu redzējusi tuvumā."

„Kalni un govis ir redzētas," Viktors teica.

„Neliksim Pītersena kundzei pārāk ilgi gaidīt."

Viņa pagrieza mašīnu atpakaļ uz pilsētu.

4.

Pītersena kundze jau bija nogaidījusies.

Telpās smaržoja kafija, eglīte un Ziemassvētku siltums.

Uz galda bija arī viņa un liķiera glāzes.

Visi trīs jūtās labi, runāja, smējas, izvaicāja.

Viktors stāstīja, ka viņš tikai trīs gadi Amerikā.

„No kuŗienes jūs nākat Mr. Salum?" vaicāja Pītersena kundze.

„Tāda maza, nedzirdēta zemīte ziemeļos," pazemīgi stāstīja Viktors — „Latvija."

Māte ar meitu saskatījās, un viņām likās, ka abas tik pēkšņi būtu satrūkušās.

Viktors atkal īsu brīdi nejūtās omulīgi. Kas to var zināt, varbūt viņām kaut kas nelabs par latviešiem vai Latviju stāstīts?

(Nobeigums 6. lpp.)

VATIKĀNA GŪSTEKNIS

(Pārnesums no 5. lpp.)

Vācijā. Vācu revolūcijas laikā sarkano banda apšaudīja viņa mīļekli Minchenē un tanī ielauzās. Pačelli drosmīgi izgāja pūlim pretim un mierīgi noteica: „Nonāvēt diplomātu ir neprāts!" Revolūcionāri aizgāja, nunciju neaiztikuši un vēlāk pat atvainojās. 1930. g. Pijs 11. (šis pāvests, būdams archibīskaps Achilles Rati, 1920. g. apmeklēja Rīgu) iecēla toreiz 53 g. veco kardinālu Pačelli par Vatikāna valsts sekretāru. Šajā amatā būdams, Pačelli apceļoja visu Eiropu un Ameriku. 1936. g. mēneša laikā viņš Amerikā apceļoja 8000 jūdžu, un Jaunā pasaule viņu dziļi pozitīvi ietekmējusi. Savas ceļojuma piezīmes Pačelli rakstījis lidmašīnā uz koferrakstāmmašīnas. Pēc atgriešanās Romā pāvests Pijs 11. viņu joviāli nosauca par „pārokeana, panamerikānisko kardinālu."

Kad 1939. g. Pijs 11. nomira, kardināls Pačelli personiski noslēdza pāvesta pils varenās bronzas durvis un kopā ar 61 citiem kardināliem devās uz konklāvu, kur Siksta kapellā, raugoties Mikelandželo Pēdējā Tiesā, 62 katoļu baznīcas visaugstākie gani nodeva savas balsis, kuŗam no viņu vidus uzkāpt pāvesta tronī. Trešajā nobalsojumā jau izšķīrās Pačelli liktenis: vienīgi kardināls Eižens Pačelli bija balsojis pret Eižena Pačelli kandidatūru. Kad Pačelli bija tikai 7 gadi vecs, kāds viņam reiz jautājis, par ko viņš vēlētos kļūt liels uzaudzis, uz ko zēns atbildējis: „Moceklis, bet tikai ne naglu caurdurts." Nu viņš tika uz mūžu pienaglots katoļu baznīcas vadītāja un sargātāja krēslam. 63 g. vecajam Pačelli vēlēšanu iznākums nesagādāja prieku, bālo seju slēpis rokās, viņš klusēdams pārdomāja lielo atbildību, kāda nu gulsies uz viņa kamiešiem. Kad kardinālu kollēģija jaunievēlētam pāvestam nodeva savu paklausības apliecinājumus, noskūpstot viņa sarkano ādas kurpi, visas šīs ceremonijas laikā pāvests murmināja vienu vienīgu vārdu: Miserere mei, Deus! — Apžēlojies par mani, Kungs!

Kad pēc ievēlēšanas jaunais pāvests devās apmeklēt kādu saslimušu kardinālu, vecais vīrs, gultā piecēlās, uzrunāja viņu vārdiem: „Jūsu Svētība!," uz ko pāvests, skumjā balsī, viņu pārtrauca: „Lai nu vēl paliek pa vecam: Frančesko un Eižens!"

Patlaban Pijs 12. katoļu baznīcas vēsturē rādās viens no lielākajiem pāvestiem, bet arī viens no visvientuļākiem laudīm — Vatikāna gūsteknis. Viņa grēksūdzi pāvesta privātā kapellā pieņem kāds vācu jezuītu priesteris, kas pēc grēksūdzes nometas grēku nožēlotāja priekšā ceļos un noskūpsta Sv. Pētera gredzenu pāvesta labajā rokā.

77 gadi vecais pāvests strādā 18 stundu dienā, 7 dienas nedēļā. Ceļas 6.15 no rīta, atver logus, noskujas un ņem aukstu dušu. Kamēr pāvests skujas ar elektrisko bārdskuvi, zelta žubīte Grētele, viens no pāvesta pieciem putnēniem, sēž viņam uz rokas un klausās skuvekļa saņoņā. Nesen kāds no vācu protestantu baznīcas ganiem pāvestam uzdāvināja kardinālputniņu, bet galma putnēni neieredzēja jaunienācēju un kardinālputniņam nācās atstāt pāvesta telpas. Grētele ir pāvesta vienīgā izprieca. Pie nakts miera pāvests dodas starp plkst. 24 un 2 no rīta. Agrāk pāvests labprāt atskaņoja skaņu plates (Vāgneru, Bachu un Brāmsu), lasīja klasiķus (Virgiliju), tagad studē vairs tikai svēto dzīves aprakstus. Valsts dokumentus pāvests skata cauri labā laikā pastaigājoties pa Vatikāna plašo un krāšņo dārzu. Pāvesta uzturs: spagetti, saknes vai olas, un ar ūdeni atšķaidīts vīns. Pāvests ēd viens, parasti viņu apkalpo vācu izcelsmes mūķene Māsa Lēnerte, kas Romā iesaukta par La Papessa — pāvestiene. Savas runas pāvests uzraksta pašrocīgi, jaukā rokrakstā. Nepieciešamos avotus samekle grāmatās pats. Kamēr Pijs 11. tālruni ieslēdza skapī, tagadējais pāvests to lieto it bieži. Tas gan ir tikai vienlīnijas aparāts, tā ka neviens nevar piezvanīt pāvestam tieši.

Pāvests Sv. Pētera laivu nevada viens. Tās apkalpei, cik arī padevīga un disciplinēta tā būtu, ir savi ieskati, un vīrs pie stūres tos respektē. Pāvesta tuvākie līdzstrādnieki un padomdevēji ir: auksta prāta cilvēks un zelta vidusceļa gājējs, 56 g. vecais monsiņors Montīni, asu mēli apveltītais un pa kreisi stūrētājs 65 g. v. monsiņors Tardīni, kas pārzina Vatikāna diplomātiju (pāvests jau 9 g. nav iecēlis vakantajā amatā jaunu valsts sekretāru; aizbildinādamies, ka tam būtu jābūt viņa ēnai, bet tādu viņš vēl neesot atradis), reakcionārais kanonisko tiesību eksperts 63 g. v. kardināls Otaviani (aizstāv draudzību ar Franko) progresīvais 45 g. v. jezuīts Lombardi (cīnītājs par zemes reformu, labākiem dzīves apstākļiem strādniekiem), 64 g. v. jezuītu ģenerālis beļģietis Jansens (šo amatu jau gadsimtus sauc par „Melno pāvestu") un kardinālu kollēģijas pirmais dekāns 79 g. v. Kanēlī. It bieži šo vīru starpā valda politisku uzskatu pretešķības: tiklīdz kādu dienu Otaviani kādā rakstā aizstāv spāņu kardināla Seguras nostāju pret protestantiem, Lombardi sludina tieši pretējo — tolerance esot kristīgo tikums. Kad ASV spiegu prāvā pāvests sūtīja prezidentam Eizenhaueram telegrammu, lūdzot apžēlot Rozenbergus, nebija noslēpums, ka tas notika viņa galma neitrālistu frakcijas ietekmē, ko atbalstīja Montīni, kas tādējādi cerēja mazināt Itālijas komūnistu propagandu, kas pāvestu apzīmē par amerikāņu reakcionāru gūstekni.

(Nobeigums sekos).

Indra Gubiņa

MIERS

Ziemassvētki! Sirds alkst miera.
Sirds alkst gaismas it kā zieds!
Zilā krēslā izdziest diena,
Krūtīs ietrīs smeldzīgs prieks.

Skuju smarža pilda telpu,
Āru grezno mīksts, balts sniegs.
Stāvu aizturētu elpu —
Visur klusums dziļš un liegs.

Viss šķiež labs. Pat rūpes mīļas,
Tuvi laudis, tuvs ir Dievs.
Tumšā mirgo zvaigznes zvīļas,
Zemi apņem svētais miers.

Ceļojošais Jaunsgads

(Pārnesums no 5. lpp.)

mūsu mīļie Sibirijas vergu nometnēs, atkarā no to atrašanās vietas ģeografiskajiem garuma gradiem, drebinoties klausās piedzērušo čekistu brēkšanā un pagirainajās sargu balsīs, jūtot tuvojamies rītu. Daudzi, kuŗi mums vai kuŗiem mēs reiz vēlējām laimīgu Jauno gadu, tagad melnajā Sibirijas naktī tiek celti jaunai un smagai — pirmajai Jaunā gada vergu darba dienai. Atcerēsimies viņus, kad mūsu paceltajās glāzēs dzirkstī Jaunā gada sagaidīšanas malks vai galdā smaržos Jaunā gada pusdienas cepetis! Padomāsim — varbūt jaunajā gadā varam darīt vairāk, lai reiz mēs un viņi drīzāk spētu sagaidīt Jauno gadu vienā laikā.

Valdemārs Akacis

Eglons Spēks

VILCĀNA PATŠAUTENE

Vird kaujas lauks ap Rumbām un Bišķēpiem kā degošu pelnu jūŗa. Kauc granātas pāri birzij, kuŗā, pavēli gaidot, paslēpusies trešā rota. Nakts debesis urbdami, šāviņi nomeimuro Lestenes purva mežā. Dobjas eksplozijas drūp mašīnpistoļu dārdos. Šķiet, metalla graudi cērtas pret vibrējošām skārda plāksnēm. Tieši pretim aiz dzelzceļa valņa glūnīgā tumsā zūd klajums. Dzirkst raķetes pāri Džūkstei un svaida magnēzija starus kaujas dūmakā. Patšautenes rej, un kilometru tālāk deg māja.

Rotas vīri sēd izklaidus starp ķērpjiem un alksnājiem, apraudi tērzē un saujās smēķē. Garš seržants, stāvot uz ceļiem, atlauž municijas kasti. „Pirmā grupa pēc papildu municijas." Vairāki stāvi uzraušas kājās.

Skaudra Švīkoņa iebrāžas birzī. Brākšķ starains zemju fontāns starp rudajiem bērzu stumbriem. Mirkli klusums... Ausīs šalc mežu atbalss.

„Joda kalpi: Laikam trāpīja rokā," nikni iekliedzas patšautnieks Smiļģis.

„Veči, šis lādiņš man nepatīk. Piešaujas, velni," spriež Nāburgs, taustot Smiļģa roku, kuŗu tikai ķēris sasalis zemes gabals.

Seržants Petrēvics, dziļi saliecies, tup vēl kā paralizēts aiz zaru kaudzes, ausis aizspiedis plaukstām. Tumsā dzird vaidus. Petrēvičs spēji saraujas. Acīs spīd bailes, redzot smagi ievainotu kareivi blāvās sūnās sev pie ceļiem, pār kuŗa asiņainā tērpa ēnu grebumiem pēkšņs raķetes uzliesmojums līst kā svins.

„Sanitār," kliedz Petrēvics, pielēcis kājās, bet sanitārs jau noliecies pār šķembu sašķelto vīru. Petrēvics aiziet sāņus kailajā alksnājā. Kā melna ēna viņa priekšā nostājas spēcīgs stāvs.

„Vilcāns?" Petrēvics pārsteigts iesaucas.

„Jā," Vilcāns smagi atbild.

„Jau otro reizi esi atgriezies, pareizāk — atbēdzis."

Vilcāns stāv smagi kā bluķis. Līst bāli zilga gaisma pāri asām uzaču skarām. Pelēkdzeltenie, līdz kaklam saaugušie, mati apsarmojuši. Smags ziemas mētelis deguma caurumiem un apsalušiem dubļiem lēni pland vēsmā. Kabatas, granātu nostieptas, atkārušās. Pāri grūtību rūdītiem skarbiem vaibstiem tikko jaužami viz cīņu ieslīpēts smaids.

„Kur mana patšautene?" Vilcāns pavēloši jautā.

„Nezinu," Petrēvics vairās, „pastāsti labāk, kā tiki šeit. Dzirdējām jau, ka tu atī pēc pirmās bēgšanas esot ticis aizsūtīts un iedalīts atpakaļ tai pašā „Bavāriešu pulkā"?"

„Jā," Vilcāns nicīgi atmet. Klusums un, domām klīstot, viņi neapzinīgi vēro apsarmojušo arumu ieplaku, kuŗu spalgiem blīkšķiem šķaida prettanku lielgabals. Pret birzi bēg augšup sakarnieki, kā zirnekļi aiz sevis izritinot vadus.

„Ne — vel — ciet uguni līdz," no birzmalas sauc vairākas balsis, bet sakarnieki ir jau birzī.

Prettanku granātas lauž bērzus. Spindz šķembas, koku šķēpelēm sitoties zaros. Lielgabals strauji apklust.

„Vilcān, žandarmi tevi nošaus tuvākā grāvmalī, ja uzzinās, ka esi atstājis vienību," Petrēvics nenogulstoties, ar pūlēm izturējis baiļu pārbaudi, neiecietīgi skatās pretim stāvētājā.

„Mana vienība ir šeit," Vilcāns draudīgi izslejas. Acīs dusmas: „Neesmu friču kara kalps. Tādēļ esmu šeit. Ceļu atradu, ejot pret blāzmu, un tas bija viegli. Vieglāki kā tev to saprast." Noskrandušā vīra vaigi kvēlo.

Kokiem griezīgi pārsvilpj granātas, nostiepjoties baltām trajektoriju švīkām.

„Tev bailes?" neparastā izbrīnā iesaucas Vilcāns, satvēris Petrēvica elkoni, kā aizturot viņu vēl brīdi.

„Nē," Petrēvics asi, aprauti iesaucas. Seja viņam raustās, pelēka.

„Kur patšautene?" Vilcāns spiež Petrēvica elkoni.

„Nem tanku dūri. Patšautene ir Nāburgam," Petrēvics ātri atbild.

Steidzīgi nāk rotas komandieris un ziņneši.

„Karavīri," rotnieks pēc straujā nāciena smagi elpo, „ielenkumā Jaungada runām laika nav daudz. Uzklausieties svarīgāko: šonakt, uz Latvijas likteņa sliekšņa stāvot, atcerēsimies, ka ieročus ceļot pret tumsu un verdzību ar ideju nekaulējamies. Brīvības skaidrību nevar nopirkt, bet var tikai izcīnāt!"

Tālumā pāri mežiem pakšķ zaļas raķetes, metot atspīdumu bruņu cepurēs.

„Pirmais vads skriešus pāri laukiem un izvirzīties gar dzelzceļa līniju," komandē rotnieks.

Grab apbruņojums skrienot, un ložu lentas svaidās ap ložmetējnieku pleciem. Kaut kur tumsā skan monotona artilēristu komanda.

Švīkst mīnas, uzsitot nelielu fontānu starp ciņiem zālājos. Tad salīgojas zeme un dreb ložu plosīta. Krīt smagās granātas, detonējot pērkonīgiem eksploziju gārdzieniem. Kaujas ugunis sedz melni zemju vēdekļi, iešķiesti dzirksteļu vērpetēm. Irst gaisā zemes bluķi un koki krīt pāri dzelzceļa valnim. Klab ķēdes. „Tanki!" skrien kliedziens no mutes uz muti.

Parkšķ Nāburga patšautene pāri valnim ātrām, asām kārtām, bet ligzdai, kuŗā ieklupuši Petrēvics un Vilcāns, strauji tuvojas tanks. Liesmo lielgabals. Granāta, atlecot pret valni, iegaudo debesīs. Pāri krāterim lēkājot, ķēžu lāpstas zib jau uz ligzdas malas.

„Gulties," rēc Petrēvics un norauj Vilcānu dibenā.

Satumst. Brūk ligzdas malas un zeme viļņo, spiežas ap ķermeņiem, mutē, acīs... tad it kā paceļas. Vilcāns uzraušas ceļos. Tanks, neganti dārdot, šūpojas, desmit metrus tālāk griežas negantā karuselī.

„Necelies," kliedz Petrēvics, bet Vilcāns divos lēcienos ir pie mālos ietriektās tanku dūres, satver to, atvāž mērķekli un neslēpjoties paceļ pleca stāvot starp zemes bluķiem un kūpošiem krāteriem. Mirkļi kļūst mūžības. Zib uguns strūklas loks. Tanks ietinas spilgtā baltumā un zibenīgs liesmu stabs uzšaujas debesīs.

„Vilcān! Vilcān!" sauc Petēvics un, pieskrējis pie tanka, meklē viņu izvandītajā zemē.

„Vilcān, celies!" Petrēvics satver gulošā ķermeni un, spēji raustot, to apgriež. Deniņos melno šķembas plaisa. Petrēvics pieliecas tuvāk un skatās krituša acīs, kuŗas velk kā dīvains magnēts. Šķiet, viņš redz, kaut krītis. Redz visu, nežēlīgi, caururbjoši un dedzina nāves patiesību Petrēvica sirdī. Petrēvics pieraušas kājās, cieši satver ieroci un dodas pie valņa, virs kuŗa dārd vada patšautene. Bezdibenīgi melnā debess plaisā eksplozīju šķautnēs. Dreb zeme. Kauja dun kā milzu uguns rūkoņa.

Jukums Jekums

KĀ ES TAISĪJU 1954. GADU

BIOGRAFISKS APCERĒJUMS PAR LAIMĪGĀKIEM DZĪVES BRĪŽIEM

Kad es vēl, tāds puikiņš, plēsu bikses uz skolas sola un reiz biju tiktāl aizmirsies, ka klase uzlaidās gaisā kā tukšs balons un paliku gluži viens, pēkšņi apjēdzu, ka tomēr neesmu viens, bet ir vēl kāds otrs — skolotājs!

„Jukum, tu taču atkal gulēji!" kāds sauca kā caur mākoņiem. Jā, tā bija gan skolotāja balss...

„Nē, skolotāja kungs, kā var gulēt, ja nenāk miegs?" tiepos pretī.

„Trešo reizi jau tevi izsaucu, bet tu sapņoji!", skolotājs pārmeta. Jā, nu tiešām no mākoņiem bija nolaidusies klase ar visu skolotāju.

„Nē, skolotāja kungs, kā var sapnot, ja negulē?" brīnījos.

„Panāc šurpu!" skolotājs bija bargs. „Tu diktātā esi ielaidis vairākas kļūdas. Tagad tu man pareizi pārrakstīsi visu diktātu un visus kļūdainos vārdus vēl īpaši atkārtosi trīs reizes katru. Saprati?"

„Jā, visas kļūdas atkārtot trīs reizes...?..."

„Jā, tas ir pareizi," skolotājs apstiprināja un trīs reizes nokāsējās, tā sausi un lepni: „K-hem! H-em! Ek-hē!"

Kādā vaļas brīdī panēmu burtnīcu un nejauko diktātu uzgrūdu otrreiz. Tad liku pats savu virsrakstu: „Kļūdu izlabojums," un katru kļūdaino vārdu atkārtoju trīs reizes, piemēram, tā: „Maize, maize, maize; piens, piens, piens; gaļa, gaļa, gaļa..." utt. Toreiz domāju, ka dienās kļūšu slavens pasaules pētnieks!"

Bet es pie šāda izlabojuma veida netiku, jo nav vairs tēva, kas dotu maizi tikai par to, lai visu mūžu labotu kļūdas. Protams, arī tagad es varēju to darīt, bet tikai ar savu māizi.

Kad par maizes pelnīšanu tā kautrīgi ieminējos kādam jaunkanadietim, viņš mani izbāra: „Ko, tu gribi nopelnīt tikai maizi? Tad esi gan ķerts ar busu! Mēs nestrādātu, ja nenopelnītu vismaz savu fridžu, televīzenu, kāru, vai vēl kaut ko štedī!"

„Man loterijā nav laimes," atzinos. „Jau Brazilijā dzīvojot gribēju vismaz savu ţeladeiru un movi, bet viss sagāja lišū..."

„Šeit visu to tu jau sen būtu ieguvis ar klīnēšanu!" jaunkanadietis pamācīja.

„Esmu limpājis arī Brazilijā, bet nebija ne movja, ne ţeladeiras."

„Un labāku džobu nedabūji, boss bija slikts?"

„Bija emprēgs dakī," iekniebu sev ausī, atdarinot braziliešu ţestu," arī par enkaregado nevarēja ţēloties, bet diņeiro bija vienmēr poko."

„Nu, zini, daudz tik un tā mēs te neesam viens otra sapratuši, kaut gan latvieši esam. Ja tu tiešām gribi štedī džobu, nāc man līdzi," jaunkanadietis vilka aiz mēteļa stūŗa.

Kā katrā vietā, arī šeit bija jau boss priekšā. No divpadsmit mēnešiem bija jāiztaisa vesels gads. Tātad tāds kā astronoma darbs. Man vajadzēja tikai darbu „finišēt," jo pārējo bija jau veicis burtlicis un iespiedējs. Uz galda gulēja gada divpadsmit mēneši, katrs savā kaudzītē.

„Ja tu šīs lapas pareizi saliksi, iznāks 1954. gads," lietprātīgi paskaidroja boss, „bet raugies, lai tev jaunajā kalendārā nebūtu maija mēnesis vien."

„Ceru, ka tik īsā laikā neiemīlēšos," drošināju bosu un tūliņ attīstīju tempu. — „Gatavs!" priecīgi rādīju pirmo 1954. gada sienas kalendāra eksemplāru.

„No kāda laika, tu gadu sāc skaitīt ar decembŗa mēnesi?" boss ieplēta acis.

„Es visas mēnešu lapas pareizi saliku — janvāris, februāris, marts... novembris, decembris, bet nu iznācis decembris virsū, bet janvāris pašā apakšā?" Brīnījāmies abi ar bosu.

„Sāc ar decembri, varbūt tad kas sanāks," boss pamācīja. „Šeit viss iet otrādi"... un es liku: decembris, novembris, oktobris... februāris, janvāris, bet pašā virsū pēdējo krāsaino vāka lapu — „Atceries Latviju!"

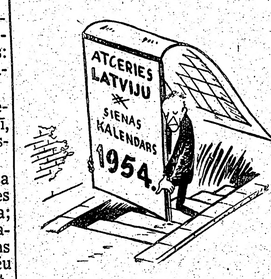

„Tagad ir all right!" priecājās boss. „Dabūsi pus baķi par stundu."

Pie bagātības tiešām nebija grūti tikt. Es tikai slidināju kalendāra lapas un skaitīju: „Decembris, novembris, oktobris... februāris, janvāris, Atceries Latviju! — Decembris .. janvāris, Atceries Latviju! Decembris ... janvāris, Atceries Latviju!" Tā stundu no vietas, vēl stundu un atkal stundu. „Ātrāk, ātrāk," boss skubināja, „šeit nav Latvija, attīsti tempu! Kalendārs jau tā novēlots, auto stāv pie durvīm līdz ar Jauno gadu!" Un es skaitīju, ka pirksti ņirbēja vien. Tāds pats nūdzeklis bija arī galvā, caur kuŗu kā šoks pēc šoka zibsnīja tikai divi vārdi: „Atceries Latviju!" — „Atceries Latviju" — „Atceries Latviju!" Gluži tāpat virs galvas raustījās 200 sveču stiprās spuldzes elektriskā gaisma. „Ūdeni!" es kapitulēju amerikāņu tempam, un kad glāze bija sausa vienā rāvienā, no visas sirds nobeidzu: „Atceries Latviju..."

Pēc sava pirmā Kanadas džoba visiem draugiem un ienaidniekiem valsirdīgi atzinos, ka daudz vieglāk ar tēva maizi bija taisīt kļūdu izlabojumu skolas burtnīcā, nekā vēlāk kļūdas labot dzīvē pašam ar savu maizi.

„Nekas!" draugi un ienaidnieki mierināja: „Laimīgu Jauno gadu!" un es dusmās atcirtu: „Jums tāpat!"

Bildēs divpadsmit mēnešus iezīmējis Ed. Kelšs.

... viss sagāja dēlī.

VIRS AR ZVIRBUĻU SMADZENĒM

Tā teica gudrais Čerčils 1943. g. — pēc tam, kad bija saņēmis diktātora Franko vēstuli, kuŗā tas Rietumu „lielos" brīdināja no briesmīgajām sekām, kas nāks kā atmaksa par padevību Pad. Savienībai un beznoteikumu Vācijas sakāvi. Šodien Franko ar savām „zvirbuļu smadzenēm" var būt apmierināts, jo izrādās, ka dažam labam pasaules politikas dinozauram nav bijis pat vēža smadzenīšu. Un ka zvirbuļa smadzenes pie vesela trauka ir vairāk vērts, kā pravieša — pie saplīsuša, To Franko ir pierādījis arī pēdējā laikā, nolīgdams uz ļoti izdevīgiem noteikumiem bāzu līgumus ar ASV.

Šie līgumi ne tikvien ievērojami pacel Spānijas svaru Vidusjūŗas telpā, bet tuvākā laikā var manāmi atvieglot iepretim arabu valstīm amerikāņu neērto situāciju, kādā tie nonākuši savu demokratisko draugu — nedemokratiskās politikas dēļ franču Marokā un Ēģiptē. Spānija pašreiz ir vienīgā valsts, kam ar arabu tautām ir patiesi labas un draudzīgas attieksmes. Un šī draudzība ir iemantota ar pavisam nediktatoriskiem paņēmieniem. Pēc nākšanas pie varas Franko radikāli mainīja Spānijas politiku Marokā. Viņš pielīdzināja arabus pilnīgi spāņu pilsoņiem, piešķīra centīgajiem stipendijas universitātēs, atļāva tiem ieņemt amatus valsts iestādēs, armijā u. c.

Piemēram: Koruņā stacionēto spāņu armijas 8. korpusu komandē ģenerālis Mahameds Ben El - Kazāns, kam savukārt ir vesela „radu saime" Sīrijā un Irakā. Franko pat izsludināja, ka to arabu tiešie pēcnācēji, kam kādreiz pirms 800 gadiem Mauru valdīšanas laikā, senči dzīvojuši Spānijā, ir tiesīgi atjaunot savu pavalstniecību un atgūt savus īpašumus. Neviens gan praktiski to nedarīja, bet Transjordānijas karalis Abdulla (tiešs Omajadu pēctecis) ieradās vizītē pie Franko un pasniedza tam, savu vareno senču, Granādā celtās pils veco atslēgu, sacīdams: „Vairāk kā pieci simti gadu tā ir glabāta. Tā ir bijusi gara nakts, pilna ar atmiņām, žēlabām un naidu. Jūs esat to izpircis un cienīgs paturēt kā zīmi taisnības uzvarai..."

Arī nupat, īsi pirms ASV aviācijas šefa Tvininga vizītes, Spānijā viesojies Arabu līgas ģenerālsekretārs Ahmeds Šukeiri.

Tāpat slēdzot bāzu līgumu attiecībā uz Spāņu Maroku, Franko vispirms ir griezies pie visām arabu valstīm un jautāja, vai tām nav nekādu iebildumu pret atbalstu punktu iznomāšanu Spāņu Marokā. Tādu nav bijis, kaut gan to varēja arī nejautāt, jo pašreiz tā vēl ir zem spāņu suverēnitātes. Tagad nu amerikāņi var abos krastos ierīkot militāros punktus, nebaidoties no tādiem incidentiem, kādi notiek franču Marokā un kas kara gadījumā var būt pavisam nepatīkami. Eventuālo strīdu gadījumos un civilās kārtības lietās kā amerikāņu karavīri, tā vietējie iedzīvotāji šeit būs atbildīgi kādam Franko ģenerālim, kas pēc tautības ir arabs. Šinī sakarībā ģenerālis Tvinings pēc Spānijas apmeklējuma izteicies, ka turpmāko lidlauku būve franču Marokā varot izrādīties nelietderīga. Faktiski gan esot sākusies būvmateriālu un noliktavu pārvietošana ne tikai no franču Marokas uz spāņu Maroku vien, bet arī no pašas Francijas steidzīgi tiekot pārvietoti amerikāņu armijas kara materiāli uz Spāniju, tā ka franču Pirenēju robežstacija Hendaye esot pilnīgi bloķēta.

Atgriežoties vēl pie Arabu līgas ģenerālsekretāra apciemojuma Madridē, jāpiezīmē, ka notikusi it kā vienošanās par diezgan akūtām lietām: Spānijai ir apsolīts visu arabu valstu atbalsts, ja tā kādreiz atzīs par izdevīgu pieprasīt, lai angļi izvācas no Gibraltāras. Franko savukārt apsolījis savu atbalstu arabiem Suecas lietā un Tunisijas un franču Marokas pilnīgai neatkarībai. Sagaida, ka tuvākā nākotnē spāņu Maroku proklamēs par neatkarīgu valsti ar Tetuānas kalifa Mulei el - Hasaņu kā valsts galvu. Pirmās pazīmes šinī virzienā ir tās, ka Mulei el - Hasans neatzīst franču nule iecelto sultānu Rabatā (fr. Marokā) par tiesīgu un Franko atzīst kādreiz (1880. g. un 1906. g.) Spānijas un Francijas nolīgtos līgumus par Marokas pārvaldīšanu, ar pēdējās izrīcībām Marokā, par spēkā neesošiem. Vīrs ar zvirbuļa smadzenēm kaut ko tomēr dara un padara... Va-. Pe-

Kāpēc Vācija pazaudēja Otro Pasaules karu

Vienpadsmit kādreizējie Hitlera ģenerāļi un admirāļi snieguši savus atzinumus, kālab Vācija zaudējusi 2. Pasaules karu, nule iznākušajā 472. lapp. biezā grāmatā „2. Pasaules kara bilance." Hitlers šo karu sācis nevien ar vēl neizveidotiem gaisa spēkiem, bet pat vācu kara flote nebijusi sagatavota cīņām. 90 proc. no vācu saimniecības karam sākoties bijusi iesaistīta miera laika produkcijai.

Hitlers, sapņodams par neiespējamo Anglijas iekarošanu, palaidis garām vieglu izdevību iegūt Afriku un Vidējos Austrumus. Krievijā viņa tragēdija pārsniedz Napoleona neveiksmes. Kaut gan vācu izgudrotāji pirms sabiedrotiem atraduši lieliskus džeta iznīcinātājus, kas varētu sagraut sabiedroto gaisa spēkus, Hitlers viņu smadzeņu darbu neizmantojis.

Feldmaršals Kesselrings, vācu virspavēlnieks Itālijā, vaino Hitleru, ka tas atļāvis Musolini Vidusjūŗas telpā rīkoties patstāvīgi. Kad Hitlers šo kļūdu atskārtis, bijis jau par vēlu. Pēc Kesselringa ieskata, ja naci būtu ieguvuši virsvadību pār italiešu floti un gaisa spēkiem, tad, kopā ar vācu gaisa spēkiem, tiem būtu iespēja novērst angļu ietekmi Vidusjūŗas telpā un Ēģipte, Spānija, Turcija, Balkāni un lielākā tiesa arabu zemes, būtu nostājušās vācu pusē.

Bij. viceadmirālis Kurts Asmans pierāda, cik ļoti primitīvas bijušas vācu diktātora zināšanas jūŗas kara vešanā, kādēļ visu savu uzmanību tas pievērsis cietzemei. Bet ģen.-leitn. E. Šneiders, lietpratējs apbruņošanas jautājumos, atklāj, ka 1940. g. Hitlers apturējis visu to ieroču rūpniecību, kas gada laikā nespēj dot jau cīņai gatavus ieročus, kas bijusi likteņīga kļūda.

Ksa

VAI TUVOJAS PASAULES GALS?

Pasaules gala tuvošanos paredz daudzi sektanti sakarā ar pēdējā laikā ziņotām daudzajām nenormālo bērnu dzemdībām. Indijai, Austrālijai un ASV tagad seko Brazilija un Indianopole (ASV). Pēdējā kādai 28 gadus vecai sievietei, kuŗa jau dzemdējusi 3 pilnīgi veselus un normālus bērnus, piedzimis dēls ar divām galvām. Ārsti to rūpīgi uzmana, bet tā stāvoklis arvien ir kritisks, jo ārstiem nav pieredzes šādu anormālu bērnu kopšanā.

Brazilijā Belo Horizonte piedzimusi meitiņa ar 4 rokām un 4 kājām. Izmeklējot bērnu tuvāk izrādījies, ka tam ir 2 sirdis un 2 elpošanas sistēmas.

VIENTUĻA PRIEKS

(Pārnesums no 5. lpp.)

Tad abas vienā balsī ievaicājās: „Ko jūs teicāt? No — Latvijas?"

„Jā, esmu latvietis."

Abas reizē piecēlās kājās. Māte izsteidzās otrā istabā. Meita palika istabas vidū un no satraukuma spožām acīm skatījās Viktorā.

Kas te notiks? — Viktors nolika kafijas tasi.

Māte nāca ar fotografiju zeltītā ielogā un turēja mutautiņu pie acīm.

„Te viņš ir," viņa balsi atgādama ierunājās. „Mans Vīrs. Augusts. Latvietis. No Rīgas. Vēl nav pagājis gads, kā miris. Viņš bieži pieminēja, ka gribētu vēlreiz redzēt savu zemi. Neredzēja mīļais. Neredzēja vairs..."

„Mans tēvs bija latvietis!" beidzot atguvās teikt kādu vārdu arī meita. „Man vārds ir Ilze. Viņš bija gribējis, lai man vārds būtu Ilze."

Viktors sadrebējās no kāda dziļa iekšēja viļņa. Viņš paņēma foto abās rokās un viņam pretī raudzījās divas drosmīgas acis zem augstas pieres un bieziem baltiem matiem. Zem foto cietā rokrakstā bija parakstīts: Augusts Pētersons.

„Cik viņš būtu bijis priecīgs, ja vēl priekš gada būtu zinājis, ka te vēl ir otrs no viņa zemes," teica māte. „Nezināja, neredzēja... Bet ir labi, ka vismaz mēs ar meitu jūs satikām. Man nemaz vairs nav žēl, ka todien es noberzu pieri uz tām kāpnēm, nemaz ne..."

Ilze pienāca gluži klāt Viktoram un teica:

„Wait a minute. Just a minute!... I am trying to remember the best what my father did teach me once and again not to forget..."

Tad no viņas lūpām sāka skanēt latviešu valoda ar mīkstu kakla pieskaņu. Vārdi nāca lēni, bet skaidri:

„Lai Dievs svētī manas dienas un darbus... Es nebūšu jauna un cieta pret tiem, kas nes smagu nastu... uz muguras vai sirdī... Launi laudis nebūs mani draugi... Kad tumša diena nāks, es paskatīšos uz bērzu baltumu pie mājas — tos tēvs iestādīja, kad es piedzimu... Es iešu droša pa pasauli... un lai sirds ir mans gods..."

Viņa bija piesarkusi no piepūles savu sakāmo runādama jau pus piemirstā valodā.

Tad viņa atkal pārgāja uz angļu valodu:

„Vai jūs sapratāt visu, ko teicu?"

„Ļoti labi un skaidri!" apstiprināja Viktors.

„Tēvs to man lika atkārtot tāpat kā tēvreizi. Kad biju beigusi vidusskolu, viņš man uzdāvināja mašīnu. Bet arī toreiz neļāva sēsties pie stūres, pirms es nebiju noskaitījusi visu vārdu pa vārdam par sirdi un par bērziem."

„Ar tēvu nevarēja jokoties pārāk," vēlreiz ierunājās māte, "viņš bija stingrs vīrs, Neļāva niekoties ne svešiem, ne savējiem. Bet viņam bija silta sirds... kā bērnam reizēm..."

Tad Ilze kaut ko atcerējās un pasmējās.

„Ziniet," viņa teica „nu es atceros: arī tēvs šad tad labprāt ierunājās par zirgiem un govīm..."

Tālāk viņa pastāstīja par Viktora jūsmu, braucot gar kalnu malu un par viņas pašas pārsteigumu un par to, ka Viktors bija tapis vai nikns, ka Ilze nebija palīdzējusi viņam jūsmot par govīm pie zilā apvāršņa.

Tad visi trīs, paceldami vīna glāzes, smējās no sirds.

(Beigas).

„RAKSTIEM" JAUNI REDAKTORI

ALJA 1. VALDES SĒDĒ

ALJA pirmā valdes sēde notika 19. decembrī KLB telpās. Sēdi atklāja un to vadīja no jauna ievēlētais valdes priekšsēdis, teoloģijas students Kristaps Valters.

Sēde bija ar plašu dienas kārtību. Pēc ziņojumiem seko viceprēža un apgādes nozares vadītāja Gunara Šmita ziņojums, kurā paskaidro valdei savu projektu par žurnāla „Raksti" izdošanu. Valde šo projektu pieņem. Raksti turpmāk vairs nesaņems KLB atbalstu, un tāpēc to izdošanai visi līdzekļi nāks tieši no ALJA kases. Valde par Rakstu redaktoriem apstiprina Gunaru Šmitu un Jāni Klāvsonu. G. Šmits arī ziņo, ka janvāra sākumā notiks Rakstu apspriede, uz kuru uzaicināti bijušie Rakstu redaktori un līdzstrādnieki. Jaunos un arī bijušos Rakstu redaktorus apstiprinās tikai tad, kad tie būs pierādījuši pietiekamu aktivitāti savā nozarē. Rakstu pirmo, no jauna pārkārtoto, numuru cer izdot janvāra vidū.

Valde nolemj vecāku padomē uzaicināt prof. Dr. P. Starcu, prof. Vasiļevski un ASV austrumu piekrastes sporta vadītāju Aldzeru.

Biedrenei Baibai Krūmiņai uztic pēc pašas ieskatiem izšķirt biedru naudu pieprasījumu no jauniešiem, kas saistīti bruņotos spēkos un ir ALJA's biedri.

Jaunievēlētais valdes loceklis, kasieris Visvaldis Šmits ziņo par kases stāvokli un konstatē, ka paslaik, pēc aizdevuma Rakstu iespiešanai un izdošanai, kasē nav pietiekamas summas, ar kuru varētu operēt citu sekretariātu darbībā. Tāpēc valde lēmumus par sekretariātu darbību atstāj atklātus.

Arī turpmāk garīgo sekretariātu vadīs Kristaps Valters, jaundibināto apgāda un izdevniecības nozari vadīs Gunars Šmits,, jaundibināto saimniecisko nozari — kasieris Visvaldis Šmits, sporta sekretariātu — Ivars Ramans. I Prīmane atteikusies no sarīkojumu un mākslas sekretariātu vadīšanas, ko līdz kongresam vadīja G. Šmits. Tāpat literārais sekretariāts palicis bez vadītāja. Prof. P.Lejiņa, iun. ierosmē valde nolemj dibināt Amerikas latviešu jaunatnes problēmu pētīšanas institūtu, par kuŗa vadītāju uzaicina Ievu Prīmani, kas jau savu piekrišanu devusi; no valdes šajā institūtā par pārstāvi izrauga Visvaldi Klīvi.

Sēdē vēl piedalījās vicepriekšsēvudis Juris Ūdris, biedrzine Baiba Krūmiņa, sekretāre Maija Kārkla, priekšsēža vietnieks Visvaldis Klīve un organizāciju sakarnieks Juris Padegs.

Pēc garajām debatēm un lēmumiem Kr. Valters sēdes slēgšanu var paziņot tikai plkst. 19.00.

V.

SKATS ATPAKAĻ

Zīmīgākie notikumi pagājušajā gadā pasaulē un trimdas dzīvē

Ko sniegs jaunais gads, tas vēl nākotnes dūmakā tīts. Sākot „Lielo nezināmo" 1954. gadu, metam skatu atpakaļ uz nostaigātām 364 dienām.

PASAULES IEVĒROJAMĀKIE NOTIKUMI 1953. GADĀ

Mirst nežēlīgais Kremļa diktātors Josifs Staļins - Džugašvilli; tronī uzkāpj Staļina mīlulis, karjērists Maļenkovs, pārņemot savā kalpībā 200 milj. krievu un 500 milj. okupēto un pakļauto tautu dvēseļu. Berija, kuŗš palīdzēja pāri draugu un kalpu līķiem, noturēties pie varas, zaudē ne vien čekas virspavēlnieka vareno amatu, bet arī savu dzīvību. „Amerikas Balsī" Latvijas sūtnis Vašingtonā šos, 1953. gada pārsteigumus, toreiz, uzrunā tautiešiem Latvijā, komentēja šādi: „Esiet piesardzīgi, nešaubīgi ticībā uz atbrīvošanu un palieciet malā, kad krievi cīnās savā starpā varas dēļ."

Jāmin kauna pilnais Korejas pamiers pēc asiņainiem kara 18 mēnešiem, kuŗos savas dzīvības par pasaules atbrīvošanu no komūnistiem atdevuši arī latviešu jaunekļi. Izdarot güstekņu apmaiņu, atklājas komūnistu briesmu darbi un necilvēcība.

Sacelšanās Austrumberlīnē un Austrumvācijā pret sarkaniem kakla kungiem.

Elizabeti 2. kronē par Lielbritanijas karalieni.

Elektriskā krēslā Singsinga cietumā nosēdina atomspiegus Rozenbergus. Viņi mirst kauna nāvē, bet nenodod savus līdzzinātājus Amerikas spiegu tīklā.

Bij. ASV prezidentu apvaino par komūnistisku darbinieku atbalstīšanu savā valdības dienestā. Trūmens gan taisnojas, ka to darījis, lai atklātu plašāku spiegu tīklu, bet FBI priekšnieks publiski to apstrīd.

Krievi izmēģina ūdeņraža bumbas, kas sagrauj brīvās pasaules uzticību ASV pārsvaram event. atombumbu karā.

ASV prezidents Eizenhauers aicina Apvienotām Nācijām iekļauties starptautiskā atomenerģijas kontrolē, atklājot savus atomnoslēpumus un pētījumus.

LATVIEŠU TRIMDINIEKU DZĪVĒ PAG. GADS IEZĪMĒJIS ŠĀDUS NOTIKUMUS

No Liepājas zvejas laivā pārbēg uz Zviedriju Kairis, Niču pāris un Čukurs. Niču meitiņa noslāpa tukšā ūdens tvertnē. Drosmīgie liepājnieki vēlāk güst patvēruma tiesības ASV, bet viņu piederīgos komūnisti notiesā spaidu darbos.

Pirmie latviešu Dziesmu svētki Čikāgā un Toronto.

Daugavas Vanagi Kanadā noraida sadarbību ar sociāldemokratiem, kamēr tos vada „sarkanais politruks".

Pieņemts jauns immigrācijas likums, kas pavērs durvis ieceļošanai ASV 200.000 bēgļiem.

ASV ārlietu ministrs Džons Fosters Dalless oficiālās runās atkārtoti deklarē, ka ASV neatzīst Latvijas iekļaušanu Pad. Savienībā, un stāv par brīvu un neatkarīgu Latviju.

LNAK padomes sesija Kanadā un ALA's kongress ASV, tāpat jaunatnes un studentu kongresi Amerikas kontinentā, ar iezīmīgu aktivitāti.

Invalīdi Vācijā janvārī pārņēma savā saimniekošanā trimdas latviešu dāvināto „Bērzaini", bet tās paplašināšanas būvdarbiem nepiekrīt vācu iestādes.

ASV latvieši uzdāvina ASV prezidenta darba telpām prof. Liberta gleznu „Rīgas torņi".

ASV Kultūras Fonds godalgo J. Veseļa „Viesturu Varapogu", Sigismunda Vidberga iklus „Aiz dzelzs aizkara" un „Bēgļi", un V. Dārziņa sonātu klavierēm.

Veikti priekšdarbi Baltiešu kara veterānu apvienībai.

ASV Kongresa izmeklēšanas komisija, dep. Kerstena vadībā, noslēdza pirmo sesiju, kas atklāj plašākai sabiedrībai, kā notika Latvijas „iekļaušana" Pad. Savienībā un boļševiku zvērības mūsu zemē.

Veļu valstī aizsaukts sūtnis Vašingtonā, jurists J. Feldmanis.

K. Ksa.

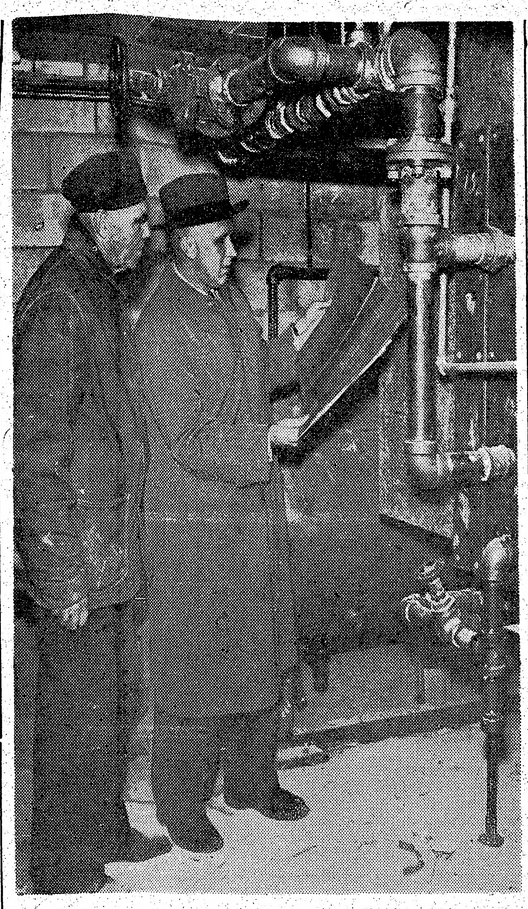

J. Benjamiņš pēc plāna pārbauda mašīntelpas. Viņam asistē jaunās fabrikas pārvaldnieks E. Lejasisaks. H. Kliģera foto.

Jauna fabrika blakus debesskrāpjiem

Ciemos J. Benjamiņa filmu laborātorijā

Toronto centra debesskrāpju pakājē, pāris kvartālus uz austrumiem, kur katru dienu pazūd sendienu pilsētas atliekas, dodot vietu moderna rūpniecības rajona jaunbūvēm, jau kopš pavasara rit rosīgs darbs. Tas ir jau pierādījis, ko spēj latvieša uzņēmība, latviešu zinātnieka ideja un kapitāls, ja to vēl atbalsta pašu tautiešu apzinīgais darbs, lai iekļautu un pārspētu visbargāko Kanadas rūpniecības konkurenci. Trīsstāvīgā fabrikas korpusa ēka, kas var sacensties ar katru modernu dzīvojamās mājas jaunceltni kā apdares, tā gaumīgā iekārtojuma ziņā, šais dienās būs jau starta kārtībā, lai sāktu lielu un nopietnu darbu tādā nozarē, kur vēl līdz šim nav varējis ielauzties neviens latviešu zinātnieks vai producents.

Šīs jaunās fabrikas dvēsele — idejiskais autors, īpašnieks un vadītājs — ir Juris Benjamiņš, kuŗu ne tikai Amerikas kontinents, bet arī vecā Eiropa atzīst par vienu no pasaules lielākajiem krāsu kameras māksliniekiem, tāpat arī par ļoti ievērojamu ķīmiķi, īpaši krāsu un filmu nozarē, sekmīgu zinātnisku problēmu risinātāju, ko apstiprina vairākas patentes, un arī veiksmīgu, pieredzēm bagātu ģeologu un alu pētnieku, kam Juris Benjamiņš šācis pievērsties jau Latvijā, studēdams Latvijas Universitātē un piedalīdamies vairākās zinātniskās ekspedicijās. Saprotams, sporta draugi nebūs aizmirsuši arī Juri Benjamiņu — Latvijas meistaru šaušanā un viņa panākumus šai sporta disciplīnā vispasaules olimpiādē, bet trimdā, kā Anglijā, tā tagad Kanadā, J. Benjamiņš visdzīgāki pievērsies krāsu fotografijas problēmām, un kā viens no viņa pēdējiem lielākiem panākumiem jāatzīmē Toronto Krāsu Fotokluba augstākās atzinības — ceļojošā kausa ieguvums.

Tomēr blakus veiksmīgajiem eksperimentiem ar kameru J. Benjamiņš atrisinājis arī daudz jaunas, tīri techniskas problēmas krāsu filmu pasaulē, kas ienesušas zīmīgus jauninājumus šai nozarē. Lai īstenotu savu pētījumu rezultātus un lai tos joprojām vēl turpinātu un padziļinātu, J. Benjamiņš, ierazdamies ar ģimeni no Anglijas Kanadā, ķērās šeit pie attiecīgas fabrikas celšanas, kas Jaunā gada sākumā sāk savu darbu.

Kaut arī latviešu starpā nebūs pagaidām vēl daudz krāsu fotografijas amatieŗu, tās cienītāji tomēr zina, ka līdz šim Kodaka krāsu filmas attīstīšanai bija jāsūta uz Savienotajām valstīm, kamēr tagad — izņemot šaurfilmu — attīstīšanas darbus veiks arī jaunā Benjamiņa filmu laboratorija. Tā attīstīs arī Ansco filmas, izmantojot savas firmas patentētu īpašu papīra šķirni, kas ievērojami ietekmē darba kvalitāti un izmaksu, tāpat pavairos un attīstīs arī tās lielfilmas, ko Kanadā vēlēsies izrādīt vienā laikā vairāki kino teātŗi reizē. Filmām, kuŗas ieved no ASV vai Eiropas, šādā kārtā ievērojami samazināsies muitas izdevumi, jo līdz šim bija jāmaksā muita par katru kopiju īpaši, kas tagad būs lieki. Mazos apmēros — pievēršoties tikai ļoti kvalitatīvam izpildījumam ar augstām prasībām, firma attīstīs arī melni baltās filmas, bet tā pagaidām fabrikas darbā būs tikai mazāka blakus nozare.

Apciemojot jauno fabriku, nezinātājs var apjukt daudzo tumštelpu, lūku, logu, automatisko durvju un citu mistisko ierīču labirintos, nemaz nerunājot par caurulēm, muldām, bļodām, katliem, žāvējamiem skapjiem, spuldzēm, kontroles aparātiem un dažādām elektriskām ierīcēm, kas liek domāt, ka jaunajā fabrikā pētīs vismaz kādus atomu skaldīšanas noslēpumus. Ja vēl apskata pagrabā iekārtoto mašīntelpu, kas regulē ne tikai apkuri, apgaismošanu, elektrību, bet kontrolē arī nekļūdīgi vienlīdzīgu temperātūru diennakti visos stāvos un istabās, apskatot noliktavas, plašās studijas telpas augšstāvā, kas drošī vien sacensties arī ar katru sarīkojumu zāli, kontroles un modernās kantora telpas, eksperimentālo laborātoriju, prāvaldnieka dzīvokli un visu citu, kas liecina par tālredzīgi izplānotu un apzinīgi mērķtiecīgu darbu, tad arī lajam kļūst skaidrs, ka J. Benjamiņa filmu laboratorija var sacensties ar katru vismodernāko amerikāņu vai kanadiešu rūpnīcu! Šo atzinumu īpaši patīkamu dara arī vēl tas, ka lielāko tiesu fabrikas būvdarbus, atskaitot dažu īpašu ierīču montāžu, no pirmā kieģeļa līdz pēdējai naglai veikuši latviešu inženieŗi, uzņēmēji un strādnieki, turklāt laba tiesa no tiem trimdā „pārskoloti" — tātad mūrnieki un galdnieki ar akadēmisku izglītību, kas, saprotams, tikai veicinājis apzinīgu darba veikumu un arī kvalitāti. Blakus pašam fabrikas īpašniekam Jurim Benjamiņam un viņa enerģiskajai kundzei, kuŗai izšķirējs vārds bijis visos jautājumos, kur jāsaskaras ar labas gaumes noteiktām dekorātīvām finesēm, visu būvdarbu tiešais vaditājs bijis uzņēmējs J. Bērziņš, kuŗa darba spējas un nenogurstošā enerģija atspoguļojusies katrā solī. Tam blakus jāmin arch. L. Vēvers, būvdarbu techniskais konstruktors, kokdarbu veicēji — Sivgals un Teilāns, vēlāk J. Balodis ar saviem darbiniekiem — J. Romu, D. Sinkānu un V. Rasu. Savu roku darbam pielicis arī mūrnieku meistārs Salnājs, tranšporta darbus veicis Kaktiņš, un līdzi darbojušies vēl laba tiesa citu spēka vīru.

Šais dienās, kad darbs ir tikpat jau kā nobeigts un fabrikas skurstenis var sākt kūpēt, varam atzīmēt J. Benjamiņa filmu laboratoriju kā vienu no spožākajiem panākumiem latviešu pasākumu virknē, kuŗa pamatā ir bijusi latviešu nauda, latvieša smadzenes, latvieša enerģija un to vīru darbs, kas strādājuši ar īstu pienākuma apziņu un savu labāko pārliecību.

V.

KAISLĪGOS SMĒĶĒTĀJUS APDRAUD PLAUŠU VĒZIS

Santluisā, ASV, pazīstamais plaušu ķirurgs Dr. Grehams, kopā ar Dr. Veinderu, pētījumos par plaušu vēzi, izmantojuši pie pelītēm izsmēķētās tabakas darvu. Viņu slēdziens: bez mazākām šaubām tagad varot apgalvot, ka tabakas smēķi ir kaut kas, kas izsauc vēzi.

Jau agrāk mēdiķi ievēroja, ka 95,5 proc. no plaušu vēža slimniekiem bija vīrieši virs 40 gadiem, kuŗi bijuši kaislīgi pīpmaņi. Līdzīga statistika Lielbritanijā un Dānijā.

Tas radīja aizdomas, ka pastāv sakarība starp smēķēšanu un šo bīstamo slimību. Augstāk pieminētie amerikāņu ārsti ar smēķējamās mašīnas palīdzību, kas „izsmēķēja" tūkstošiem cigaretes, ieguva tabakas darvu. Kad šo vielu viņi uzzieda uz peļu mugurām, tās saslima ar ādas vēzi, kas tik līdzīgs plaušu vēzim, ka zinātnieki pilnīgi pārliecināti, ka tabakas darvai ir tā pati reakcija arī uz cilvēka plaušu audiem. Pētījuma rezultāti tagad publicēti ASV Vēzu pētnieku oficiozā un ieguvuši medicīnas autoritāšu atzinību. Ievērojot smēķētāju skaita pieaugumu, varot teikt, ka 1970. gadā no ik 12 vīriešiem - smēķētājiem 1 būs plaušu vēža slimnieks. Jau tagad plaušu vēža slimnieku skaits pieaug ātrāk nekā citu vēža slimnieku skaits, pie kam šis vēža slimības veids izsauc ātrāk nāvi nekā citi vēža veidi. Kopš 1933. g. ASV plaušu vēža slimnieku skaits starp vīriešiem četrkāršojies, bet starp sievietēm dubultojies. Divdesmit gados, kopš 1933. gada, cigarešu patēriņš ASV no 111 bilj. pieaudzis uz 433 bilj.

Zinātnieku tuvākais mērķis ir atrast, kā no tabakas neutralizēt vēzi radošo vielu. Zīmīgi, ka plaušu vēža slimnieku vairākums ir cigarešu, ne cigāru vai pīpes smēķētāji, ko izskaidro ar to, ka cigaretes smēķētājs ievelk dūmu daudz dziļāk plaušās nekā pīpes vai cigara pīpmanis. Tas, ka plaušu vēzis piemeklē cilvēkus pusmūža gados, norāda, ka viela, kas izsauc vēzi, iedarbojas ļoti lēni, pēc pāris desmit gadu smēķēšanas.

Rodas jautājums, ja cigarešu tabakas darva satur vēzi radošu vielu, kādēļ tad nesaslimst visi cigarešu smēķētāji? Zinātnieki domā, ka daudzi nemaz nedzīvo tik ilgi, lai attīstītos vēzis, bez tam laudīm ir dažāda vēža uzņēmība — daži saslimst, vairākums spītē briesmām. Pētot tabakas darvu, tanī jau atrastas 45 substances, bet domā, ka to ir vēl vairāk. Nujorkas universitātes zinātnieki, ķīmiķis Kozaks un ārsts Smits saskaldījuši tabakas darvas elementus un katru no tiem pielieto pie pelēm. 15 no šīm vielām jau pārbaudītas, ka tās neveicina vēzi, tai skaitā arī nikotīns. Vainīgā viela tātad atrodas starp atlikušām 30. Šos pašus pētījumus līdztekus izdara arī vairākas citas laborātorijas ASV un Anglijā.

Zinātnieki ir pārliecināti, ka atrodot vēža izsaucēju vielu tabakā, to izdosies novērst jau pie tabakas produkcijas. Bet pētījumi prasa lielus līdzekļus, un tikai viena vienīga tabakas fabrika ASV atbalsta šos pētījumus ar naudu. Dr. Grehams domā, ka tabakas rūpnieku morālais pienākums būtu dot naudu šiem pētījumiem, jo viņi dažādiem reklāmas līdzekļiem pavedina jauniešus smēķēt cigaretes. Pēc gadiem divdesmit tie varētu būt jauni vēža upuri.

Jaunorleānas plaušu chirurgs Dr. Oksners šajā sakarā dod šādus padomus smēķētājiem: nesmēķēt vairāk par 6 cigaretēm dienā un pēc 40. dzīvības gada sasniegšanas ik pusgadu, ja vien nav iespējas ik 3 mēnešus, pārbaudīt pie rentgenologa savas plaušas.

Kk.

GAIDU UN SKAUTU EGLĪTES VAKARS

Degu sveci, degu skalu, Tumša nastu galda, par kuŗu ar čaklām mana istabiņa... — šos vārdus rokām bija rūpējušās veecāku padomācītājs A. Čops bija izvēlējies par mes dāmas.

moto skautu - gaidu vecāku padomēs rīkotā eglītes vakara svētrunai, salīdzinādams mātes gaišumu bērna dzīvē ar gaismu, ko mums visiem nes Kristus Ziemassvētku laikā. Svētku noskaņojumu vēl kuplināja labi izdevies uzvedums „Ziemassvētku lūgšana" V. Budrēvica iestudējumā. Dalībnieki bija veltījuši daudz pūļu un laika uzveduma iestudēšanai, kas šai vakarā arī pierādījās.

Pēc sarīkojuma pirmās daļas viesi un mājnieki dziesmās un pārrunās kavējās pie bagātīgi klātā cieša galda, par kuŗu ar čaklām

Mazajiem lielu prieku sagādāja latviskais Ziemassvētku vecis, kas bija nostaigājis tālus ceļus, lai apsveiktu mazos draugus. Viens otrs acīgāks mazskauts gan atcerējās līdzīgu bārdu redzējis tepat baznīcas pagrabā, bet tas nemazināja vispārējo sajūsmu.

Rotaļās mazajiem un tautas dejās lielajiem ātri pagāja latviskais svētku vakars, un drīz pienāca brīdis, kad līksmotājiem nopūšoties bija jāsaka: Ilgi nāca, drīz aizgāja, tie bagāti Ziemassvētki!!

I. P.

ES DZIRDĒJU LIKTEŅA SOĻUS...

LATA LĪBJA JAUNGADA STĀSTS

Puteņu sabangotās jūras trauksmainajās šalkās Kurzemes krastā strauji satumsa 1927. gada Vecgada vakars. Kad atbrīvojos no dienesta pienākumiem un no pulka novietnes devos uz pilsētu, pulkstenis rādīja jau 23. stundu. Salto vēju neredzamās rokas, kas dienā grieza sniegu virpuļos un meta pāri priedīšu galotnēm, tumšā kļuva vēl veiklākas un spītīgākas: tagad baltos sniega putekļus tās svieda gaisā līdz pat augsto koku galiem, ietinot sarmotā miglā mājas, ceļu, pa kuŗu es braucu, un vēlīnos gājējus.

Arī pilsētā, kur nonācu tuvu pusnaktij, plosījās bargais ziemelis, bet cilvēki savos mitekļos, gatavojoties pienācīgi sagaidīt nezināmās nākotnes turpmāko cēlienu, likās, to nemanīja. Ziemelis svilpa un auroja, dauzīja izkārtnes un raustīja telegrafa vadus, kampa no jumta pažobelēm lielas sniega pikas un meta tās sejā, it kā gribēdams aizkavēt manu steidzīgo gājienu vēlajā stundā.

Mans ceļa mērķis bija nomaļā ielā divstāvu mazmāja, ap kuŗu vijās mani sapņi un nākotnes nodomi, kuŗu īstenojuma noslēpumu glabāja pie sevis mazmājas iemītniece, kas šajā gadu maiņas naktī bija solījusi savu jā. Visuvarenā mīla bija saistījusi mūsu jaunās sirdis tik stiprām važām ka tās saraut, šķita, nespēs vairs ne cilvēki, nedz viņu radītie likumi.

Mana iecerētā bija cienījamas valstsvācu dzimtas vienīgā pēctece, kuŗas tēvs, armijas majors, 1. Pasaules karā kritis, bet māte bija skolotāja vācu ģimnazijā.

Es ļoti steidzos, jo zināju, ka mazmājas iemītnieces mani nepacietīgi gaida, lai, kopīgi pārkāpjot Jaungada slieksni, ieietu arī jaunā dzīvē, kuŗu es tēloju brīnumianu un pilnvērtīgu.

„Labvakar, Trūde!" siltajā priekštelpā sveicu izredzēto. „Tu vienmēr esi tik mīļa un pacietīga, tu taču neļaunosies par manu novēlošanos mūsu likteņvakarā?" Un vainas apziņā pazemīgi skūpstīju viņas slaidos pirkstus.

Šinī brīdī es jutos kā teiksmu koklētājs, kas no jūras dziļumiem izviļinājis krastā visdaiļāko nāru, lai tā īstenotu mirstīgā pārdrošo sapni.

Un te nu kā mēnesnīcas zilgani apmirdzēta viņa stāvēja: pašapzinīga, bijīga, laimīga.

„Patiešām, es tevi ļoti, ļoti gaidīju," ieejot istabā, bilda Trūde. „Un kas gan vairāk spēj ziedot un piedot, ja ne sieviete, kas mīl," atbildēja uzrunātā. „Tev jāzina, ka sieviete vienmēr nes savā dvēselē nerimtīgās ilgas pēc lielas mīlestības. Tāpēc arī mīlamā vīrieša garīgais tuvums un viņa fiziskā klātiene sievietei nepieciešami. Bet vīrieši bieži vien negrib vai nespēj to saprast un vēpēc tūkstoši sieviešu, kuŗām pārrauts kontakts ar mīlamo vīrieti, smok sāpēs un ilgās, daža pat visu savu mūžu."

„Mīļā Trūde, tu gribi kļūt mediķe, bet esi, liekas, filozofe un, pāri visam — brīnumdaiļa, ideāla sieviete, kuŗu skūpstīt un pielūgt drīkstu es vienīgais," jūsmā raisījās mani vārdi.

„Bet kur ir tava māmuļa, kāpēc viņa nerādās?" neziņā jautāju.

„Diemžēl, man jāatzvaino māte, — viņa aizgāja pie jaunības draudzenes, ar kuŗu kopā mēdz sagaidīt katru Jaungadu. Viņa lūdza novēlēt tev laimes. Še, saņem skūpstu!" mani mutējot aušojās Trūde.

„Tas tomēr ir savādi, tu taču viņai pateici mūsu nodomu?"

„Jā gan, bet māte domā, ka viņas klātiene varētu mūs tikai traucēt."

„Bet tas mani apvaino! Kā gan šajā nozīmīgajā vakarā tava taktiskā māte, kuŗai konvencionālās normas ir savā ziņā baušļi, varēja tā uzvesties?"

„Tu pārspīlē, kāda te nozīme etiķetei? Vai mūsu laimei vajadzīgi liecinieki, kaut arī mēs saderinātos? Es tā priecājos būt ar tevi divātā, bet tu visu laiku runā par muļķīgo etiķeti," pretojās Trūde.

„Nāc labāk apsēdies uz dīvāna, man šovakar tev tik ļoti daudz jāsaka par sevi, par mūsu kopīgo nākotni!" jau kā pavēle skanēja aizvainotās balss.

Atbrīvojies no sava karavīra tērpa atribūtiem, es apsēdos norādītajā dīvāna stūrī, bet Trūde, meklējot vietu tuvāk pie manas sirds, ko viņa prata tik mīļi pateikt, iesēdās klēpī, apskaujot man kaklu ar savām siltām rokām, kuŗās pulsēja viņas jaunā dzīvība. Pēc kāda laika, kad Trūde bija draiski čaloļusi par saviem mazajiem noslēpumiem, viņas skaistās acis, kuŗās smaidīja lepnā dvēsele, piepeši kļuva nopietnas un kairo lūpu sārtās līnijas savilkās čukstam. Pagriezusi manu galvu šaņus, Trūde gatavojās atklāt kaut ko svarīgu, likteņīgu, ko drīkst uzticēt tikai izredzētā ausij. Es līksmoju: es nojautu, ka viņas izšķiršanās lielais brīdis ir pienācis. Jau ilgi biju gatavojies šim svinīgajam mirklim, kad Trūde, kā zintniece, pusnakts stundā pati pavēstīs savas sievietiskās padevības noslēpumu, ko man būs glabāt no citiem, lai viņu paturētu līdz mūža vakaram.

Es jutu, ka Trūdes karstās lūpas pie manas aus paveras čukstam. Bet tad, tajā pašā elpas vilcienā, gaitenī atskanēja dobji, lēni soļi, kas apstājās pie pašām istabas durvīm. Kā lizdā briesmu pārsteigta dūja Trūde rāvās no manis nost. Zibenīgajā steigā apkaklē kaut kas plīsa un iztrūka. Arī es uzšāvos kājās, jo biju skaidrībā, ka nupat pavērsies durvis un kāds ienāks. Bet tas nenotika: durvis nevērās, neviens neienāca. Pārsteigumā instinktīvi saskatījāmies un devāmies uz durvīm sagaidīt neaicināto nācēju. Taču ne aiz durvīm, ne arī pārējās telpās nevienas dzīvas radības nebija. Arī gaiteņa durvis, kuŗas pēc manas ienākšanas Trūde aizslēdza, bija ciet. Kas varēja būt šis mistiskais nācējs, kuŗa soļus mēs nepārprotami dzirdējām?

Satraukumā Trūdes seja kļuva vēl bālāka, viņas prieku pilnajās acīs tagad klīda svešādas baiļu ēnas. It kā pēc smaga pārdzīvojuma, kad izglābta dzīvība, viņa sagura un, atvainojusies, steidzīgiem soļiem devās uz mātes istabu. Bet es apsēdos vecajā vietā un aizsmēķēju papirosu. Notikumu pārdomājot, nejauši iemetu skatu pulkstenī: tas rādīja trīs minūtes pēc pusnakts. Tātad noslēpumainā nācēja soļus gaitenī bijām dzirdējuši tieši pusnakts — gadu maiņas stundā, jo notikums norisinājās tik ātri, ka vairāk par trim minūtēm nevarēja būt pagājis. Kad biju izsmēķējis papirosu un Trūde vēl neatgriezās. es gāju pie viņas. Galvu atspiedusi plaukstās, dziļi nogrimusi pārdomās, viņa sēdēja pie mātes rakstāmgalda. Gribēju viņu satvert savās rokās, lai nestu atpakaļ uz dīvāna un turpinātu pārtraukto sarunu, kuŗā vajadzēja atskanēt viņas jā vārdam, bet Trūde mani viegli atvairīja un lūdza apsēsties uz krēsla iepretim galdam.

„Te, lūk, tavu svārku āķis, tas bija ieķēries manā gredzenā. Izbaiļu brīdī, bēgot no tevis, esmu to izrāvusi," pasniedzot ar visu drēbi izrauto āķi, skumji dvesa Trūde.

„Vai tiešām šo jocīgo notikumu, kuŗam katrā ziņā ir reāls izskaidrojums, tu tik smagi pārdzīvoji? Tu esi pārvērtusies, es tevi vairs nepazīstu."

„Man bija tā, it kā nāktu kāds pēc manas dzīvības, kuŗu tajā brīdī biju nolēmusi uzticēt tev, kas neesi manu asiņu. Vai tu vari atzīt to par sagadīšanos vai nejaušību, ja tieši tajā mirklī, kad man uz lūpām bija tev sagatavotais zvērests, atskanēja šie skaidri sadzirdamie soļi tādā brīdī, kad visā mājā bijām tikai mēs divi vien? Patiešām, šie mistiskie soļi sacēla manī pāniskas bailes, kādas nekad vēl nebiju izjutusi. Kaut kur no zemapziņas, kā asa bulta smadzenēs iešāvās doma, ka mana apņemšanās piederēt tev — ir apgrēcība, kas momentāni jāpārtrauc, jāizbeidz."

„Bet tu taču mani tikpat patiesi mīli kā es tevi. Kāda te var būt runa par grēku? Mīla ir augstākais lēmējs, kas dod tev svētās tiesības kļūt par manu sievu. Nav citas varas ne aiz zvaigznēm, nedz zemes virsū, kas tev to liegtu."

„Nē, Lati, tā tas tomēr vairs nav. Arī es līdz šim domāju, ka mana sirds, kas akli pukstēja tikai tev, ir vienīgā un nekļūdīgā noteicēja par mani, par manu tagadni un nākotni. Bet kopš izbaiļu brīža es atkal pazīstu kādu citu — par mīļu daudz augstāku noteicēju: tā ir manu senču asinsbalss! Tie bija Likteņa soļi, kuŗus mēs abi dzirdējām!

Pirmīt es nepateicu tev taisnību par manu māti: viņa aizgāja tāpēc, ka negribēja būt, kā pati sacīja, manas nodevības pirmā lieciniece. Bet tad es vēl uzticējos sirdij un ar māti atkal saķildojos tevis dēļ. Turpretim tagad es pilnīgi saprotu, ja viņa teica, ka aiziešana pie sveštautieša ir manas nelaimes sākums un viņas rūgtākais biķeris mūžā. Tēva varoņa nāvi kara laukā viņa pārcietusi daudz vieglāk nekā manu aklo lēcienu nelaimē."

„Tātad tu esi apņēmusies mūsu mīlu iznīcināt, un iemesls tam — šīs nakts nenoskaidrotie soļi, kuŗiem nevar nebūt fiziska cēloņa. Tu pati kādreiz atzini, ka kopš tiem laikiem, kad sengrieķu filozofi sāka meklēt esmes izskaidrojumu, ar katru gadsimtu pārdabisko parādību kļūst aizvien mazāk, par ko jāpateicas cilvēka prāta uzvaras gājienam. Bet šinī gadījumā tu tici spokiem."

„Jā, kopš šīs nakts pārdzīvojuma, esmu kļuvusi fatāliste. Tagad es ticu predestinācijai; dzirdētie bija Likteņa soļi, kas mūs abus brīdināja atturēties no apgrēcības pret mūsu tautām. Tu pats saki, ka esot patriots, tātad arī tevī runā senču asinis: katrā savā pulsa sitienā tu dzirdi atbalsi no aizkapa mūžiem, jo tevī rit tās pašas asinis, kas ritējušas tavas tautas senču dzīslās. Tāpat apkārtne ik brīdi tev atgādina, ka esi latvietis. Tu teici, ka tavi vecāki, kollēgas pulkā un paziņas neesot mierā, ka esi izvēlējies sveštautieti. Apprecot mani, tu nebūsi vairs drošs savās gaitās — tu būsi atkritējs, kļūvis neuzticīgs Latvijas sievietei: tautas ģimenes svētuma un tikumu glabātājai, no kuŗas krūts bērns iezīž toposā cilvēka pamatvērtības. Es ticu, ka katra cilvēka dzimšanas brīdī viņa dzīves gājums tiek nolemts. Tu esi ierakstīts savas un es savas tautas mūžības likteņgrāmatā, un tāpēc mums jāpaliek katram pie savas tautas, citādi mēs nebūsim laimīgi. Brīdinājumu esam saņēmuši. Katrā ziņā, mans pārdzīvojums ir tik liels, ka jāsakārto domas un izjūtas. Nezinu, vai tu vairs saņemsi no manis pozitīvu atbildi."

*

Kā ziemas valdnieki vēji, kad pirms pāris stundām, puteņu trenkts un apaurots, steidzos tvert savu iedomāto laimi, centās katru no debesīm krītošo sniega pārslu aizpūst pasaules telpā, tā Trūde aizpūta mūžības telpā manu nākotnes sapni. Viņas lielo acu melnajos dziļumos lepnā dvēsele saltī smaidīja uzvaras priekā. Mīlas vietu tajā bija ieņēmis Trūdes tautas senču teiksmainais varonis Zīgfrīds.

Apjozis savus karavīra gurnus, pašapzinīgā stājā tuvojos Trūdei, lai pēdējoreiz skūpstītu viņas slaidos pirkstus, bet varonīgā sakšu meita bija sabrukusi uz galda malas — bez asarām... bez nopūtām... bez žēlabām. Kad uzspiedu savas lūpas uz viņas krāšņo matu pīnes, es uztvēru jaunās sievietes daiļā ķermeņa trīsas, bet viņas lūpas klusēja.

Un — es aizgāju, aiznesot tukšajā sirdī dzirdētos Likteņa soļus...

Latis Lībis

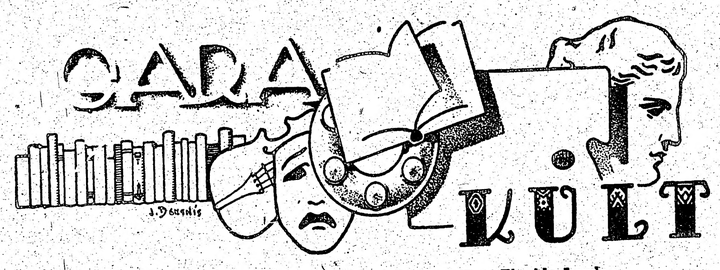

Mūsu solisti Kanadas Nacionālā Baletā

Decembra sākumā no Austrumkanadas turnejas Toronto atgriezās Kanadas Nacionālā Baleta sabiedrība, kas savu rudens sezonu noslēdza ar izrādi Sakvillē.

Šī gada repertuārā uzņemti 14 baleti, no kuriem trīs jauniestudējumi. Gulbju ezers (otrais cēliens), kurš pirmoreiz tika uzvests 1895. gadā Pēterburgā, ir viens no tiem. Galvenās lomās dejo Irēne Apine un Juris Gotšalks, pārmaiņus ar Luisu Smitu un Dāvidu Ādamu.

Otrs jauniestudējums ir „Gala Performance", balets 1 cēlienā un 2 ainās ar S. Prokofjeva mūziku un A. Tjūdora choreogrāfiju. Šo baletu 1938. gadā pirmoreiz uzveda Londonas baleta sabiedrība Anglijā un ir uzskatāma par vienu no A. Tjūdora ievērojamākiem darbiem. Galvenās lomās Cēlia Franka pārmaiņus ar Angelu Lei, Irēni Apini un Luisu Smits.

Varbūt lielāko publikas un kritiķu uzmanību piesaistīs jaunais Kanadas balets Dark of the Moon. Choreogrāfiju jaundarbam sastādījis T. Harris, bet mūziku, kas ilgst gandrīz 45 minūtes, uz KNB Sabiedrības ierosinājumu komponējis Luijs Applebaums. Baleta pirmuzvedumu KNB sniedza Halifaksā, kur apmēram 1500 lielā auditorija to uzņēma ar lielu sajūsmu. Baleta saturs ņemts no leģendas „Barbara Allan", ar Celiu Franku un Davidu Ādamu galvenās lomās.

Kostīmus un dekorācijas jaunajiem baletiem zīmējusi Kaja Ambroze. Sabiedrībā, kas darbojas C. Frankas mākslinieciskā vadībā, šogad piedalās 33 dejotāji, no kuriem 6 ar trupu uzstājas tikai pirmo gadu. Pērla Sallere un Silvija Māsone no Montreālas, Žakelina Irvinga no Viktorijas, Rajs Mollens no Vankuveras, Mimi Logvinova no Toronto un Valters Burgess no Kingstonas. No jaunpienākušajiem dejotājiem līdz šim labākās sekmes izrādījušas Pērla Sallere un Silvija Masone.

Jau trešo gadu kā mūzikas direktors pie sabiedrības darbojas Georgs Krums, kurš ar savu vispārēji mūzikālo talantu ir izpelnījies atzinību tālu ārpus Kanadas robežām.

KNB Sabiedrības direktors ir Valters Homburgers un baletmeistare Bettija Olifante.

No 25. līdz 30. janvārim KNB sniegs izrādes Toronto Royal Aleksandra teātrī, uzvedot sekojošus baletus:

Pirmdien — Riekstkodi (otro cēlienu), Lilac Garden, Gala Performance.

Otriedn — Kopēliju (Pirmo un otro cēlienu), Dark of the Moon.

Trešdien dienā — Les Sylphides, Kopēlija (Pirmo un otro cēlienu).

Trešdien vakarā — Giselle (Pirmo un otro cēlienu); Gala Performance.

Ceturtdien — Gulbju ezers (Otro cēlienu), Dark of the Moon, Polovciešu dejas no operas Princis Igors.

Piektdien — Gizelle (Pirmo un otro cēlienu), Polovciešu dejas no operas Princis Igors.

Sestdien dienā — Gulbja ezers (Otro cēlienu), Riekstkodi (otro cēlienu), Don Quixote pas de deux.

Sestdien dienā — Gulbju ezers (otro cēlienu),, Lilac Garden, Gala Performance. Dz. V.

Zinaida Lazda

GUDRĪBA

Mēs nezinām, kur mēs ejam,
Bet mēs ejam tieši.
„Zināšana ir maza," mēs smejam.
„Gudrība vedīs mūs tieši."

Tā ielikta asiņu šalkās,
Tā ielikta soļos;
Jausmās un miņās smalkās
Un ceļa oļos.

Mēs nezinām, kur mēs ejam,
Bet ejam tieši.

J. TĪDEMAŅA GLEZNU SKATE

Gleznotājs Jānis Tīdemanis savā jaunajā namā 148 Lee Ave atklājis gleznu skati, kas būs atvērta katru dienu no plkst. 12—14 un 18—21. Sestdien atklāšanas dienā piedalījās lūgti viesi un lielāks skaits preses pārstāvju. Mākslinieks savā namā izvietojis ap 100 gleznu plašu klāstu, kas saista uzmanību ar savu ekspresiju un krāsu prieku. Atklāšanas dienā vairākas gleznas arī pārdotas.

RAKSTNIEKU IZBRAUKUMĀ

VĒSTULE NO FRANCIJAS

Zils viesu autobuss jono pa kalniem un ielejām. Saules dūrieni aprotā ēnīgās koku lapas un pār zaļi iedzeltenām nogāzēm bārsta zelta zvīņas.

Man blakus autobusā jautras dabas angļu rakstnieks. Viņa valoda asprātīga, gandrīz fantastiska. Viņš rāda pa labi pa kreisi izkaisīto zemnieku un vasarnieku ēku pudurus un smiedamies skaita miljonus.

— Vai jums nepatiktu tāds īpašums... tie nav dārgi — par četri, pieci miljoni franku katrs var iegūt.

Sirmais kungs arī viesis un dzīvo Anglijā, netālu no Londonas savā meža mājā. Varbūt spilgtais spožums un vasaras gaiss apžilbinājis viņa domas. Iepriekšējā vakarā tas kā nebēdīgs šūpojās Nicas filharmoniskā orķestra senlaicīgajās melodijās.

Mūs aicina paredzētais Déjeuner Provencal...

Brokastu galds klāts zemnieku krodziņā. Vienkāršie, daudzu gadsimtu izmodernizētie un modernizētie franču nacionālās kultūras vaibsti ir tikai Parīzes — modernās mākslas centra — atspulgs, kuŗus kā gaŗas važas no zemes apakšas cauri laikmetiem pin valsts un mākslas vēsture.

Galdā — maize ... vīns... puķēm un zaļām salātu lapām izraibināti uzkožamie. Netrūkst arī gaļa, un visu tautu zemnieku brokastgaldā iecienītie olu ēdieni.

Arī man pavisam jautri — iekšrien ausīs pazīstamais „Olu rondo" Fanely Revoil dziedājumā...

Tātad tā ir ola, kas nestāv uz vietas — kas griežas un mainās.

Daudz tulkots un pazīstams poļu tautības trimdas rakstnieks izsaka sirsnīgus komplimentus latviju tautai.

Varbūt latvietis arī tiešām ir tas, kas savas zemes zemi joprojām visstiprāk nes un tur zem savām kājām un šo sakaru nemaz nedomā pārraut.

Cilvēks apvēro cilvēku kā kādu koka sakni, acīm mērīdams tās spēku un stiprumu.

Pēc brokastīm izejam pagalmā.

Durvju priekšā atkal ierūcas zilie autobusi un viesi sarindojas sēdekļos kā pasažieri, kas reizē zina un arī nezina, kurp viņi brauc un kur kādreiz iedurs savu spalvu un atsegs savu neslavu un slavu.

Tāda ir modernā māksla — lej man... ielej! Leju neej...

Šoferis sirdīgi aizcērt durvis un nokliedz — iekāpt!

Iekāpt?

Rīgas stacijās vilcienu pavadoņi aizcirzdami durvis un apzinīgi baidīdami vīru kārtas ceļotājus, meklētājā balsī sauca — J-ēkab... un sauciens atsitās ikviena Jēkaba sirdī... **Ilona Leimane**

TEODORS BRILTS KĻŪST REŽISORS

Halifaksas laikraksts The Halifax Mail Star 11. decembŗa numurā ziņo, ka Jaunskotijas operas savienības vadība nolēmusi sākt priekšdarbus operas Zemnieka gods iestudēšanai, paredzot pirmizrādi marta beigās.

Par operas režisoru aicināts Teodors Brilts, ko pēdējais arī pieņēmis. Laikraksts raksturo Briltu kā pazīstamu latviešu baritonu ar lielu slavu visā Eiropā. Koŗi šai operas uzvedumā vadīs Alfrēds Strombergs.

Kā zināms, Brilts vada arī operas klasi Halifaksas konservatorijā, kuŗas audzēkņu vakars paredzēts 1954. g. janvārī, uzvedot skatus no Fausta, Aīdas, Pajaco, kā arī modernās Menotti viencēliena operas Telefons. Jāpiezīmē, ka Brilta audzēknis Džems Benets (James Bennet), uzstājies arī CBC raidījumā Singing Stars at Tomorrow un ieguvis pirmo vietu arī tautas dziesmu dziedāšanas sacensībā Halifaksas mūzikas festivālā.

KULTŪRAS CHRONIKA

Izdevniecība „Langewische Brandt" Ebenhauzenā pie Minchenes izdevusi Literātūras kalendāru 1954. gadam. Tajā 2 lappuses veltītas arī Zentai Mauriņai. Ievietota viņas ģimetne ar biografiskiem datiem un darbiem, kā arī aforismi (Weisheit des Herzens — Aus dem Essaybuch „Mosaik des Herzens".) .Pieminēta arī M. Dītricha izdevniecība, kas izdevusi viņas 5 literāriskos darbus: „Die weite Fahrt", „Denn das Wagnis ist schoen". „Dostojavskij Menschengestalten und Gottesuchsr", „Mosaik des Herzens", „Gestalten und Schicksale". Ievietots arī Zentas Mauriņas faksimils.

Ievērojamākās atceres latviešiem 1954. g. pirmā ceturksnī

300 gadu kopš Juŗa Manceļa nāves, Teodoram Reiteram 70 gadu, pulkvedis Janums kļūst sešdesmitgadnieks

Laiks negaida un savā steigā ņem līdzi cilvēka gadus. To visi piedzīvosim arī no 1954. g., kuŗu pašreiz taisāmies apsveikt, bet ievērojamāks tas būs cilvēkiem, kam iezīmēsies mūža atceres ar „apaļiem" skaitļiem — 50, 60, 75 u. tml., to vidū daudziem izciliem latviešiem — kultūras, zinātnes, mākslas, audzināšanas, sabiedrības, politikas un saimniecības darbiniekiem gan dzimtenē, gan svešās zemēs — turpat vai visos zemeslodes stūros. Tāpat šajā gadā piemiņēsim pulka krietnu tautiešu — kā arī pāris mūsu kultūras dzīvē izcilu sveštautiešu — kopš kuŗu aiziešanas aizsaulē pagājuši zīmīgi gadu posmi. Un vēl — šī laikmeta traģisms un nejēdzība jo skaidri parādās faktā, ka par daudziem lieliem savas tautas dēliem un meitām, kuŗus, kaut no tālienes gribētu sumināt retās gadskārtās, nezinām, vai viņi vēl dzīvi vai jau piepulcējušies mirušo pulkam.

1954. gadā — kaut arī trūkst precīzu datumu vai tie vispār nav zināmi, paies 725 g., kopš miris bīsk. Alberts, kas 1201. g. dibināja Rīgu, 240 g., kopš Vecā Stendera un 210 g., kopš viņa dēla, saukta Jaunā Stendera, dzimšanas; pirms 200 g. piedzima pirmais akadēmiski izglītotais latviešu teologs 18. g. s., Dāniels Dalbiņš, pirms 170 g., Kārlis Hūgenbergers, kas tulkoja klasiķu darbus un dzejoja latviski: pirms 90 gadiem Juŗa Neiķena ierosmē Dikļos notika 1. latviešu novada dziesmu svētki, un tikpat ilgs laiks pagājis kopš pirmā latviešu pareizticīgā priestera Dāvida Baloža nāves, kuŗa ietekmē ap 100.000 Laudonas latviešu pārgāja pareizticībā (arī 150 g. kopš viņa piedzimšanas); pirms 75 g. iznāca Mērnieku laiki un pirms 60 g. Kr. Barona sakopoto Latvju Dainu 1. burtnīca; 10 g. kopš bibliofila Jāņa Misiņa, rakstnieka un sabiedriskā darbinieka darbinieka Aug. Melnalkšņa, prāv. Jāņa Reinharda (boļševiku nošauts Jelgavā) un savādnieka, baskājainā gleznotāja Voldemāra Irbes (miris vai nogalināts kara dienās Rīgā uz ielas) nāves: un beidzot — rudens mēnešos būs 10 gadu kopš atstājām dzimteni.

J a n v ā r ī: 1. Pirms 130 g. piedzima dzejnieks Frīdrichs Mālbergis; 4. tēlniekam Vold. Balutim (Zviedrijā) 40 g., un 80 g. kopš dzejnieka un žurnālista Jāņa Kleinberga dzimšanas (miris 1919. g.); 5. operdziedonim Jānim Kārkliņam (Latvijā) 65 g.; 6. 70 g. kopš dzimis rakstnieks un žurnālists Ernests Arnis (deportēts 1941. g.); 7. piepildās 60 g. DV centrālās valdes un LCK priekšsēdim Vācijā pulkv. Vilim Janumam; 8. — 65 g. kopš piedzimis ģen. Jēzups Baško (m. 1944. g. Lībā); 9. žurnālistam un lidotājam Rūdolfam Celmam 60 g. (deport. 1941. g.); 10. pēdējam LU rektoram prof. Vilh. Burkēvicam (Kanadā) 60 g.; tikpat vecs kļūst pulkv. leitn. Osvalds Meija, policijas pulka Rīgas komandieris 2. Pasaules karā (Kan.), 50 g. sasniedz etnogrāfs Ādolfs Karnups (Lībā) un paiet 35 g. kopš tirgotāja Andreja Kampes nāves, bija viens no pirmajiem latviešu patriotiem, kas pagaidu valdībai iemaksāja lielu ziedojumu; boļševiku noslepkavots Cēsīs; 17. — 70 g. vecs kļūs Liepājas skolu darbinieks Aleks. Ozoliņš (deport. 1941. g.), un 60 g. sasniegs gleznotājs Valdis Kalnroze (Lībā); 18. grāmatu izdevējam un tirgotājam Jānim Kukuram (deport. 1941. g) un 19. senātoram Pēterim Leitānam (m. 1949. g. Zviedrijā) būtu 75 g.; 20. — 40 g. Nacionālās Operas bij. primabalerīnai Edītei Pfeiferei (Dānijā); 22 paies 80 g. kopš ievērojamā ārsta prof. Rob. Krimberga (m. 1941. g. Rīgā) dzimšanas, un 70 g. būtu veterinārmedicīnas prof. Rūd. Grapmanim (m. Rīgā pēc 1944. g.); 24. mūsu skaņražu seniors trimdā prof. Ād. Ābele sasniegs 65 g.; 25. pirms 75 g. piedzimis gleznotājs Vold. Zeltiņš (tajā pašā gadā arī 40 g. kopš viņš miris); 26. būs 33 g kopš lielvalstis atzina Latviju de iure; 27. — 65 g. ģeografam Ģedertam Ramānim un 50 g. grafiķim Artūram Apinim (abi Lībā), 30. furnālistam Fricim Strazdiņam 65 g., un janvāra pēdējā datumā atceŗesimies rakstnieka Antona Austriņa 70. dzimšanas dienu (17. apr. 20 g. kopš viņa nāves), kā arī nelaika mediķa prof. Edvarda Kalniņa piedzimšanas pirms 80 g.

F e b r u ā r ī: 2. pirms 70 g. piedzima komponists Jānis Zālītis (m. 1943.) un 50 g. vecs kļūs daiļamatnieks un tēlnieks Hugo Mercs (Kanadā); 3. paies 110 g. kopš skolotāja un klasiķu tulkotāja (Dieviškā komēdija, Iliāda) Jēkaba Māsēna un 85 g. kopš gleznotāja Jāņa Valtera piedzimšanas; 5. — 65 g. vecs kļūtu ģen. Ludvigs Bolšteins, kas, būdams Latvijas robežsargu brigādes komandieris, boļševiku ieraušanās dienā 1940. g. aizgāja labprātīgi nāvē, mātei atstātajā vēstulē rakstot: „Es nespēju nojaukt to, ko esmu palīdzējis celt"; tajā pašā dienā 65 g. filozofei Mildai Paļēvičai (Lībā); 6. paies 75 g. kopš Ausekļa nāves; 7. — 80 g. inž. prof. Mārtiņam Robam; 8. — 20 g. kopš nomira sava laika izcilākā latviešu pianiste Lilija Kalniņa-Ozoliņa; 10. — 70. g. fizikim un audzinātājam Atim Cirim (ASV); 11. — 90 g. no latviešu nacionālās glezniecības nodibinātāja Ādama Alkšņa piedzimšanas (m. 1897.); 12. teologam prof. Jānim Rozentālam (ASV) 50 g. un 1945. g. trimdā mirušajam rakstniekam Jūlijam Vecozolam būtu 70 g.; 14. — 60 g. rakstniekam Jānim Burtniekam (ASV) un 20 g. kopš miris ģen. Jānis Kalējs; 15. — 60 g. dzejniekam Herbertam Dorbem un 80 g. komponistam Emīlam Melngailim (abi Lībā); 16. jaunatnes rakstniece Lidija Pērļupe (ASV) sasniegs 50 g.; 18. — 70. dzimšanas diena būs operdziedātājai Adai Benefeldei (Vāc.); 21. — 70 g. gleznotājam un rakstniekam Jānim Kalniņam — Sarmam (Austrālijā); 25. sabiedriskā un politiskā darbiniece Klāra Kalniņa (Zv.) varēs svinēt 80. dzimšanas dienu, bet gleznotājs un daiļamatnieks Ansis Cīrulis būtu kļuvis 65 g. vecs (m. 1943.); 28. piepildīsies 65 g. aktierim Jānim Ģērmanim (Zv.).

M a r t ā: 2. — 40 g. žurnālistam Kārlim Ķezberam (ASV); 6. pirms 35 g. krita Latvijas nacionālās armijas 1. virspavēlnieks pulkv. Oskars Kalpaks un studentu rotas komandieris kapt. Nik. Grundmanis; tajā pašā dienā 65 g. būs mākslas vēsturniecei Maijai Cielēnai (Zv.) un 60 g. operdziedonim Gustavam Neimanim (Lībā); 9. — 80 g. kopš piedzima dzejnieks un Tēvzemes balvas laureāts Villis Plūdonis (m. 1940.); 13. — 75 g. būtu neatkarīgās Latvijas pēdējam augstākam tiesnesim, senātoram Aleksandram Gubenim (m. 1953. g. Vāc.) un būs aizgājuši 35 g. kopš Friča Bārdas nāves; 17. — 300 g. kopš miris Juris Mancelis, ko var saukt par latviešu prozas rakstniecības nodibinātāju; 22. — 75 g. skolu vēsturniekam Andrejam Vičam; 23. — diriģentam Teodoram Reiteram (Zv.) būs 70 g. un paies 20 g., kopš nomira Latvijas ev. lut. baznīcas 1. bīskaps Kārlis Irbe; 29. — 75 g. kopš pianista prof. Arvīda Dauguļa (Lībā) piedzimšanas; 30. — 65 g. sasniegtu 1945. g. Vācijā mirušais gleznotājs Jēkabs Mangulis un 1. ceturkšņa pēdējā dienā — 31. martā ilggadējais Latvijas Zemes bankas dir. Teod. Plūme kļūs 70 g. vecs (deport. 1941. g.).

Arv. B.

Ne jūŗas laupītājs ir redzams šai uzņēmumā, bet komponists Jānis Cīrulis, kas visiem dziesmu draugiem ir tuvs un mīļš ne tikai kā suverēns koŗa šefs, bet arī kā smalkjūtīgu melodiju meistars, tāpat veikls rakstītājs un asprātīgs sarunu biedrs. Pirms neilga laika J. Cīrulis pārcieta ļoti smagu acu operāciju, kas tagad jau pāri, turklāt ar laimīgu iznākumu. „Zili meži, zaļi meži..." šalc mūsu ausīs Jāņa Cīruļa vijīgā melodija, sveicinot viņu Jaunā gadā un arī jaunā gaišākā dzīvē!

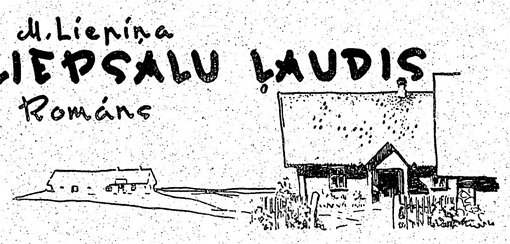

M. Liepiņa

LIEPSALU LAUDIS

Romāns

(10. turpinājums).

„Tā ir, kā grāmatās tiek rakstīts, pēc ciešanām un sāpēm nāk atkal vieglas un gaišas dienas, tu taču tam arī tici?"

„Gribētos ticēt! Jo citādi jau nebūtu nekādas jēgas vairs dzīvot... nu tad ej, kamēr vēl gaišs."

„Viņš šovakar mani gaidīs uz tilta. Mātei gan es vēl nekā neesmu stāstījusi, tā kā neveikli... kā kauns. Tev citādi, tev es varu pastāstīt, jo vienai pašai turēt tik skaistu noslēpumu ir grūti, un, tu zini, man šeit nav nevienas draudzenes, un es esmu tik ļoti laimīga, es viņu mīlu, viņš ir jauks zēns."

„Tad proti tikai savu laimi glabāt!"

„To es darīšu!" jūsmīgi teica Elza un paķēra grozu ar ievas ieliktām ziemciešu puķēm. Tad viņa vēlreiz noskūpstīja māsu un steigšus devās ceļā.

*

Tā notika, ka barons Kampe bija solījies Gobam. Pēc dažām dienām viņš ieradās pie apriņķa priekšnieka palīga bargs un mazrunīgs. Viņš tūliņ ķērās pie lietas un lika parādīt lecinieku lieciības. Tās izlasījis, viņš nikni uzsvieda protokolu grāmatu uz galda, nicīgi noteikdams: „Ar tādām bābu tenkām jūs man nenāciet priekšā!"

Volfs gan aizstāvējās un teica, ka īstais un galvenais liecinieks vēl neesot nopratināts.

„Kur tad viņš ir?"

„Vēl nav sameklēts, bet drīzumā Sniedze to dabūšot rokā," vairīdamies priekšnieka dusmu, mēģināja labināties Volfs.

Tas tik vēl vairāk Kampem aizdeva dusmas, un viņš tam uzbrēca.

„Nenodarbojieties ar godīgu cilvēku apvainošanu! Es jums to liedzu! Uz vietas izbeidziet izmeklēšanu, un tā kā pēc tādas neveiksmes jums nevar būt patīkami vairs šeit palikt, tad ar nākošo mēnesi es jūs pārceļu uz citu vietu, tāpat arī Sniedzi."

„Bet, barona kungs, es taču neka slikta neesmu darījis, jums kalpojis ar visu sirdi un dvēseli."

„Jūs jau zināt, manas prasības ir negrozāmas, es nemīlu mētāties ar vārdiem," skarbi noteica Kamps, un viņa sejā iekvēlojās pašapmierināts smaids.

„Kā jūs vispāri kaut ko tamlīdzīgu drīkstējāt uzņemties uz savu galvu? Vai es jums nepaziņoju ārsta izmeklēšanas rezultātus?"

„Bet kādreiz arī ārsts var maldīties," taisnojās fon Volfs.

„Man nav ne mazākā iemesla apšaubīt mūsu vecā iecienītā ārsta spējas."

Volfs jutās kā ar ūdeni aplietš, bet ikviens viņa vārds atsitās kā pret nesagraujamu klinti. Viņš juta, ka ir pazudis un ka barons ir nojaudis viņa īstos nolūkus un tagad grib tam atspītēt lielā bardzībā.

Bet viņa smagā pārbaude ar to vēl nebeidzās, viņam nācās vēl līdz dibenam izdzert rūgto atriebes kausu. Kamps viņam pavēlēja tai pašā dienā uzrakstīt Gobam, ka pret viņu un viņa puisi nedibinātais apvainojums atcelts un lieta izbeigta.

Saņēmis šādu paziņojumu, Goba tūliņ steidzās pie Ieviņas, lai kopīgi pārdzīvotu lielā mirkļa svētīgumu.

Nu viņi bija brīvi no aizdomām, nu varēja atkal dzīvot, ilgais, dulķu izbristais ceļš bija atkal tīrs un balts. Pa šo balto ceļu nu vajadzēja atkal turpināt sākto gaitu, bet abiem tā vien likās, ka šī gaita vairs nebūs īsta, ka tai trūks agrākās sajūsmas, agrākā cēluma, un pēkšņi viņi juta, it kā tie būtu izsviesti baltā ceļa grāvmalē kā nevajadzīgi.

Un prieka izplūsmes vietā viņi abi raudāja tā, kā vēl nekad mūžā. Bet varbūt tā bija labi, varbūt īs asaras aizskaloja rūgtumu, kas bija tik ilgi krājies viņu saplosītajās sirdīs. Varbūt šīs asaras palīdzēs iedvest no jauna ticību dzīvei, varbūt šīs asaras ļaus piedot tiem, kas viņiem uzvēluši šo smago slogu. —

Cik ļauno baumu virpuļis ātri sagrieza laužu prātus, tikpat ātri tagad klīda no mājas uz māju vēsts, ka Volfs nolūdzies Gobu un ka viņam par sodu jāaizejot uz kādu nomaļu miestu.

Šī vēsts pagasta ļaudis izsita no lielā jūtu sasprindzinājuma, un viens otrs it kā jutās vīlies savās gaidās. Tie, kas ilgu laiku aiz zināmiem iemesliem nebija rādījušies pagasta mājā, tagad gāja turp steidzamās darīšanās, pie tam izteica rakstvedim savu prieku par kļūmes novēršanu. Cik šie vārdi bija īsti, vai liekuļoti, no sejas grūti bija nolasīt, tāpēc Goba domīgi pie sevis pavīpsnāja, jo nu jau viņā bija nobriedis īstais priekšstats par vienu otru tautieti.

Cik maz bija īstu draugu un labvēļu! Un kā viņš bija gribējis iepriecināt visus un darīt labu visiem! Bet viņš bija pārprasts, nonicināts. Nodarītās sāpes sūrkstēja vēl joprojām, jo ļaudis nebija tapuši labāki. Viss labais, kas viņa dvēselē dīga, bija ticis samīts, tāpēc sirds nocietinājās no lielā pazemojuma, kas viņam bija netaisni uzkrauts.

Kā lai atgūst mieru, dzīves prieku? Kur lai rod spēku visu to aizmirst? Vai vēl kādreiz to varēs par labu vērst, vai mūžam dvēselē nepaliks plaisa? Vai viņš spēs iziet atkal stiprs un nelokāms dzīves ciņā? Sapostīta viņam likās dzīve, jo visas brūces bija vaļā un vēl asiņoja.

Taisnība beidzot bija uzvarējusi, bet viņš bija zaudējis ticību cilvēkiem, kuŗu labā viņš bija strādājis. Vai viss viņa darbs nebija apsmiets, nonicināts?

Kas visu to izlīdzinās, kas dos viņam spēku visu to pārvarēt, kas ļaus viņam aizmirst visu, kas bijis, kas tik ļoti viņu sāpinājis un plosījis viņa sirdi?

Vai vēl kādreiz viņš spēs pacelties tam visam pāri, būt atkal liels un stiprs?

Ar tādām rūgti mocošām domām un atziņām viņš nesaudzīgi graizīja sevi un jutās ik dienas atstātāks. Kur meklēt aizmirstību no šī nožēlojamā stāvokļa?

7.

Tuvojās Vasaras svētki, gaiši un saulaini. Puķes plavās jāvās saules glāstiem un pateicībā raisīja ziedus viā asvā košumā. Elza tāstsjdus visā savā košumā. Elza tās plūca gravā, meklēja pļavās, pat aizskrēja līdz attālam mežam pēc naktsvijolēm, lai izpušķotu māju tik daiļu, tik košu kā vēl nekad! Rīt tiešām būs liela diena: atnāks viņas iecerētais, teiks viņai labus, mīļus vārdus, lēnprātībā lūgs mātei viņas roku.

Labi, ka viņai bija drosme pastāstīt mātei, lai neiznāktu viss pārāk nejauši, negaidīti. No sākuma māte bija pretojusies. Viņa gan jaunekli nepazīstot, varbūt pat to neesot redzējusi, bet viņa tēvs neesot sevišķi godināms, māte gan esot strādīga, bet tēvs labprāt iedzerot, un tāpēc māja esot nolaista un neapkopta, bet beigu beigās pieļāvās. Vai nu par to esot dēls vainojams?

Elza apmīļoja māti, jo tā nelika nekādus šķēršļus viņu skaistai plaukstošai mīlai, ..., jā, māte bija laba pret viņu, un viņa būs laimīga ar Arvīdu, kuŗš bija tik skaists un iznesīgs, jo bija jau daudz ko mācījies no lielās pasaules. Skolu labi beidzis, viņš cerēja uz ienesīgu vietu, ja ne Rīgā, tad kādā mazākā pilsētā. Ak, Dievs, kur tas arī būtu, Elza ar mieru visur braukt viņam līdz, jo viņa mīl viņu tik sirsnīgi. Viņa ir laimīga, tāpēc arī viņas gaita ir tik viegla, un visi darbi raiti šķiras viņas rokām.

Istabas jau bija iztīrītas, uzspodrinātas, viss laistījās un mirdzēja. Visbeidzot viņa salika puķes trauķos un izvietoja tās visās istabās. Un nu viss likās tik mājīgi, tik glaudīgi viņa skatam. —

Viņa gāja tik viegli, it kā kājas nemaz zemi neskartu, visnotaļ dziedāja, vai kaut ko trallināja, un māte klusībā tik smaidīja, jo viņa pati vēl tik labi atcerējās savas jaunības mīlas burvīgumu.

Bet Elzai bija arī vēl citi mīļi, par kuŗiem viņa visu laiku domāja. Rīt atbrauks Ieviņa ar savējiem, un šovakar pārradīsies Grietiņa ar Artūru. Artūrs šo pavasari beidza ģimnaziju, un Grietiņa mācījās pēdējā klasē, arī viņai pēc smagiem eksāmeniem sākās vasaras brīvlaiks. Grietiņa jau zināja Elzas mīlas noslēpumu, un, droši arī Artūram viņa būs pačukstējusi.

Tā tik būs diena! Varbūt vienreizēja Elzas mūžā! Silta gaisuma un apstarotas laimes pilna!

Vēl celiņš uz klētiņu jānoslauka un arī klētiņā puķes jāsaliek, jo te, lūk, gulēs Artūrs, kuŗš necieš istabas karstumu un mušu sīkšanu.

Jā, Artūrs bija savāds zēns, Elza to sen jau zināja, nekas no lielpilsētu putekļiem nebija viņam klāt, lauku pelēcīgums, lauku vareīība un vienkāršība, lauku īpatnējās smaržas un klusums — viss tas viņu saistīja ciešām saitēm, kas, likās, nekad nesairs, un viņš paliks mūžīgi uzticīgs šai sapņainai lauku idillei.

Tiklīdz viņš ieradās Liepsalās, tūliņ nometa skolnieka tērpu un uzvilka mātes austās pelekās bikses un viņas darināto lina kreklu. Un tad, kā viņš mēdza teikt, upē izpeldējies un pilsētas putekļus nokratījis, varēja uzsūkt sevī saules dzīvinātāju spēku un visas tās lauku smaržas, kas dvesa viņam pretim no pļavām, mežiem un viļņojošiem tīrumiem. Paķēris izkapti, gāja izpļaut ogu krūmājus, kas grima lielā kuplā zālē, izpļāva visas nezāles, kas tik nekaunīgā kārtā bija salapojušas ap māju, vai atkal paķēris kapli, cirvi un grābekli, devās uz savu iemīļoto gravu, kur viņš jau labu laiku bija sācis rakt ceļu, kas no viņa prasīja lielu piepūli un ārkārtīgu milestību uz skaistiem dabas skatiem.

Grava bija stāva un stiepās turpat vai pusversti garumā, un tas nebija nieka darbs, ko viņš bija uzsācis. Bet kad viņš to pabeigs, Liepsalu laudis varēs lepoties ar šo izkopto sapņaino dabas stūrīti. Kas tā būs par pastaigu šai stāvā gravā, kur apakšā rāmi tek plata upe un sevī atspoguļo sēru vītolu vai alkšņu lapotni. Te varētu stundām, dienām sēdēt un raudzīties upes līksmā plūsmā, klausīties lakstīgalu pogošanu ievājos vai noraudzīties zilajās debesīs, kas sarga visu šo krāšņumu. Ja Artūrs vēl te uztaisīs pāris solu un noliks galda vietā veco dzirnakmeni, kā viņš rudenī prombraucot bija solījies, tad te tiešām vajas brīžos varēs atpūsties kā kādā teiksmu valstī un palasīt grāmatu.

Tā būs Artūra mīļākā vietiņa, svētsvinīga klusuma pilna. Un ja apnīk tur, var nolaisties no stāva krasta lejā un atsēsties uz lielā akmeņa, kas kā apburts milzis iegrimis upē un ļauj gozēties saulē viņa stāvam. Viņam vienam? Nē, trim, četriem te ir vieta, tik liels ir šis milzis. No viņa tik jauki nolūkoties upes līkumā, pār kuŗu pārkāries vecs vītols, gremdēdams savus zaŗus ūdenī.

Visas šīs Ainas saista Artūru, kas visu ziemu mazā nabadzīgā istabiņā, apkrāvies grāmatām, kalis galvā latīņu un grieķu vokabulus, mēchaniski mācījies no galvas skaistās Puškina un Lermantova dzejas, rēķinājis un svītrojis smagos algebras, ģeometrijas un fizikas uzdevumus, tagad ticis ārā no putekļainās pilsētas, te vienmēr ir juties tik labi! Viņam te licies kā kādā svētnīcā, kur drīkst domāt tikai labas un svētīgas domas. Rīgā taču tā nevarēja, tur viņš kā karstgalvis bieži saskrējās klasē ar zēniem, izteica dažu, nevajadzīgu skarbu vārdu, vai iebukņīja kādu nevaldāmu zēnu, kas jau pārāk bija mācies tam virsū.

Tā būs Artūra mīļākā vietiņa, svētsvinīga klusuma pilna. Un ja apnīk tur, var nolaisties no stāva krasta lejā un atsēsties uz lielā akmeņa, kas kā apburts milzis iegrimis upē un ļauj gozēties saulē viņa stāvam. Viņam vienam? Nē, trim, četriem te ir vieta, tik liels ir šis milzis. No viņa tik jauki nolūkoties upes līkumā, pār kuŗu pārkāries vecs vītols, gremdēdams savus zaŗus ūdenī.

Visas šīs Ainas saista Artūru, kas visu ziemu mazā nabadzīgā istabiņā, apkrāvies grāmatām, kalis galvā latīņu un grieķu vokabulus, mēchaniski mācījies no galvas skaistās Puškina un Lermantova dzejas, rēķinājis un svītrojis smagos algebras, ģeometrijas un fizikas uzdevumus, tagad ticis ārā no putekļainās pilsētas, te vienmēr ir juties tik labi! Viņam te licies kā kādā svētnīcā, kur drīkst domāt tikai labas un svētīgas domas. Rīgā taču tā nevarēja, tur viņš kā karstgalvis bieži saskrējās klasē ar zēniem, izteica dažu, nevajadzīgu skarbu vārdu, vai iebukņīja kādu nevaldāmu zēnu, kas jau pārāk bija mācies tam virsū.

(Turpinājums sekos).

V. PALMA

Sniedzu pakalpojumus latviešu valodā

MĀJU PIRKŠANAS — PĀRDOŠANAS LIETĀS

Tel. RI 3670 līdz plkst. 8.30 pr. p., pārējā laikā HU 9-7848

Piedāvāju:

MĀJAS TORONTO VISDAŽĀDAKOS PILSĒTAS RAJONOS PLAŠĀ IZVĒLĒ: DZĪVOJAMĀS MĀJAS, RŪPNIECĪBAS UZŅĒMUMUS, VEIKALUS utt.

LAUKU ĪPAŠUMUS TORONTO TUVĀKĀ UN TĀLĀKĀ APKĀRTNĒ. NESAISTOŠA LAUKU MĀJU APSKATE IK SVĒTDIENAS. JA DARĪJUMUS IZDARA PIE MANIS, PALĪDZU

AIZDEVUMU SAGĀDĒ NEKUSTAMU ĪPAŠUMU PIRKŠANAS IEMAKSĀM PAR 3% G. UZ 2 GADIEM

bez proc. — uz 3 gadiem
Aizdevums līdz $500.00

M. J. CAMPBELL & Co REAL ESTATE Members of Toronto Real Estate Board
81 ERSKIN AVE. TORONTO

SEKMĒM BAGĀTU JAUNO GADU!

Zobu ārsts ELMĀRS ŠĶOBE, 51 Laws St., Toronto

VIENREIZĒJA

JAUNGADA SAGAIDĪŠANA

š. g. 31. decembrī, 125 Broadview (pie Queen)

Sākums plkst. 21.00, beigas — plkst. 2.30

Spēlēs LIEPAS DEJU ORĶESTRIS no Hamiltonas

Silta un auksta bufete ● Dzērieni ● Jautrība ● Dekorētas un mājīgas telpas ●

Brīva automašīnu novietošana laukumā

Ieejas cena tikai $1.50, pie kam katra biļete ir arī loterijas loze. Pasteidzieties pievienoties kuplajam biļešu pasūtinātāju pulkam

Galdiņu sēdvietas un biļetes var iepriekš pasūtināt pa tel. EM 4-5532 un HO 7618, Toronto

Ēde, dzēre, danci sāce,
Kamēr rīta gaisma nāce.

Visus laipni lūdz

DV. TORONTO SPORTA KOPA UN NODAĻA

LAIMĪGU UN RAŽENU

JAUNO GADU MŪSU KLIENTIEM

DAINA PRESS LTD.

VĀRDĀ

VALTERS ZIEDIŅŠ,

SABIEDRĪBAS PREZIDENTS

Mana mīļā sieva, mūsu māmiņa un vecmāmiņa

TATJANA MUSKATS, dzim. KLENOVA,

dzim. 1893. g. 23. decembrī (pareiztic. kal.),

klusi aizgāja mūžīgā mierā 1953. g. 24. decembrī, apbedīta Toronto

Sērojošie piederīgie Kanadā un Francijā

Ak, cik saldi aizmirsties,
Ak, cik saldi aiziet dusēt!
Mūžam liels ir miera Dievs,
Kas spēj visu dziedēt, klusēt.

JAUNGADA BALLE

Piektdien, 1. janvārī, 1954. g., plkst. 19.00

62 Claremont St., (Poļu zālē), Toronto

Spēlēs iecienītā igauņu deju kapella

ATSPIRDZINĀJUMI GALDIŅI

TLB, TLSpK

Novēl visiem ļaudīm

LAIMĪGU JAUNO GADU

PAVASARA MAIZNĪCĀ-KONDĪTOREJA,

398 Queen St., tel. EM 4-4993, Toronto

Piedāvāju speciāli Vecgada vakaram sprickūkas nepildītas un pildītas ar putu krējumu, kā arī citus ražojumus!

FAIRBENKS-MORSE

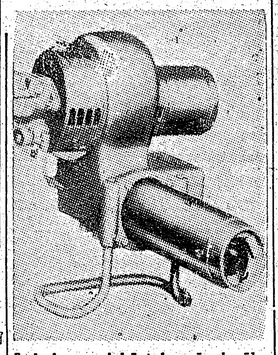

Laboju un iekārtoju pēc izvēles visu firmu eļļas apkures (burner)

sākot ar $340.00

uz nomaksu 6%

Gada garantija.

Tiem, kas vēlētos pasūtināt eļļu dodu 50 galonu par brīvu.

Iekārtoju un laboju visu veidu ūdens un gaisa apkures vecās un jaunās mājās. Garantēts darbs. Kanadas inženieru atbildība

A. LAGUNS

964 Bathurst St., Toronto

Tel. ME 6583

GERALD H. MARSDEN

Advokāts un notārs

6 Adelaide St. E. Room 809

EM 8-5284

runā vāciski un krieviski

Mr. A. KERSON,
igauņu jurists,
mājās MA 0141, Toronto

(697)

GRĀMATVEDĪBAS UN NODOKĻU LIETAS

MURRAY M. HAHN

Zvērināts grāmatvedis

514 Dundas St., W., Toronto

LL 7483 EM 8-8707

IZĪRĒJAMAS 2 atsevišķas mēbelētas istabas ar virtuves lietošanu. PR 4014 (733)

HIGH PARK — BLOOR rajonā, 98 Pine Crest. Rd., izīrējamas 3 nemēbelētas istabas un virtuve 2. stāvā. Zvanīt pēc 6 vakarā, sestdien un svētdien visu dienu, tel. JU 4531. (735)

IZĪRĒJAMA mēbelēta istaba, pusvirtuves lietošana ar atsevišķu gāzes plīti Danforth — Carlaw rajonā. Lūdz zvanīt pēc pl. 6 vak. HA 6796, Toronto. (730)

KLAVIERU BŪVĒTĀJS

A. KĻAVIŅŠ

skaņo, labo, modernizē klavieres, dod lietpratēja padomus klavieru pircējiem

TORONTO, 90 LONDON ST,
Tel. KE 8609

Pasīvīgi krājumā lietotas klavieres (440)

Veras Keišes

BALETA SKOLA

TORONTO

Tel. RA 1276

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakalpojumus katrā laikā

ZVANĪT OL 1403, Toronto

Latvijas amata meistara

J. KREIĻA

FOTO DARBNĪCA

izdara uzņēmumus iepriekš pieteiktus pa tālruni

PIEŅEM REMONTĀ FOTO APARĀTUS

FILMAS ATTĪSTA UN KOPĒ

445 PAPE Ave, TORONTO

Tel. HA 3800

DV HAMILTONAS SPORTA KOPA SPARTA

rīko 1954. gada 2. janvārī, plkst. 20.00

mājīgajās RAINBOW ROOM telpās

JAUNAGADA BALLI

LABA DEJU MŪZIKA ATSPIRDZINĀJUMI

Ieeja $1.00

Izmantot šo retu gadījumu dejot vienā no Hamiltonas labākajām dejas zālēm lūdz

SPORTISTI

KANADĀ MĒS BAUDĀM

RELIĢIJAS BRĪVĪBU

Katram kanadietim var būt tāda reliģija, kādu viņš grib, jo tanī neiejaucas ne valsts, nedz arī citas personas.

Reliģijas brīvība ir viena no svarīgākajām tiesībām, kādas mēs baudām Kanadā. Būsim ļoti pateicīgi par šo nesamaksājamo priekšrocību!

O'Keefe's

O' KEEFE's BREWING COMPANY LIMITED

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latviešu ev.-lut. draudze.

Vecgada vakarā, dievkalpojums, 31. decembrī, plkst. 8 draudzes namā. Māc. R. Zariņš.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Arcibīsk. pārst. A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont. tel. 70136).

Prāv. A. Mitulis, 331 Argyle St. Port Arthur, Ont.

Piektdien, 1. janvārī, pl. 3 p.p. Jaungada dievkalpojums.

Māc. V. Sēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

Londonā, 31. dec., plkst. 6 vak. Trīsvienības baznīcā Veca gada vakara dievkalpojums.

Niagara Falls, 1954. g. 3. janv., plkst. 3 pp. latv. dievkalpojums.

Londonā, 1954. g. 10. janv., pl. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalp.

Vellandē, 1954. g. 17. janvārī, plkst. 1 pp. Ungāru baznīcā dievkalpojums.

St. Katarīnā, 1954. g. 17. janvārī, plkst. 3 pp. Kristus baznīcā dievkalpojums.

Londonā, 1954. g. 24. janvārī, plkst. 1 pp. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums.

Sarnijā, 1954. g. 31. janv., plkst. 2 pp. dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

Hamiltonā sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave, So.) 1954. g. 1. janvārī, plkst. 4.00 pp. Jaungada dienas dievkalpojums.

Svētdien, 1954. g. 3. janvārī, plkst. 4.30 pp. dāmu komitejas Ziemassvētku eglīte mācītāja mājā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto, tel.: OL 8171.

31. decembrī — Vecā gada vakarā, plkst. 8 vak. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā (māc. A. Lūsis un māc A. Briedis).

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873), Toronto Sv. Andreja b-cā (Carlton un Jarvis ielu st., tel.: PR 1563).

Vecgada vakarā, 31. dec., plkst. 8 vakarā, dievkalpojums.

Jaungada dienā, 1. janvārī, plkst. 10.30 rītā dievkalpojums.

Māc. H. Kušils (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tel. DE 8394.

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā — Outremont un Blair Ave stūrī: dievkalpojumi: 3., 17., un 31. janvārī, plkst. 1 pp. Bērnu dievkalpojumi — 3., 17. un 31. janvārī, plkst. 12.30 pp. baznīcā.

Kristīts: Ronalds — Aleksandrs Birkens, Haralda un Rutas dēls.

Dieva mierā aizgājis: Jānis Alberts Viskops.

Otavā — sv. Pāvila baznīcā, 210 Vilbrod St. Dievkalpojumi: 10. un 24. janv., plkst. 2 pp. Svētdienas skola stundu pirms dievkalpojuma baznīcas zālē.

Māc. Ed. Kerģis, 153 Bancroft Drive, Sudbury, Ont., tel. 3-3284.

Māc. E. Lange, Billings Bridge, P. O. Box 66, Ottava, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojums Sv. Pētera baznīcā, 250 Lyon ielā.

31. decembrī Vecgada vakarā Jaungada dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 9 vakarā.

Māc. K. Avotiņš (1174 West 13 Ave, Vancouver B.C.) **Vankuverā,** Redeemer bazn., 8. Ave un Prince Edward ielas krustojumā.

1954. g. 3. janvārī plkst. 3 Latviešu Veco strēlnieku Ziemassvētku kauju atceres dievkalpojums, 17. un 31. janvārī plkst. 3 — dievkalpojums turpat.

Māc. F. Ruperts, 159 Maryland St., t. 35463. Dievkalpojumi notiek Sv. Pētera b-cā, Ellice un Sherbrooke krustojumā.

Vecgada vakara dievkalpojums ceturtdien, 31. dec., pl. 8 vakarā. Dz. grām.

Māc. A. Voitkus, Hamiltonā, Pāvila ev.-lut. draudzē.

Vecgada vakara dievkalpojums 31. decembrī, plkst. 7 vakarā.

Māc. Elmārs Caune, 10166-107th St., tel. 41890, Edmonton, Alta.

✝

TATJANA MUSKATS,

dzimusi 1894. gada 4. janvārī,

mirusi 1953. gada 24. decembrī Toronto

— Kam dienas gājums bijis grūts,
Tam mīļš ir vakars vēss...

Dziesma: 788-1

SV. JĀŅA DRAUDZES BĒRU KASE

✝

KATRĪNE ZALCS,

dzimusi 1874. gada 18. martā,

mirusi 1953. gada 18. decembrī Toronto

— Tas pļaujas Kungs zin' laiku,
Lauž vārpu gažavu...

Dziesma: 659-1

SV. JĀŅA DRAUDZES BĒRU KASE

✝

MINNA DREIMANIS,

dzimusi 1878. gada 4. septembrī,

mirusi 1953. gada 10. decembrī, Toronto

— No Dieva žēlastību mēs tevim izlūdzam
Un tevi mīlestībā vēl sirdī paturam. — —

Dziesma: 833-4

SV. JĀŅA DRAUDZES BĒRU KASE

TILLING COMPANY

AR JAUNO GADU JAUNĀS TELPĀS

2001 Eglinton Ave E., tel. PL 5-4814

Būs krājumā visi standartlogi, durvju slenģi, durvis un pagrabu logi.

Sakarā ar paplašināšanu uzņēmums izdod jaunas pajas par $100.00 katru, maksājam $2.00 mēnesī profitu vai $25.00 gadā.

LĪDZ 10. JANVĀRIM

EM 6-3121 Vakaros MO 9370

A. BĒRZIŅŠ

Birojā tel. PR 5761 1172 Bay St., TORONTO
Tel. mājās LA 6569

E. BĀLIŅŠ

Tel. 94121 913 Main St., E., Hamiltonā

MĀJAS, VEIKALI, UZŅĒMUMI, FARMAS,

APBŪVES GABALI PĀRDOŠANĀ TORONTO, HAMILTONĀ UN ĀRPUSĒ. AIZDEVUMI IEMAKSĀM, OBLIGĀCIJĀM U.C. OBLIGĀCIJU ATJAUNOŠANA. JAUNU OBLIGĀCIJU PIRKŠANA UN PĀRDOŠANA

RIDOUT

REAL ESTATE, LTD., REALTORS

Lielākais nekustamo īpašumu birojs Toronto un visā Kanadā.

Katra māja fotografēta. — Ērta māju apskate un informācija bez laika zaudējumiem. — Izmantojiet Ridout foto reģistrāciju

Birojs atvērts ik dienas līdz plkst. 10 vakarā

VISU NEDĒĻU

Sekojiet ik dienas RIDOUTA sludinājumiem vietējos laikrakstos un pēc tuvākās informācijas par sludinājumos minētām mājām zvaniet jūsu latviešu pārstāvim

VĀRTI

MĒNEŠRAKSTS LATVJU KULTŪRAI

V. Kalniņa, H. Tichovska un J. Krēsliņa vadībā.

Izdevējs: Latviešu Studentu Centrālā Savienība

4. NUMURS IZNĀCIS

Saturā: E. Hauzenberga, Jāņa Endzelīna mūža darbs. V. Rūķe, Jāņa Endzelīna darbība pēc 1944. g. V. Kalniņš, Skats Kārļa Ulmaņa kultūrpolitikā. A. Spekke, Atmiņas par K. Ulmaņa kultūrpolitiku. K. Straubergs, Prorektora atmiņas. J. Bračs, Baltijas valstu robežu jautājumi. Jaunatnes nodaļā — Stāts par Latvijas karoga izcelšanos. Bibliografija un kritika. Apskats. **Atsevišķs numurs maksā 75c, 3 numuru abonements $2.00. Abonenti, kas sāk Vārtus abonēt ar 4. n-ru, var saņemt iepriekšējos n-rus 1.—3. par $1.00.**

Adrese visiem maksājumiem:

VĀRTI, 230 E. 80th St., New York 21, N.Y., U.S.A.

ZIEMASSVĒTKI PAŠU MĀJĀS!

REALTOR

J. J. ELLIS

383 RONCESVALLES AVE. TORONTO

5 nekustamo īpašumu biroji jums dod iespēju iegādāties īpašumu jebkuŗā pilsētas daļā ar katram piemērotu iemaksu. Mūsu latviešu aģenti:

LA 8000

V. LIEPIŅŠ
Tel. mājās LL 6170
E. HENIŠS
Tel. mājās JU 1046
E. ŠTEINHARDS
Tel. mājās LA 4028

OL 6321

Sniedz jums nesaistīgu informāciju un sagādā aizdevumus līdz $3.000 par 3% gadā visīsākā laikā. Pārliecinieties paši

„Nelaime nekad nenāk brēkdama — tādēļ apdrošini sevi"

ARNOLDS BĒRZIŅŠ

GENERAL INSURANCE

Automobiļu — mājas pret uguni — slimības un nelaimes gadījumu — zādzību — drošības (bond) — kuģu sūtījumu — mēbeļu, kažoku, veikalu skatulogu apdrošināšana u. c.

Līgumu — lūgumu u. c. rakstu darbu tulkojumi, izziņas un paskaidrojumi katrā laikā (835)

227 Lauder Ave. Toronto. Tel. LA 6569

Pārdošanā latviešu teātŗu, koncertu un citu sarīkojumu biļetes

Iris PUĶU SALONS

588 BLOOR ST. W. TORONTO. Tel. ME 5665

Gaumīgi ziedu sakārtojumi līgavām un citiem gadījumiem
Orchidejas, gardēnijas, rozes utt.
Palmas, ziedoši stādi par pazemināt ām cenām no pašu siltumnīcām

AUSTRAS ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792 (pie Grace)

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED

1543 Bloor St., W., Toronto

Piedāvā Toronto un ārpus tās dzīvojošiem pircējiem pret izdevīgām cenām un maksāšanas noteikumiem jaunas

METEOR, MERCURY, LINCOLN vieglās, MERCURY smagās un visu firmu lietotas mašīnas

Rakstveida vai mutvārdu informācija pie pārstāvja

P. BERNĀTA

Tel.: darbā OL 7531, mājā LL 1470

Iecelošanas, izcelošanas, vīzu, pasu, uzturēšanās atļauju, laulības šķiršanas, legālizācijas un citas lietas administratīvās iestādēs kārto ALEKSANDRS KĀNBERGS 596 Sherbourne St., Toronto, (pie Bloor St.), tel. RA 7149

MONTREĀLĀ

FOTO STUDIJA

OSKARS ASMENIS

1248 Mackay St., Apt. 1

Montreal, P. Q. Pilsētas centrā. Tel. WE 5543.

Radio un televīzijas techniķis A. EGLĪTIS

pieņem labošanā radio un televīzijas aparātus. Izbraucu arī mājās. Garantēts darbs. Mērenas cenas.

174 VICTORIA AVE E., HA 0095, TORONTO

Kuŗu eļļas apkuri labāk pirkt?

RUDOLF HEATING, tel. JU 1594,

dos jums atbildi. Laipna apkalpošana 24 stundas dienā (446)

ED. TĪLMAŅA

pašapkalpošanās pārtikas preču veikalā

277 DUNDAS St., E., (pie Sherbourne)

un Jums visāda veida gaļa un tās izstrādājumi, dažādu maiznieku maizes, sieri, konservi, svaigi žāvēti zuši un daudz citu produktu.

Sestdienās piegādājam mājās Tel. EM 8-8525 (87)

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

68 WELLINGTON W. (tuvu Bay St.) Toronto, Ont., tel. EM 6-6451

Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavlastniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

ELZA PĒRKONE

Amaryllis Cosmetological Institute

Esmu saņēmusi labus LŪPU ZĪMUĻUS no Eiropas

61 CHARLES ST., W., TORONTO, TEL. RA 9011

APDROŠINĀŠANA — CEĻOŠANA

Piezvaniet, ja jums vajadzība:
UGUNSGRĒKU, AUTO, VESLĪBAS, NELAIMES, DZĪVĪBAS VAI KĀDA CITA VEIDA APRDOŠINĀŠANA
IZKĀRTO CEĻOJUMUS PA VISU PASAULI AR LIDMAŠĪNU VAI KUĢIEM VAI ARĪ PĀRVEST KĀDU ŪZ KANADU

O. K. JOHNSON & CO LTD,

697 BAY ST., TORONTO 2, ONT. TEL. EM 8-1403, 1588, 3168

Bruno Purins

REAL ESTATE BROKER

ACTIVE MEMBER OF TORONTO REAL ESTATE BOARD

PIRMAIS LATVIEŠU NEKUSTAMO ĪPAŠUMU BIROJS KANADĀ

PĒRKOT: PIEDĀVAJAM PLAŠĀ IZVĒLĒ MĀJAS, VEIKALUS, FARMAS UTT.

PĀRDODOT: 20 LABĀKIE AĢENTI JŪSU RĪCĪBĀ

AIZDEVUMU SAGĀDE: LĪDZ $2.500 PAR 3% GADĀ

FARMAS: ORANGEVILLE, SHELLBOURNE UN DUNDALKAS APKĀRTNĒ

Speciāls pārstāvis VALTERS GOBA Tel. 94J13 Dundalk

GALVENAIS BIROJS

OL 7561

1318 Bloor W. Toronto

AUSTRUMU BIROJS

GL 7516

179 Danforth Ave. Toronto

KLAUSIETIES LATVIEŠU MŪZIKU UN MŪSU SPECIĀLPIEDĀVĀJUMUS CKFH raidītājā (Ck 1400) katru pirmdienu un ceturtdienu no plkst. 3.30 līdz 4.00 pēc pusdienas

BIROJI ATVĒRTI NO PL 10—10 VAKARĀ

PĀRBAUDIET MŪSU PĀRDODAMO NAMU SARAKSTU

Automošīnu īpašnieki!

S & G RIEPAS

459 Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LA 2550

- Pārdod Firestone, Dunlop un Goodrich augstākās kvalitātes riepas.
- Mēs pārdodam Firestone un Goodyear sniega riepas.
- Mēs vulkānizējam un atjaunojam jūsu vecās.

ZEMAS CENAS GARANTĒTS DARBS

Runājam zviedriski un krieviski. Atvērts no pirmdienas līdz piektdienai līdz pl. 8 vak., sestdienās līdz pl. 6 vakarā.

SIENAS KALENDĀRS

Anneles gada grāmata

(Andr. Ozoliņa apgāda, mākslas izdevums)

Noplēšams pa mēnešiem, daudzkrāsainas illustrācijas, 20 reiz 28 cm, franču mākslas papīrs. Pārliecinieties!

Būs prieks visam gadam! Cena $0.90

Dabūjams visās lielākajās latviešu grāmatnīcās Kanadā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(LIETUVIETIS)

Diplomēts Vācijā un Kanadā

345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)

Zvanīt MI 2003 pēc norunas 9—5 pp. katru dienu

Runā vācu un slavu valodas

LATVIEŠU

PĀRTIKAS PREČU TIRGOTAVA
atvērta līdz plkst. 8 vakaros

WIDMER GROCERY

10 WIDMER STR., Toronto. Tel.: EM 6-2434

Divi bloki austrumos no Spadina Ave, pie King ielas

A. KŪLAINIS & I. JANKOVSKIS

DEJU STUNDAS

N ŠVĀNEBACHS

1 First Ave, Toronto, Ont.

HA 6978 RI 5697

— TANGO — FOKSTROTS — VALSIS — LĒNAIS VALSIS — RUMBA — JITTERBOOG —

PRIVĀTSTUNDAS

Pieteikšanās katrā laikā

UZMANĪBU!

PĒC MĒRA ŠŪTS UZVALKS vai kostīms no angļu drānas, sākot ar $65

J. GRĪSLIS 188 Davenport Rd. Tel. MI 5295 Toronto

FRANK VASS, B.A.

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403

COLLEGE un Spadina ielu stūrī

Tel. birojā — KI 4989, dzīvoklī — MI 9352

Acu pārbaude Recepte

DAVID R. JOSEPHSON

R.O.L.B.E.O.

OPTOMETRISTS

336A BLOOR ST. W., TORONTO (pie Spadina Rd) birojā MI 9494

NAMSAIMNIEKI!

Nodrošiniet sevi ar oglēm, piepildot apcirkņus par

PAZEMINĀTĀM VASARAS CENĀM

un uz jums izdevīgiem

EARLSCOURT FUELS

firmas maksāšanas noteikumiem.

Ar mazu iemaksu — maksāšanas termiņi sadalīti 9 mēnešos.

Krājumā visu šķirņu ogles, ieskaitot slaveno Reading Antracite

UZSTĀDĀM EĻĻAS APKURES IERĪCES UZ NOMAKSU un NOSLĒDZAM EĻĻAS PIEGĀDES LĪGUMUS NĀK. SEZONAI

Pasūtinājumus pieņem un tuvāku informāciju latviešu valodā sniedz pārstāvis

K. JANDAVS

no pl. 7 rītā līdz 2 dienā, tel. LY 4532

Vakarā no plkst. 6 — 10, tel. MU 2554